



AKuFF Hírmondó

Arbeitskreis ungarndeutscher Familienforscher
Magyarországi Németek Családfakutató Egyesülete
German Family Tree Researchers' Society in Hungary

XVII. évfolyam, 42. szám

2021. augusztus 29.

Tartalom

Következő találkozóink helyei és időpontjai	3
Dr. Németh Gabriella: Dunakömlődtől Sauerbrunnig – Fejezetek dédszüleim, Mergl Jakab és Kattári Anna életéből	4
Maléth Stefan: Az AKuFF Hírmondó V. évfolyam 16.számában (2009 április 4.) megjelent családlistához kiegészítés, illetve további családok származási helyei.	14
Steinhauser Klára: Találkozásom dr. Habsburg Ottóval	18
Pencz-Amrein Ilona – Ament-Kovács Bence: A Hübnerék – Esettanulmány egy extramobilis magyarországi német család történetéből	21
Peller Gábor: Pendert őseim története	45
Káposzta Lajos: Egy pap kalandos élete	60
Franziska Milbich-Münzer: A Budai hegység telepesei – A pilisvörösvári Wippelhauser/Wiblishauser család	63
Balla Péterné Cserepi Anikó: Ott Sebő	66
Ifj. Országh László: Búcsúzás Tóthné Czimmer Ágítól	68
Tagsági hírek	70
Az AKuFF új alapszabálya	72
A Paul-Flach-Preis alapító okirata	88

NKUL-KP-1-2021/1-000652

KÉSZÜLT MAGYARORSZÁG
KORMÁNYÁNAK TÁMOGATÁSÁVAL

2021.

A következő találkozók helyszínei és időpontjai

**A találkozók megtartását a
járványhelyzetbefolyásolhatja!**

Kétnapos őszi találkozó

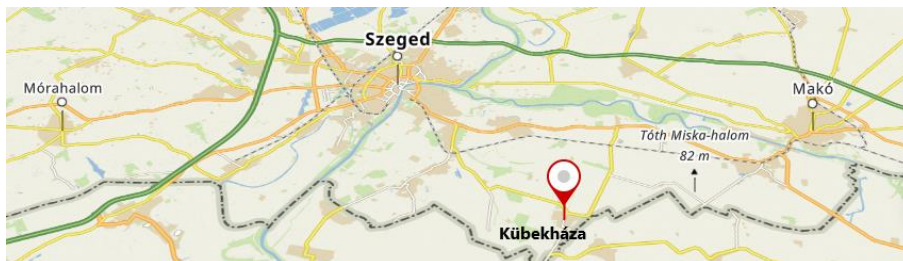
**2021. október 23-24.
Hercegkút (Trautsondorf)**



**A Világörökség részét képező
pincesorokkal Tokaj-Hegyalján.**

Tavaszi találkozó

**2022. április/május
Kübekháza (Kübeckhausen)**



A Bánság egyetlen Magyarországon maradt német falva.

Dr. Németh Gabriella:

Dunakömlődtől Sauerbrunnig Fejezetek dédszüleim, Mergl Jakab és Kattári Anna életéből

A Nemzetgyűlés 88. ülése 1923. január 23-án kedden kezdte az indennitásról szóló törvényjavaslat megtárgyalását. A kormány részéről jelen van gr. Bethlen István, Rakovszky Iván, gr. Klebelsberg Kunó, Vass József és Daruváry Géza is, aki a külügyminisztérium ideiglenes vezetésével megbízott igazságügyminiszter.

- „*Nem tehetek róla, de ma is elkeseredéssel gondolok vissza arra a múltra, a világháború kitörését megelőzőtt évtizedekre, amidőn hónapok és évek hosszú során munkaképtelen volt a magyar parlament!*”

- „*Az osztrákok, Bécs miatt!*” – kiáltott fel Meskó Zoltán.¹

Mergl Jakab ugyan hallgatta a híreket, olvasta is az újságot, de ma élete egyik meghatározó eseményére készülődik hajnal óta **Dunakömlődön**. Feleségül veszi 19 évesen szülőfalujában azt a lányt, akit a faluban régóta ismert már. Bár az ara idősebb nála néhány hónappal, de mindez a pár hónap nem akadályozhatta meg a szerelmüket, a terveiket, a házasságot.

Még a hófúvás sem lehetett akadály, pedig az éppen ezen a napon akkora forgalmi akadályokat okozott, mint emberemlékezet óta még sohasem. Egy tehervonat is megállt a hófúvásban Tolnanémedinél, csak a kéménye látszott ki a mozdonytak. A budapesti személyvonat csak Simontornyáig jutott el, az állomásfőnök a gyönki főszolgabíróhoz fordult segítségért.²

Mergl Jakab büszkén, leendő apaként lépett Dr. Cselikovics M. Nándor állami anyakönyvvezető elé, hogy örök hűséget fogadjon ezen a napon **Kattári Annának**. Emlékezett még édesapjára, **Mergl Miklósr**a vagy ahogyan anyakönyvvezették, **Nicolaus Merklre**, aki 39 évesen ő maga jelentette be utolsó gyermeke, Jakab születését az anyakönyvvezetőnek Kömlődön. Ő már nem lehetett jelen a nagy napon. 1910. január 23-án, 13 évvel ezelőtt éppen ezen a napon szőlítetták magukhoz az égiek. A halál oka vízibetegség, hydrops(ia) volt.

Édesanyja, **Reith Franciska** azonban mellette topogott aprócska lépteivel, 55 évesen.

Hirtelen kavarogni kezdtek a gondolatok Jakab fejében.

Kimling. Kömlőd. Dunakömlőd. Ó, édes Istenem! Mennyi esemény történt már itt menyasszonyával együtt az életükben azóta, mióta 1902. december 10-én Anna, 1903. április 9-én ő maga, Jakab meglátta a napvilágot itt.

A maga békességével gondolt a múltra, a szülőföld szeretetére. Csak itt érezte jó magát! Csak itt akart élni és boldogságban megöregedni.

Itt született apja 1863-ban, nagyapja **Josephus Merkl** 1835-ben, dédapja **Michael Merkl** 1802-ben, innen házasodtak és itt is temetkeztek ősei 121 éve már, mindannyian.

Itt születtek menyasszonya, Anna szülei is; **Kattári József** 1878-ban, **Schnepfeld Anna** 1881-ben, nagyszülei **Josephus Schnepfeld** 1855-ben, **Elisabeth Steinshom** 1858-ban, de még Anna dédszülei is.

Mérgl Jakab hitte, hogy apja, de még nagyapja is örülne a választottjának, aki hatvanhat évvel ezelőtt, 1857. február 3-án kötött házasságot Kömlődön. Takácsmester dédapja is eszébe jutott, akit bár nem ismert, hisz születése évében halt meg Kömlődön, de sokat hallott róla.

Úgy érezte, mindannyian velük ünnepelnek fent, érezte, hogy **Eva, Maria, Theresia, Anna**, csecsemőként meghalt édestestvérei is látják felülről őket. Csak **Nicolaus** és **Agnes** éltek a testvérei közül.³

Lélekben együtt voltak mindannyian vele és Annával ezen a nagy napon itt, Kömlődön, Dunakömlődön.

Éppen Jakab születése éve, 1903 óta nevezték ezt a Tolna megye keleti szélén fekvő, dombokra épült települést Dunakömlődnek. A települést már II. Géza király idejében **Kemled** néven említi a bencés apátság alapító levele, amely a dokumentum szerint a Zeenthemagoch nemzetségbeli Joachimé volt. 1336-ban **Kumlend**, 1333-ban **Keulend**, 1334-ben **Kemleud** néven említik a források, 1502-ben már Kömlőd.⁴

A Mária Terézia-féle úrbérrendezés idejére (1767-74) a Tolna vármegyei telepítések nagy része befejeződött, főként a földesúri telepítések következményeként. A legtöbb német család letelepítésében a Paksy, a gróf Esterházy család, valamint gróf Mercy Claudius vett részt.

Az 1780-as évekig Dunakömlőd nem tartozott bele a telepítések fő irányába.

A török kiűzése óta lakatlan pusztá 1775-ig a dunaföldvári bencés apátság birtoka volt.

Az 1715. évi országos összeírás Tolna megyei tékáiban Kömlőd nem szerepel.

A pusztává lett hódoltsági területekre a török kiűzésével egy időben a bácsi udvar alakította ki a telepítéspolitikáját. A II. József-kori telepítés előtti években háromszor mérték fel a területet és részletes térképmetszetek is készültek. A Magyar Kamara megállapította, hogy földje jó minőségű, ezért a területén kialakíthatók jobbágytelkek. A legrészletesebb térképet Kneidinger

Andás kamarai mérnök készítette 1770-ben, a Geographische Karte des Königreich Hungarn című, 25 térképből álló sorozatának részeként.

Közvetlenül a II. József-kori német telepes akció előtti években Dunakömlődön tizenkét család telepedett le és bérelt földet. Az 1776-ban végzett földvári canonica visitatio Kömlődön 25 római katolikus családot írt össze.

Dunakömlőd betelepítése 1778-ban, hét évvel a telepítési akció megkezdése előtt merült fel, ez derül ki a telepítési terven található 1778-as évszámból. A terv rendkívül részletes. Pontosán jelzi a tereket, utcákat, a községháza, a templom, a plébánia, a temető, az iskola épületének helyét, feltünteti a Duna partján akkor még meglévő hajóállomást is. A szántóföldeket a házszámozásnak megfelelően sorszámozták és jelölték a plébánia, a község, valamint a tanító földjét is. Ekkor alakították ki a falu későbbi, évszázados telkes elosztását, amelynek eredménye- képp 145 féltelket tudtak kijelölni, valamint a falu közös legelőjét és helyét is véglegesítették.

A kamara utasítást adott a kömlödi praedium telepítési tervének kidolgozására. A térkép tanúsága szerint 1778-ban már igen részletesen elkészült.

A jozefinista telepesek által eredetileg birtokolt 2913 kh-nyi terület 1867-ig 4078 kh-ra emelkedett, ehhez jött a paksi határban 500, a bölcskei határból 450 kh, valamint a Katolikus Vallásalaptól megvásárolt 307 kh.⁵

Jakab és Anna ősei II. József telepítési pátense hatására érkeznek Magyarországra.

Jakab ősei Lotharingiából. Űkapja **Merkel Michael** 1761-ben született takács mesterember volt, dédanyja **Veingartnert Agnes** 1766-ban született, de már Dunakömlődön halt meg 1838. április 28-án.

Anyai dédnagymamája **Botzang Julianna** Dunakömlődön született 1815. február 16-án és ott is halt meg 1866. október 10-én, de **Nicolas Botzung**, Jakab anyai dédnagymamájának nagypapája **Volmunsterben** született 1710. január 17-én és ott is halt meg 70 éves korában. Felesége **Marie Catharine Schwalbach** is a tartományban született 1725. július 10-én. **Inconnu Botzung** 1610-ben született, ő Jakab szépapjának a dédapja.

Anna ükanyja, **Bernhardt Erzsébet** Dunakömlődön született 1873. október 25-én és itt is halt meg 1913. december 11-én, de a szépszülei messzi német földről érkeztek.

II. József 1782. szeptember 22-én kihirdetett telepítési pátense hatására 1784 és 1787 között a főként német tartományokból 7600 család érkezett Magyarországra. A dunaföldvári kamarai uradalomhoz tartozó Tolna vármegye északi részén, a dunaföldvári uradalmi központtól 15 km-re délre elhelyezkedő Kimlingre tartó első telepesek 1785. május 26-án érkeztek meg Budára, majd három napi hajózás után 1785. május 30-án megérkeznek Dunaföldvárra, ahol

megkapták az utolsó 1 forint útiköltséget. A földvári kamarai inspector elvette tőlük az útlevelet, felvette az adataikat és kimutatásokat készített, főleg a kifizetett Reisegeldről.

Kömlőd a 19. század közepéig a Duna partján helyezkedett el, csak a Duna kanyarulatának átvágása után vált a kömlődi szakasz holtággá. Ekkor szűnt meg az egykori jó kereskedelmi lehetőséget is biztosító kikötő, pedig a telepésekkel érkezett legidősebb mester egy 65 éves, az Odera menti Frankfurtból származó özvegy hajóépítő mester volt.

Az 1784-ben kezdődött kamarai akció során a német betelepülő családokból 158 család érkezik Kömlődre, ebből 140 családfő házas, 11 özvegy és 7 nőtlen. Legtöbb gyermeke a Nassau tartományban lévő Baxbach településről érkezett 41 éves földműves Ohm Ádámnak volt, 6 fia és 4 lánya.⁷ Kattári Anna dédanyja Ohm Catharina is az ő leszármazottja volt.⁸

Az 1786. március 24-i összeírás szerint 767-en Kömlődön telepedtek le.⁹ Kömlőd az 1784-86. évi telepítés során kapta meg a teljes népességét, amely zárt egységként a II. világháború végéig megőrizte német jellegét és lakosságát.¹⁰

„Minden sváb volksbundista! Nem érdemli meg a svábság a kegyelmet. Ha végigtekintünk az elpusztított országon, a felrobbantott hidakon, a kiégett Váron, ne feledjük el, hogy ez majdnem teljes egészében az ő bűnük. Ők hozták, ők közvetítették Hitler politikáját Magyarországra, a propaganda ocsmány szólamaiban éppen úgy, mint az ördögi robbantások detonációiban benne van az ő hangjuk is. Német egyenruhába öltöztek. Budapestet a magyarországi svábokból toborzott SS-hadosztályok védték: a svábság Hitlerrel vállalta a sorsközösséget, most osztozzék Hitler sorsában. Mentő körülményeket nem fogadunk el, nincsenek, ne is beszéljünk róla.

Az egész magyarság kollektíve bűnhődik bűnös politikájukért, az egész svábság kollektíve felelős a svábok tetteiért: nincs irgalom nincs kegyelem. A legradikálisabb megoldást követeljük: a svábokat egytől egyig ki kell telepíteni az országból. A fasiszta métely, a hitleri örület, a bűnös háborús politika szálláscsinálói és melegágyai voltak, most takarodjanak.

Takarodjanak, úgy, ahogy jöttek, egy batyuval a hátukon. A házuk, a birtokuk itt marad a magyar történelem legmostohább harcosának, az agrárproletárnak.

Le merjük írni, ki merjük jelenteni: harminckilós csomaggal és ötven pengővel menjenek.

A svábság egy batyuval jött ide, egy batyuval is menjen!

A svábok önmaguk szakították ki magukat az ország testéből, minden tettükkel azt bizonyították, hogy együtt éreznek a hitleri Németországgal!

Most osztozzanak a németek sorsában! A svábokat ki fogjuk telepíteni!

Takarodjanak úgy, ahogyan jöttek!” – harsogja a rádió 1945. április 10-én. Kovács Imre, a Nemzeti Parasztpárt főtitkára kiabálja ezeket a mondatokat.¹¹ Az Ideiglenes Nemzeti Kormány 1945. május 4-i rendelete értelmében felállították a Népgondozó Hivatalt, amelynek feladata lett a „fasiszta németek kitelepítése”.

Az 1945. július 1-i 3820/1945. M. E. számú rendelet értelmében a Népgondozó Hivatal jogkörébe tette a németek múltbeli politikai magatartásának vizsgálatát, majd ezt még a július 27-i kiegészítés követte, amely szerint a korábbi internáló táborokat részben felszámolják, a németeket összeköltöztetik, más helyre telepítik, illetve ki fogják őket szállítani az országból.

A rendelet 1945. december 29-én jelent meg a közlönyben, és az 1. §-a főszabály szerint kimondta, hogy:

„Németországba áttelepülni köteles az a magyar állampolgár, aki a legutolsó népszámlálási összeírás alkalmával német nemzetiségűnek vagy anyanyelvűnek vallotta magát, vagy aki magyarosított nevét német hangzásúra változtatta vissza, továbbá az, aki a Volksbundnak vagy valamely fegyveres német alakulatnak (SS) tagja volt.”

„A többi községre vonatkozólag főleg Dunakömlődről kaptunk igen rossz véleményt. Ez erősen német község s a Volksbund erőteljesen működik.”

„Sok (a) kőműves a dunakömlődiek között. Magyarul a község népe jól beszél. Bikácson még nem annyira agresszív a németiség, mint Dunakömlődön, ugyanez áll Györkönyre is. /A legrosszabb a helyzet Dunakömlődön, egyforma helyen áll e tekintetben Bikács és Györköny s a legjobb a magyarság szempontjából Németkér./ Bikácson különösen a tanító fejt ki erős német propagandát.” - adja hírül a jelentés.¹³

- Anna! Annaaa! - Mergl Jakab magyarul kiabál.
- Már megint kint voltál a Fekete-erdőben?! Nem teheted ezt magaddal! Nem teheted ezt újra a műtéteid után! Már a nyolcadik műtéteden vagy túl, mióta el kellett jönnünk otthonról!
- Csak üzenetet küldtem megint Kömlődre! Csak a két kis patak hallgatja meg a bánatomat és viszi a leveleimet egyetlen lányunknak haza! Csak a Breg és a Brigach összefolyásánál voltam! Csak Donaueschingennél!
- Jakab! 1952. évet írunk. 2850 kilométert tesz meg a Duna innen a Fekete-tengerig. Nekünk rövidebb az út! Indulnunk kellene haza, Dunakömlődre! Egyetlen életben maradt lányunk, Juli már 29 éves! Ott az unokánk is, már 6 éves, még sohasem láttuk őt!

Mergl Jakab nem szól, némán hallgat. Most sem beszél a nehézségekről. Nem szereti felesége gyötrelmeit hallgatni, de nagyon félti őt. Szerette, régóta

szerette, mindig nagyon szerette. Tudta, érezte, látta, hogy ez a kicsi törékeny asszony a maga 40 kilogrammjával, a kisírt szemével, a gyenge testével csak beleroppan a szülőföld, Dunakömlőd, egyetlen életben maradt gyermekük, lányuk hiányába. Csak arra gondol, tényleg; éppen 6 éve már annak, hogy túléltek egymásba kapaszkodva az utat a marhavagonban.

1946. május 30-án, amikor a vagonba betoloncolták feleségével együtt, 43 évesek voltak. Az unokájuk, **Anna** csak ezek után 20 nappal később született meg Dunakömlődön, de ők akkor már az ismeretlen felé zötykölődtek. Senki sem tudta a vagonban, hova viszik őket. El kellett jönniük onnan, ahonnan ők sohasem akartak eljönni: Kömlődről. Mindenüket elvették: az álmaikat, a családtagjaikat, a földjeiket, a házukat, a szülőföldjüket, az állampolgárságukat.¹⁴

Mergl Jakab is sokszor gondol az otthon maradt családtagokra. Csecsemőként meghalt kisfiaikra, akik a kömlői temetőben nyugszanak. **Jakab** 1933-ban szamarhurutban halt meg 9 hónaposan, négy év múlva **Jakab** dypteriban; ő csak 8 hónapot élt. Jakab maga jelentette be kisfia halálát az anyakönyvvezetőnek. Sokat gondol Ágnes nővérére és Nicolaus bátyjára is. Velük mi lehet? Édesanyja, illetve nagyszülei sírjához sem járhat a temetőbe, Reith Nicolaus és Keller Theresia vajon mit szólnának, ha tudnák a gyermekük, unokájuk sorsát? 1857. október 25-én kötöttek házasságot Kömlődön, 19 évesen. Az ő elbeszéléseiből tudta, hogy még az anyai dédapja és dédanyja is ott születtek, Keller Josephus és Botzang Julianna 1833. január 15-én kötött házasságot Kömlődön.¹⁴

Mergl Jakab édesanyja és édesapja ősei takács mesteremberek voltak, amikor elindultak német földről Kömlőd felé, most pedig ő él itt idegenül egy nagy házban a feleségével, a „háziak” által biztosított egyetlen szobában. Rendes család, van egy gyermekük, Jakab és Anna sokat sétál velük. (1. fotó)



A kitelepítés után egy évvel, 1947 nyarán Németországban Mergl Jakab és Kattári Anna a „háziak” előtt fotózkodnak a „háziak” gyerekével

A rádióban Ifj. Johann Strauss Kék Duna keringője szólalt meg éppen. Egy könnyecsepp gurult le Mergl Jakab arcáról. Ez volt az a pillanat, amikor ő maga is elhatározta, élete kockáztatásával, de hazaindul feleségével innen Kömlődre, a szülőföldjére. Még nem tudhatta, hogy ott már semmi sem olyan, mint régen. Nem tudhatta, hogy a házukból 1947-ben az egy éves unokájukkal a családot egy napon belüli kiköltözési kötelezettséggel elzavarták, nem tudta, hogy a házat a kommunista Felvidékről származó Z. Mihály és családja kapta meg beköltözésre, nem tudhatta, hogy a velük élő nagypapa esténként kopogtat a régi házuk ablakán, mert nem érti, miért kellett elhagynia az otthonát. Nem tudhatta, hogy az otthon maradottakat megfigyelik, Z. Mihály naponta feljeleníti őket indok nélkül, nem tudta, hogy lányuk férje naponta kerékpározik a rendőrsre jelentkezni, mert sváb lányt vett feleségül és a szülők Németországba hurcolt rendszeridegenek.

Sauerbrunn. Bad Sauerbrunn. Vierburgenland, Burgenland. 1901-ben, amikor önálló község lett, Jakab még meg sem született. 1800-ban herceg Esterházy Miklós megvizsgáltatta az itteni források vizét és fölétük oszlopokon nyugvó tetőt építtetett. Hamarosan földterületet is vásárolt, vendégfogadót építtetett és megkezdődött a gyógyforrások felhasználása, amely a település fejlődésére nagy hatással volt.¹⁶

A fürdőélet szünetelt a világháború alatt, épületeit a katonák kifosztották, de 1952-ben már ismét fejlődésnek indult, amikor Mergl Jakab és Kattári Anna egy csomaggal a kezükben a főtéren állnak.



Csak Sopronig jutottak el Németországból, gyalog, lovas kocsival, vasúttal tették meg az utat. Nagyon haza vágytak. A hazatérési kísérletük során azonban a határőrség visszatoloncolja őket német földre a családjuk láthatása helyett. Négy év kell ahhoz, hogy némileg megnyugodjanak és Mergl Jakab dolgos kezei és Kattári Anna eperültetvényei meghozzák az eredményt. 1956 októberére elkészül a házuk, **Sauerbrunn, Zehenstrasse 27.** Ők építtették.



Sauerbrunn, Zehenstrasse 27, Mergl Jakab és Kattári Anna - a megépült ház fotója, annak ablakában boldogan fotózkodva egy magyar népviseletbe öltöztetett babával, amelyet lányuk küldött kérésükre

Levelet is küldenek az otthoniaknak, benne fényképek, írás tudósít örömről, a felépített házukról. Naponta várják a reményt, hogy családegyesítési kísérletük most megvalósulhat.

Csakhogy nincsenek híreik egy ideje már az otthoniakról. Az 1956. évi forradalom és a szabadságharc eseményei ismét kaotikus napokat, heteket, hónapokat, éveket hoznak a Kömlődön élőkre is, az események leverése utáni még szigorúbb határőrzések, napi feljelentgetések újra egy szomorú időszakot hoznak.

Mergl Jakab és Kattári Anna csak 14 év múlva, az első engedélyezett látogatásuk során tudják meg, hogy házuk megépüléséről hírt adó és a családot magukhoz hívó levelük 1956 októberében, a forradalmi események során elkallódott, azt az otthoniak sohasem kapták meg, a házuk felépüléséről, örömeikről az otthoniak mit sem tudtak. Bár a káoszban, az 1956 októberi események kilátástalanságában utánuk akartak menni, de féltek, hogy az albrletben lévő szülőkre még több gondot vinnének csak érkezésükkel.

Mergl Jakabné Kattári Anna 1970-ben kap engedélyt arra, hogy egyedül, férje nélkül meglátogathatja Dunakömlődön élt lányukat. Sír, amikor megtudja, naponta kell dunakömlődi tartózkodása során a rendőrségen jelentkeznie. Mergl Jakab egy évvel később, 1971-ben jöhet először Magyarországra, felesége nélkül, egyedül. Neki is naponta jelentkeznie kell a rendőrsön. Fotók készülnek, de a család sosincs rajtuk együtt. A család egy része 1974-ben lehet együtt Sauerbrunnban, a Zehenstrasse 27-ben, szigorú rendészeti kontroll mellett.

Mergl Jakab és Kattári Anna gyermekükkel Sauerbrunnban, megépült házuk bejárati ajtaja előtt 1974-ben. A képen az unokájukkal, Annával és dédunokájukkal, Gabriellával állnak, ki e megemlékezés írója.



A következő évben, 1975-ben Mergl Jakab 73 évesen, osztrák állampolgárként hal meg Sauerbrunnban, Mergl Jakabné Kattári Anna két évvel később, 1977-ben 75 évesen hal meg, osztrák állampolgárként követi szeretett férjét. Dunakömlődön, szülőfalujukban nyugszanak, csecsemőként meghalt kisliaik, Jakab és Jakab mellett temetik el őket. Sírjukon rövid mondat őrzi harcukat: „Harcotok megszűnt, tietek a nyugalom.”



Mergl Jakab és Kattári Anna

Mergl Jakab és Kattári Anna lánya, Mergl Julianna a 2000. év óta fekszik mellettük a temetőben.

A kömlödi temetőben nyugszik Mergl Jakab édesanyja, **Reith Franciska**, aki 1944. április 2-án halt meg Dunakömlődön. Anyai nagymamája **Keller Theresia** 1917. április 11-én, apai nagymamája **Hoffmann Ágnes** is Dunakömlődön halt meg, 1902. március 30-án. Apai nagypapája **Merkl Josephus** 1903. szeptember 29-én halt meg Dunakömlődön. Ükapja **Reith Ignatius** 1839. január 29-én halt meg Dunakömlődön.

Kattári Anna édesanyja **Schnepfeld Anna** 1959. február 20-án, édesapja **Kattári József** 1958. december 26-án halt meg Dunakömlődön. Anyai nagymamája **Steinshom Elisabeth** és **Schnepfelt Josephus** Dunakömlődön haltak meg. Ükapja **Steintzorn Miklós** 1834. február 25-én halt meg Dunakömlődön.¹⁵

Források:

- 1-2: Dunántúl 1923. 01.23
- 3,6,8, 14,15: anyakönyvi adatok, familysearch,
- 7, 9, 10: Kollega Tarsoly István II. József német telepesei 1784–1787 Pázmány Péter Katolikus Egyetem Történelemtudományi Doktori Iskola Gazdaságtörténeti Műhely Vezető: Prof. Dr. Botos Katalin Témavezető Dr. Szulovszky János Budapest 2011.
- 12: 1945. 12.29. Közlöny
- 13: KSH Thirring Lajos hagyaték
- 4, 16: wikipédia
- Fotók a családi fényképalbumból



IMPRESSZUM

*AKuFF-Bote – AKuFF Hírmondó
Alapítva 2005-ben.*

Kiadja: **Magyarországi Németek Családfakutató
Egyesülete (AKuFF)**

H-6500 Baja, Petőfi S. u. 56.

Felelős kiadó: dr. Pencz Kornél, az AKuFF elnöke
Megjelenik 200 példányban. –
Kereskedelmi forgalomban nem kapható.

Nyomdai munka: **Apolló Média Kft.**,
6500 Baja, Bezerédj Pál u. 9-13.

ISSN 2060-2995

Maléth Stefan:

Az AKuFF Hírmondó V. évfolyam 16. számában (2009 április 4.) megjelent családlistához kiegészítés, illetve további családok származási helyei

Bayer (Baier, Payer, Peier): A magyarországi betelülő Johannes Bayer volt (1700 *Schlotzau* – 1774 Harta, felesége Anna Elisabeth *Euler*) a korábban említett Johann Heinrich (1799 Vadkert – 1833 Mezőberény) dédapja. A család korábbi generációi németországon belül is vándoroltak. Johannes apja Johannes Asmus B. még *Wehrda*-n (Hanautal) született 1665-ben (felesége Anna Maria *Brenner*). Nagyapja Johan Wilhelm B. *Lauterbach*ban született 1639-ben (felesége Elisabetha *Hemmelmann*). Dédapja Johannes Michael B. pedig *Stockhausen*ben húnyt el 1675-ben (szül kb 1614).²

Christ (Chriszt, Kriszt): Heinrich (1786 Mezőberény – 1836 Mezőberény) és felesége, *Nun* Anna Maria (1792 Mezőberény – 1849 Gyoma) gyermekei adják a gyomai Christ-ek zömét. Heinrich apja (Johann Heinrich szül. 1736 *Elpenrod* – 1789 Mezőberény) Gyönkről érkezett 1766-ban. A család generációkon keresztül Elpenrodon élt (Johann Heinrich 1736 - 1789 Mb., Johann 1701 - ? (felesége Elisabeth *Pfeil*), Michael 1655 - 1715, Johann Heinrich 1623 – 1689 (fel. Veronica *Schumann*), Michael 1585? – 1663.)⁵

Eiler (Ajler, Ejler): egy Johannes Eulert már 1720-ban megemlítenek a varsádi összeírások. 1726-ban már két Eulert találunk itt: idősebb Joan Ajler és Joan Ajler junior. További Euler családok voltak még Varsádon és Hartán is. Becenevek alapján különböztették meg őket, volt a kövér, a fekete és a magas Euler. Johannes Euler (a kövér) lánya Elisabetha még Kruspisben született 1705-ben. Ez alapján a kövér Euler családjáról elmondható, hogy a Wehrda / Haunetal melletti *Kruspis*ből származnak.⁵

Hartwich (Hartwig) A Magyarországra, Kismányokra bevándorló Hans Heinrich Hartwig (*ca 1662, oo 07.02.1695 *Wehrda*, Haunetal, felesége Elisabeth *Richter*, szülei: Bartel Richters és Anna *Becker*) volt. Apja Hans H. *Heisenstein bei Stärklos*-ból származott és *Kruspis*ban hunyt el 1673-ban.⁵

Lehotzky (Lehoczky): A család a nemes *Lehotai* (kisirákói) és *Bisztricskai* Lehotzky családból származik, amely egy ősi Túróczi megyei család. Az alábbi

Maléth (Malet, Mallet): Malet, Mallet, Maloth?, Malloth?) A legújabb kutatások alapján valószínűleg a család osztrák származású és a név eredeti írásmódja Malot(h), Malut(h), stb. Caspar Maloth molnár Pozsonyban kereszteltetett 2 gyermeket 1732-33-ban (Mallut(h)). Ezután 1736-ban Tatán született újabb gyermeke (Maloth). 1736 és 1739 között feltételezhetően visszatért Pozsony környékére, ahol megszületett Johan Martin M. (a pontos hely még kutatás tárgya). Caspar **Klosterneuburg**ban született 1700-ban, első házasságát pedig Lichtentalban (ma Bécs része) kötötte 1726-ban. Apja Erhard szintén molnár volt és **Ulrichskirchen**ben született (apja Matthias és nagyapja Georg mindketten hentesek voltak ott).¹

Piltz (Pilz): Matthias (a Mezőberénybe települő) apja Antonius Pilz **Győr**ben házasodott 1718-ban Rosalia *Laßkellner*rel (apja Caspar L.).¹

Rau: Két testvér, Abraham és Jakob Rau vándorolt be 1724-ben Mucsfára. Még **Jagsthausen**ben születtek, előbbi innen is vándorolt ki, utóbbi Ober-Kessachból (a felesége volt idevalósi).⁴

Források:

1. Anyakönyvek: Pozsony (rk), Tata (rk), Ulrichskirchen (rk), Klosterneuburg (rk), Győr (rk)
2. Pavol Bayer közlései, Bratislava
3. Lehoczky Miklós közlései, Kecskemét
4. Müller György közlései, Pécs
5. Georg Müller-Heiner Friedrich: Deutsche protestantische Ansiedlung in Südungarn im 18./19. Jahrhundert
6. <https://www.arcanum.hu/hu/online-kiadvanyok/Nagyivan-nagy-ivan-magyarorszag-csaladai-1/hetedik-kotet-5828/lehotzky-csalad-lehotkai-maskep-kis-rakoi-es-bisztricskai-5AB2/>
7. <http://lehoczkykronika.hu/lehoczky csaladfa.pdf>



Internetes oldalunk: www.akuff.org, ahol az AKuFF Hírmondó korábbi számai pdf formátumban olvashatóak

T Á M O G A S S A
SZEMÉLYI JÖVEDELEMADÓJA **1%-ÁVAL** AZ
EGYESÜLETÜNKET!
KÉRJÜK, AZ ALÁBBI ADÓSZÁMOT TŰNTESSE FEL
NYILATKOZATÁN
18360062-1-03

KÖSZÖNJÜK!

AZ EGYESÜLET KIADÁSÁBAN MEGJELENT KÖNYVEK:

1. ~~Riszt András: Nagypárad község családkönyve 1723-1945~~
2. Ament Andor: E L E K benépesítése a törökvész után (1724-1800)
3. ~~Amrein Ferenc – Amrein Ilona – Auth Szilvia: A Baranya megyei katolikus települések Mecseknádasd és Óbánya családkönyve 1721-2007~~
4. Stefan Rettig - Josef Skribanek †: Vaskút családkönyve 1772 - 1947
5. ~~Maléth István: Gyoma Evangélikus családkönyve 1835-1918~~
6. Rudolf Keszler: Pilisszentiván (St. Iwan bei Ofen) családkönyve

Áruk tagoknak egyesületen kívülieknek külföldre

- | | | | |
|----|-------------|-------------------|------|
| 1. | 3. | ELFOGYOTT! | |
| 2. | 1.500, - Ft | 2.000, - Ft | 10 € |
| 3. | | ELFOGYOTT! | |
| 4. | 9.900,- Ft | 9.900,- Ft | 59 € |
| 5. | | ELFOGYOTT! | |
| 6. | 4.500,- Ft | 5.500,- Ft | 17 € |
- + postaköltség

A könyvek megvételével az AKuFF könyvkiadási tevékenységét támogatja!

Steinhauser Klára:

Találkozásom dr. Habsburg Ottóval

Kedves tagtársunk, Sétáló Ferenc egy korábbi AKuFF Hírmondóban megjelent írásán felbuzdulva ülttem neki, hogy elbeszéljem találkozásomat Habsburg Ottóval.

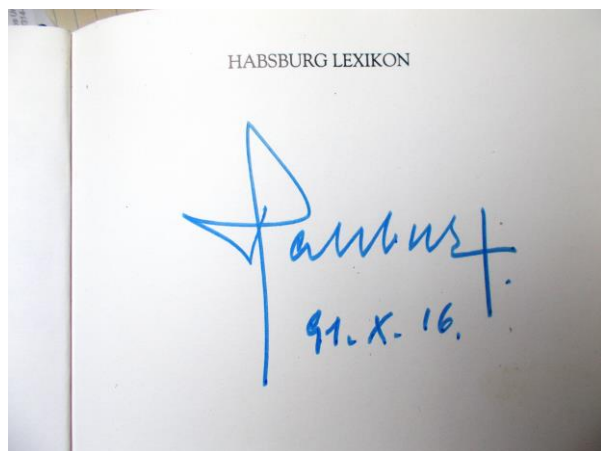
Az első találkozás 1991-ben történt, amikor is édesapja, IV.Károly tiszteletére emléktáblát avattak Budaörsön.

Ennek egy történelmi esemény, a budaörsi csata szolgált alapul.

A budaörsi csata története: 1921. október 23-án az államügyek vezetésétől visszavonult IV. Károly magyar király, miután néhány nappal korábban titokban Svájcból Nyugat-Magyarországra érkezett, csapataival Budaörsnél rövid tűzharcba került a Horthy Miklós kormányzóhoz hű, egyetemista önkéntesekkel kiegészült kormányerőkkel. A kibontakozó összecsapástól elrettenve az uralkodó visszavonulást rendelt el, Tatára, majd Tihanyba internálták, onnan az antant Madeira szigetére szállította. Ott halt meg 1922. április 1-jén.

A budaörsi csata emlékére 1991. október 16-án a Városi Önkormányzat, IV. Károly király elsőszülött fia, dr. Habsburg Ottó jelenlétében, emléktáblát helyezett a Régészeti Múzeum falára, az uralkodóról elnevezett utcában. Az emléktábla Szervátiusz Tibor szobrászművész alkotása. (ld. alábbi fényképek)





Ezen az eseményen dedikálta a Habsburgokról szóló könyvem Habsburg Ottó.

Érdekesség, hogy az utca a kitelepítés előtt is Károly király nevét viselte, de aztán jöttek a „fényes szelek” és a továbbiakban Marx Károly utca lett hivatalosan.

Amikor 1991-ben visszakapta a régi nevét, az itt

lakók egy ideig **Marx Károly király** utcának hívták.

Másodszor 2008-ban volt szerencsém egy újbóli találkozásra.

Talán annyit érdemes megemlíteni, hogy Magyarországon Habsburg Ottót választotta díszpolgárnak a legtöbb település, például Budaörs is.

Budaörs Város Önkormányzata felkért egy stábot, hogy az akkor tíz díszpolgárról készítsen videó filmet. Felkérést kaptam arra, hogy írjam meg az életrajzokat és az összekötő szöveget. A szemfüles operatőrünk– Wunderlich Gábor - megtudta, hogy Nagyesztergár község meghívta Habsburg Ottót díszpolgárrá választása alkalmából rendezett ünnepségre. Gábor felkért, hogy legyek a riporter. Sok riportot, interjút készítettem már, de úgy még nem izgultam, mint akkor. Csak remélni tudtam, hogy nem veszi észre senki, hogy enyhén remeg a mikrofon a kezemben. Pedig nem volt okom a félelemre. Ófensége korát meghazudtoló fürgeséggel szállt ki a fiai vezette autóból és elismerően szólt a táj szépségéről. „– Milyen boldogok lehetnek az itt élők, hogy ilyen gyönyörű helyen lagnak.” – mondta.

Előre felkészítették a jelenlévő újságírókat, hogy az elfogadott megszólítás: elnök úr. Azon kívül napi politikával kapcsolatos témákról nem kérdezhettünk!

Egy újságíró mégis próbálkozott, de az elnök úr mellett álló fia – Habsburg György – rögtön leállította.

Az elnök úr személyéről csak szuperlatívuszokban tudok beszélni. Hihetetlenül empatikus, barátságos, kifejezetten kedves, nyugalmat árasztó egyéniség volt.

Én azt kérdeztem tőle, hogy milyen volt a sorsa annak a szőkefürtös kisfiúnak a száműzetésben. Elmondta, hogy azok nagyon keserves évek voltak a családja számára, főleg, amikor édesapja még nagyon fiatalon elhunyt. Meg

lehetett volna menteni, ha megfelelő orvosi ellátást kap. Nem egyszer előfordult, hogy az ott élő lakosok segítették őket élelemmel.



Délelőtt egy szentmisén, délután pedig egy ünnepségen vettünk részt. Olyan átérzéssel énekelte a magyar Himnuszt, hogy nekem összeszorult a torkom.

Legyünk optimisták!
– bízott mindenkit az ünnepi beszédében.

Külön szólt a teremben szép számmal jelen lévő

fiatalokhoz, akiket arra buzdított, hogy tanuljanak nyelveket. Rájuk nézve is azt mondta, meggyőződése szerint nagy lehetőségek előtt áll az ország.

Hadd engedjek meg egy ártalmatlan észrevételt. Mikor a történelmi időket elevenítette fel, elmondta, hogy amikor az őseink (így) a Kárpát - medencébe bejöttek, nem gondolták, hogy ez a terület a hadak útjába esik. Mert jöttek a tatárok, a törökök... aztán mások. Akkor az operatőr a fülembe súgta: „csak nem a Habsburgokra gondolt?”.

A díszpolgári anyag elkészítéséhez ellátogattunk Habsburg György sóskúti otthonába is. Nagy szeretettel fogadott feleségével, Eilikával. A hercegnő a lovak rajongója. Bemutatta a lovardát és a birtok egy részét. Alapítványa segítségével többek között autista gyermekeket gyógyítanak. Ő maga is rendszeresen tart edzéseket. (Fotó: Díszpolgárok és Habsburg György)

Ilyen kedves emlékeim maradtak Habsburg Ottóval való találkozásokról.



**Ne csak magyarul olvassa újságunkat,
ősei nyelvén is!
Addig is gyakorol,
de a tartalom sem egészen ugyanaz.**

Nyelvében él... a nemzetiség is!

Pencz-Amrein Ilona – Ament-Kovács Bence:

A Hübnerék

Esettanulmány egy extramobilis magyarországi német család történetéből

Esettanulmányunk első felében korábban közösnek vélt felmenőnk, a ladományi Konrad Hübner személyének azonosítási folyamatát mutatjuk be, munkánk második felében pedig néhány korrekcióval szolgálunk a Johann Fritz által szerkesztett kakasdi családkönyv¹ Hübner családra vonatkozó adataihoz, ugyanis úgy véljük, hogy valamennyi személy az alslebeni Martin Hübner személyéhez köthető. Ehhez kapcsolódóan a Bonyhád környékére (Börzsöny, Szerdahely) költözött családtagok esetében némileg pontosítjuk a bonyhádi online családkönyvben közölt adatokat is, valamint a cikói ág esetében a cikói családkönyv adatait, illetve a zombai ág esetében pedig a zombai családkönyv adatait. Írásunkhoz a betelepülő ős felmenőit, illetve a Hübner család leszármazását is mellékeljük. A leszármazottak listája a folyamatos kutatásnak megfelelően rendszeresen változik, s mint ilyen sosem végleges, a kutatási eredményeket a 2021 márciusi állapotnak megfelelően tartalmazza a személyiségi jogok figyelembevételével, az adatok közlésénél az 1900 után született személyeket már nem jelentetjük meg.

Az Észak-Bajorországból származó, alslebeni² Martin Hübner és második felesége, Agnes³ az 1720-as évek második felében érkezett a Tolna



¹ A hivatkozásokban: Fritz 2001.

² A napjainkban Trappstadt közigazgatási részét képező, Közép-Németországban elhelyezkedő Alsleben Bajorország Rhön-Grabfeld kerületében található. A település a bajor közigazgatási reformokat megelőzően 1604-től a 19. század első évtizedeig a königshofermi uradalom része volt. Középkori temploma mai formáját 1730 és 1737 között – tehát a telepések távozása után – nyerte el. A szakrális helyek sorában megemlítendő ezentúl a közeli kapellenbergi Szent

megyei Kakasddal szomszédos, mindössze 15 percnnyire fekvő,⁴ és kezdettől fogva a filiájaként működő (ma pedig a település részét képező) Belacra.⁵ Az 1724-től, a plébánia alapításától⁶ vezetett egyházi anyakönyvekben 1729. február 16-án jelentek meg először, Gertrud lányuk keresztelésekor.⁷ 1731-1732-ben a családfő, Martin Hübner már adófizető, ám meglehetősen szegény. Állatokkal egyáltalán nem rendelkezik, őszi gabonából mindössze 2, tavaszi gabonából pedig csupán 4 pozsonyi mérő termés után adózott.⁸ Az 1733 évi *Conscriptio ecclesiarum et parochiarum comitatus Baranyiensis et comitatus Tolnensis* szerint ekkor Belac és Lodomány⁹ már Kakasd filiái voltak, Zomba lakosságát pedig időlegesen, 1724 és 1743 között pasztorálták e keretek között.¹⁰ Tolna, Harc, Kakasd és Belac falvak, Kés és Kakovics puszták földesura, Wallis Olivér birtokaira elsősorban nem a Német-római Birodalomban való toborzás útján érkezett a telepések zöme, hanem a kedvezőbb szerződések megkötésével elsősorban a szomszédos uradalmakból – kimondottan a Dőry birtokokról – költöztek át a telepések. Kakasd benépesítése 1718-ban, Belacé pedig 1720-ban kezdődött meg, s a letelepedés első nagy hulláma 1725-ig tartott. Az új földesúr hamarosan Apponyi Lázár

Orsolya zarándokhely, ahová a 18. század elején a hazánkba költözött lakosságnak is volt lehetősége ellátogatni.

<https://www.bavarikon.de/search/place?lang=de&name=Alsleben&coord=&dist=> ;
http://www.rhoen.info/lexikon/staetten/Katholische_Pfarrkirche_St._Kilian_in_Alsleben_8876_243.html (letöltve: 2020.12.29.)

A Würzburgi Püspökség Levéltára (Archiv und Bibliothek des Bistums Würzburg) jól felkészülten várja a családfakutatókat. A 16. század óta vezetett, mintegy 550 egyházközség megközelítőleg 6600 nyilvántartása 2012 óta digitálisan hozzáférhető a levéltár olvasótermében, de online nem kutatható (a kutatási korlátozások a hazai szabályozásoknak megfelelően csak az utóbbi századra vonatkoznak). <https://abbw.bistum-wuerzburg.de/archiv/familienforschung/> (letöltve: 2020.12.29.)

³ Ezúton köszönjük Pencz Kornél segítségét, aki elvégezte a Martin Hübner és első felesége, Margaretha Möhring őshazai felmenőinek feltárását.

⁴ A püspöki vizitáció során, 1755-ben felvett adat. Közli: Gözsy 2016, 313.

⁵ A két települést 1937-ben egyesítették Kakasd néven. Ördög – Végh 1981, 326.

⁶ Brüstle 1879 (III.), 197.

⁷ PEL. III. 052. 1., 33.p.

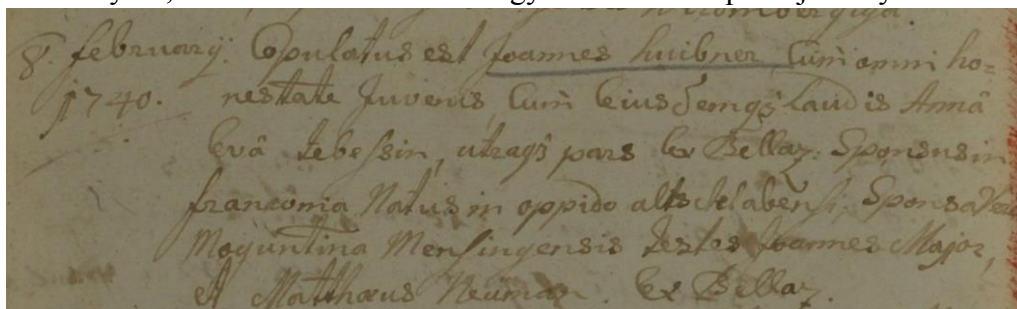
⁸ TMÖL. Ö. 293, 70.p.

⁹ A település 1940-ben vesztette el önállóságát, amikor egyesítették Bonyháddal. Ördög – Végh 1981, 348.

¹⁰ Az összeírást 1733 májusában és nyarán végezték, a jelentéseket ősre készítették el a pécsi püspök megbízottai. A Tolna vármegyei plébániákat Fonyó Sándor pécsi kanonok vezetésével Kőszeghy Mihály főszolgabíró és Pesthy Mihály vármegyei esküdt látogatta meg. Az összeírás forráskiadványa Gözsy 2012. Vö.: Brüstle 1880 (IV.), 911.

lett, aki a 32.000 forintért¹¹ vásárolta meg a településeket 1732. december 9-én.¹²

A Hübner házaspár leányai, Ursula és Gertrud egyaránt 1739. augusztus 4-én hunyt el, feltehetően az ekkor a megyében tomboló pestisjárvány során.



2. Johann Hübner és Anna Debes házassági bejegyzése

Ursula még Martin Hübner Margaretha Möhringgel való első házasságából, az őshazában született 1719 körül. Az ugyancsak Alslebenben 1713-ban, világra jött Johann fiuk 1740. február 8-án házasodott össze az úgyszintén belaci, de Menzingenben¹³ született Anna Eva Debessel.¹⁴ Hét gyermekük közül – tanulmányunk szempontjából – az 1758. február 13-án született ikerpár egyike, Konrad személye a kulcsfontosságú.¹⁵

die 17 Febr.	idem	Joannes Hübner	Anna Eva	Kucas Kegeli		Belaci
die 18 Febr.	idem	Joannes Hübner	Anna Eva	Henricus Vigman		Belaci

3. A Gertrud és Konrad Hübner keresztelését megörökítő hiányos bejegyzés a kakasdi anvakönvben

¹¹ Ebben az esetben 18. századi ezüstpénz: Florenus Hungaricalis, ungarische Gulden.

¹² Weidlein 1937, 23–24.; T. Mérey 2000, 354.

¹³ A települést jelenleg még nem sikerült beazonosítanunk. Lehetségesnek tartjuk, hogy a falu a Baden-Württemberg területén fekvő, Karlsruhe kerületében található Kraichtal település mai közigazgatási részét képező (hajdan önálló) Menzingenként azonosítható.

¹⁴ PEL. III. 052. 1., 211.p.

¹⁵ PEL. III. 052. 1., 181.p.

Johann Fritz Kakasdot és filiáit (Belac, Ladomány) feldolgozó családkönyvében¹⁶ már Konrad szüleihez való hozzákötését is meglehetősen hipotetikusnak tartottuk,¹⁷ ugyanis az ikerpár születési anyakönyvében csupán a szülők és keresztszülők neve szerepel, a gyermekek neveit tartalmazó mezők üresen maradtak.¹⁸ Kevés kétségünk lehetett afelől, hogy a Hübner család



kisrégióban élő tagjai ne lennének rokonok, de kétségeinket meglehetősen erősítette, hogy a Ladományban feleségével, Elisabeth Eibeckkel élő Konrad Hübner grábóci házassági anyakönyvében származási helyéül nem Belacot, de nem is Ladományt, hanem Grábócot jelölték meg, noha jelölt életkora megfeleltethető volt a belaci születési anyakönyvvel. Az esküvői tanúk Adam Kress, Ludwig Schneider, Kaspar Miller és Johann Eibeck voltak.¹⁹

**4.
Kakasod, Belac és Ladomány
az első
katonai felmérés 1782–1785
térképén**

¹⁶ Fritz 2001 I–II.

¹⁷ Fritz 2001 (I.), 159. 1172 számon.

¹⁸ PEL. III. 052. 1., 181.p.

¹⁹ PEL. III. 042. 1., 9.p.



5. Ladamány 2020 (Szentés Gábor drónfelvétele)

Konrad ikertestvérének 3 évvel korábbi esketési anyakönyvében²⁰ – ahol nagybátyjuk, Lorenz Hübner²¹ mellett a korábban említett grábóci Ludwig Schneider szintén tanúként volt jelen – Gertrud származási helye még Belacként szerepel.²² Feltehetően ezután Konrad néhány évre hozzájuk költözött, és ezért szerepelhetett az anyakönyvében a születési helye, Belac helyett Grábóc származási helyként. Noha 1755-ben a vizitáció során²³ már gazdag plébániáról számolnak be,²⁴ korábbi feltételezésünket csak erősíti a tény, hogy a kakasdi uradalom fenntartóváltása után Apponyi Lázár drasztikusan megemelte a jobbágyok korábban szerződésben rögzített kötelezettségeit (melyet egyébként csupán a kakasdi és belaci előjáróság két napra kalodába zárásával tudott elérni), ezért több jobbágy is elhagyta a

²⁰ A személyek beazonosítása a következő munkamódszerrel volt lehetséges: megvizsgáltuk a hasonló családnevű személyek életeményeit rögzítő anyakönyveket, és a tanúk – keresztszülők személyét, ilyen módon statikusabb rokonsági hálót és házasságkötési kisértőket volt lehetőségünk felrajzolni.

²¹ Fritz 2001 (I.), 159. 1172 számon.

²² PEL. III. 042. 1., 6.p.

²³ Az 1753–1757 közötti szakszerűen előkészített vizitációt Klimó György püspök személyesen vezette, amely a régióban 1755. május 02–22. között zajlott. Forráskiadását közli: Gözsy 2016.

²⁴ Közli: Gözsy 2016, 312.

települést.²⁵ Jóllehet Konrad a német primogenitura-szerinti törzsöröklési rendnek megfelelően nem örökölt földet, ezért lehetséges, hogy Grábócon gazdacselédsorban töltötte legényéveit, de erre kézzelfogható adattal nem rendelkezünk, mivel a házassági anyakönyv csak *celebsként*, azaz nőtlenként jegyzi, később Lodományban pedig már földművesként említik.²⁶

Tehát kutatásunk jelenlegi eredményei szerint úgy tűnik, hogy Johann Fritz helyesen döntött Konrad és szülei összekapcsolásakor, ám kutatásainknak köszönhetően az anyakönyvek bizonyosan is alátámasztják a feltételezést. Házasságkötésüket követően Konrad Hübner és Elisabeth Eibeck rövidesen Kakasd egy órányira fekvő filiájában,²⁷ a Dóry-uradalomhoz tartozó Lodományban rendezte be új otthonát, gyermekeik is itt születtek.²⁸ A felnőtt kort is megélt utódaik közül a szokásrendnek megfelelően eleinte elsőszülött fiúk, Peter maradt örökösként a szülői házban, azonban később Cikóra költözött.²⁹ Házassága folytán Johann öccse Cikóra,³⁰ Konrad öccse Várdombra,³¹ Josef öccse Hantra, Mathias öccse pedig Grábócra távozott.³² Barbara 1826. január 27-én házasodott össze Lodományban Johann Grassal,³³ azonban halála időpontja ismeretlen, ezért további sorsának megismerésére még kutatásokat kell folytatnunk. A nagyszámú adat részletes felsorolása a törzsszövegben nem lenne lehetséges, hiszen nem pusztán az utódok folyamatos házassági kapcsolatok eredményezte lokális migrációját szükséges nyomon követnünk (például a murgai ág esetében Diósberénybe és Csibrákra, illetve a várdombi ág esetében Zombára, Lovászhetyénybe, majd Bonyhádra költözését), hanem az elcsatolt országrészekig való elvándorlást, illetve a kivándorlást is (példaképpen egyes várdombi ághoz sorolandó leszármazottakat Horvátországban, vagy az USA-ban, a hanti ág esetében pedig Lotaringiában találunk) ezért a vizsgált személyek általunk ismert részletes leszármazását mellékelve közöljük. Ezúton köszönjük

²⁵ Weidlein 1937, 24.

²⁶ Fritz 2001 (II.), 445. 3509 számon.

²⁷ A püspöki vizitáció során, 1755-ben felvett adat. Közli: Gözsy 2016, 313.

²⁸ Fritz 2001 (II.), 445. 3509 számon.

²⁹ A vonatkozó genealógiai adatok a Kakasdi anyakönyvekben keresendők.

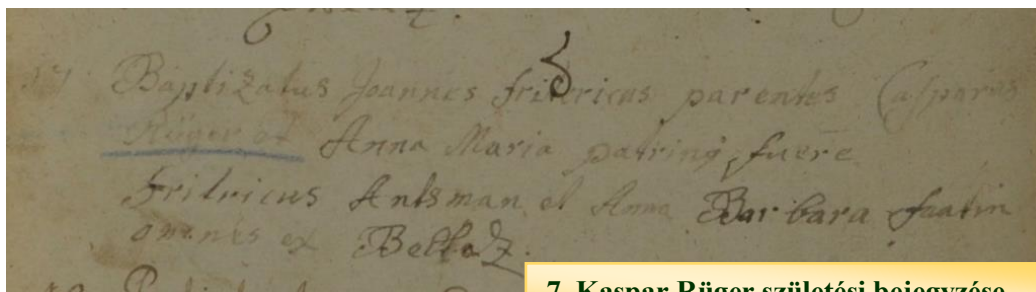
³⁰ A vegyes vallású település római katolikus anyakönyvezése a mater településen, Zombán folyt.

³¹ A település egyházi anyakönyveit 1787 előtt Bátaszéken vezették.

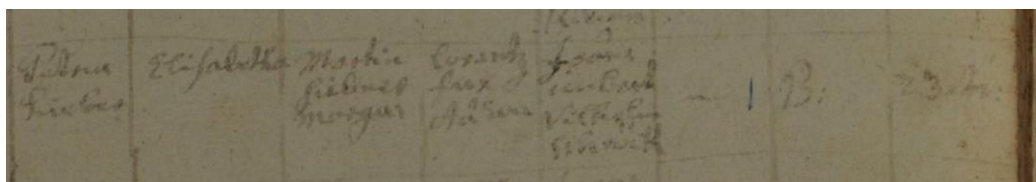
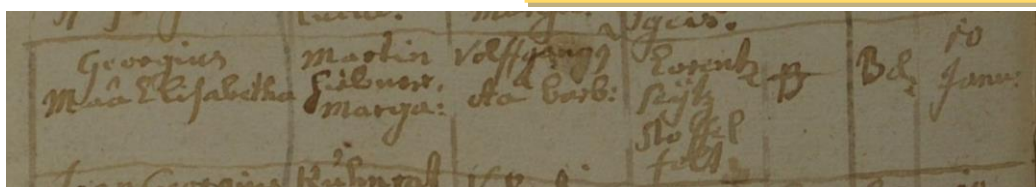
³² A két szomszédos település 1940-ben történt egyesítése óta Aparhant. Ld.: Ördög – Végh 1981, 334. Hant település kezdettől fogva a szomszédos Apar filiája volt, így anyakönyvei is ott keresendők.

³³ PEL.III.052.3., 139.p.

Elsőként bátran kijelenthető, hogy az 1165-ös sorszámon szereplő, Kaspar Hübner nevét az anyakönyv alapján egyértelműen Rügernek olvassuk, ezért a személyt nem tartjuk a családhoz tartozónak.³⁴



7. Kaspar Rüger születési bejegyzése



8–9. Georg és Peter Hübner esketési anyakönyvi bejegyzése

Második és **harmadik** korrekcióként hangsúlyozni kívánjuk, hogy az 1168-as sorszám alatt megadott Georg Hübneret Johann Fritz nem sorolja be egyetlen családhoz sem.³⁵ Az 1747. január 10-i házassági bejegyzését vizsgálva megállapíthatjuk, hogy szülőként a Martin Hübner és Margaretha házaspár került megadásra,³⁶ ezért a szülő-gyermek kapcsolat egyértelműen megállapítható, hasonlóan a 3507-es sorszámú³⁷ ladományi Peter Hübner

³⁴ Fritz 2001 (I.), 158.; Vö.: PEL. III. 052. 1., 48.p.

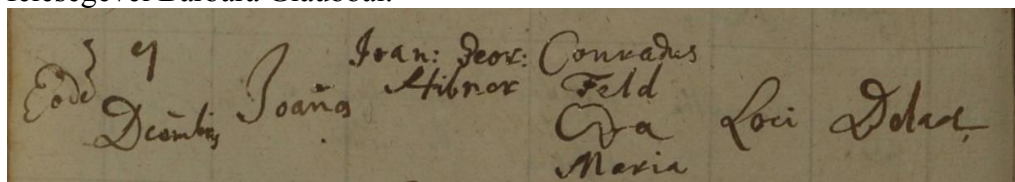
³⁵ Fritz 2001 (I.), 159.

³⁶ PEL. III. 052. 1., 220.p.

³⁷ Fritz 2001 (II.), 445.

esketési anyakönyvi bejegyzésében foglaltakhoz.³⁸ Természetesen e következtetéseket egy esetleges würzburgi kutatás tudná teljes bizonyossággal alátámasztani, amennyiben igazolódna, hogy a Martin Hübnernek, és első feleségének, Margaretha Möhringnek Johann és Ursula mellett Peter (1719 körül) és Georg (1721 körül) nevű gyermekei is születtek.

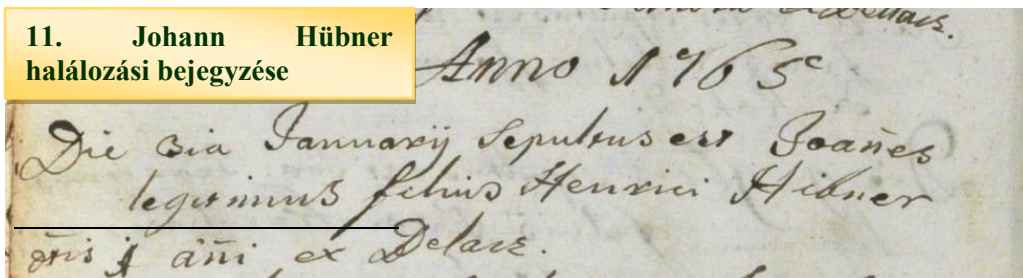
Negyedik e vonatkozású megjegyzésként anyakönyvi elírásra gyanakszunk az 1170-es sorszámú Johann Georg esetében,³⁹ aki csupán egyetlen gyermekének 1763. december 7-i keresztelésénél⁴⁰ jelenik meg az anyakönyvben. A bejegyzés hiányos, hiszen az anya neve egyáltalán nem került feltüntetésre. A keresztszülők személye azonban segítségünkre volt a házaspár pontos beazonosításában. Konrad Feld és Eva *komaságban*⁴¹ állt a családkönyv 1167-es sorszámú családjával,⁴² Johann Heinrich Hübnerrel és feleségével Barbara Glaubbal.



10. Johann Hübner keresztelési bejegyzése

E családnak 1765-ben meghalt egy Johann nevű gyermeke,⁴³ akinek születését a Fritz-féle családkönyv nem adja meg pontosan, hanem 1764 körül feltételezi. Úgy véljük, hogy e gyermek csakis az 1763. december 7-én keresztelt Johann

11. Johann Hübner halálozási bejegyzése



³⁸ Úgyszintén hangsúlyozzuk, hogy a családkönyvben kérdőjelesen szereplő 1747-es dátum helytelen, ugyanis az esketés napja pontosan ismert. Dátuma: 1745.11.23. PEL. III. 052. 1., 219.p.

³⁹ Fritz 2001 (I.), 159.

⁴⁰ PEL. III. 052. 2., 22.p.

⁴¹ A hazai paraszti szóhasználatban két olyan házaspár viszonya, akik kölcsönösen vagy egyoldalúan egymás gyermekeinek keresztszülei. A házaspárok között állhatott közelebbi, vagy távolabbi vér-, vagy műrokonsági viszony, illetve baráti kapcsolat.

⁴² Fritz 2001 (I.), 159.

⁴³ Fritz 2001 (I.), 159.; Vö.: PEL. III. 052. def., 98.p.

lehet, így tehát vélekedésünk szerint Johann Georg és Johann Heinrich egy és ugyanazon személy.

Ennek következményeként az eredetileg 1171-es sorszámú Johannt más családhoz soroltuk, mégpedig az 1174-es sorszámú Lorenz Hübner elsőszülött, 1762. november 12-én keresztelt gyermekeként azonosítottuk.⁴⁴ Erre utal az is, hogy az esketési anyakönyv bejegyzése szerint Johann házasságkötésekor tanúja, Lorenz Valentin volt, aki bár nem szerepel a fenti bejegyzésben keresztszülőként, de Johann négy testvérét is keresztvíz alá tartotta.⁴⁵ E házaspárhoz (1171) Johann Fritz nem sorolt be egyetlen gyereket sem, hanem feltételezi, hogy a házasságkötést követően Tabódra költöztek, mivel a feleség tabódi származású volt. Tabódon⁴⁶ 1790-ben kereszteltek egy Johann Georg nevű gyermeket, akinek szülei Johann és Anna Maria⁴⁷ voltak. E keresztelési bejegyzés a bonyhádi anyakönyvben jelenik meg. A bonyhádi családok kutatását megkönnyíti a Tarnai Péter által összeállított és online rendelkezésre álló családkönyv, azonban a gyermeket egy cikói Hüber családhoz rendeli. Ezzel nem értünk egyet, hiszen a cikói család tabódi tartózkodására nem leltünk bizonyítékot, a Hüber-család 1790 előtti és utáni anyakönyvi bejegyzései is Cikóhoz köthetők. Ugyanakkor Tabódon egy Georg Hübner-Franziska Schmid(t) házaspárral kapcsolatos adatokra bukkantunk immár az 1793-tól vezetett kisdorogi anyakönyvekben, 1812-ben születik Johann, 1817-ben Andreas (aki ebben az évben meg is hal) nevű gyermekük, tehát életkora alapján a fenti Johann Georg nagy valószínűséggel lehet e gyermekek édesapja. Georg Hübner és Franziska Schmid(t) házasságát azonban sem a kisdorogi, sem a környező települések anyakönyveiben nem találtuk. Georg Hübner 1828-ban halt meg 40 éves korában, felesége Franziska egy évvel korábban 50 évesen. Ez a 11 év korkülönbség a feleség javára arra utal, hogy Franziska özvegyasszony lehetett, amikor Georg Hübner felesége lett. 1811-ben egy Georg Hiemer kötött házasságot Franziska Walter özvegyasszonnyal, a férj elferdített – bár hasonlóan hangzó – családnéve ellenére ez az adat jól beleillik a képbe, azaz az 1812-ben megkeresztelt első gyermekhez. Franziska Walter első férje Josef Walter volt, aki 1810-ben halt meg. Első gyermekük 1798-ban született Tabódon, akit több gyermek követett, azonban a keresztelési bejegyzésekben csupán az anya keresztneve került feltüntetésre. A Walter és a Hübner család egy-egy gyerekének esetében azonban a keresztapák családnéve

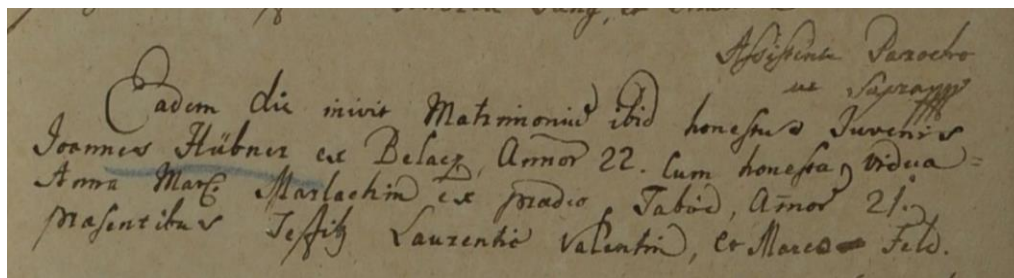
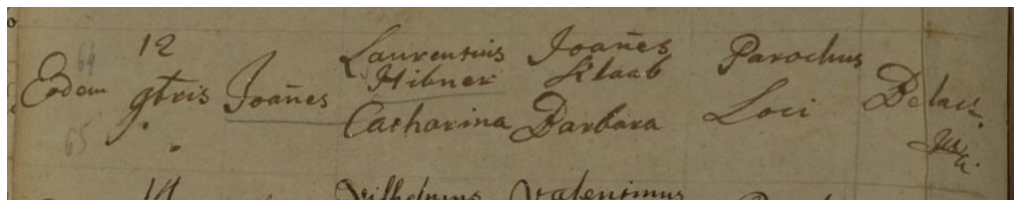
⁴⁴ Fritz 2001 (I.), 159–160. Vö.: PEL. III. 052. 2., 18.p.

⁴⁵ PEL. III. 052. 2., 213.p.

⁴⁶ Bejegyzés a bonyhádi keresztelési anyakönyvben

⁴⁷ Feltételezzük, hogy valamelyik anyakönyvi bejegyzésben a feleség/anya neve elírásra került.

azonos (Hayn, illetve Haim), ami szintén a rokoni kapcsolatra utal. Josef Walter és Franziska házasságkötését sajnálatos módon nem találtuk meg. Feltételezzük, hogy Josef Walter Hőgyészen született⁴⁸ és ott az 1788-1798 közötti házasságkötések hiányoznak. Bár e házassági bejegyzés igazolná teljesen feltételezésünket, azonban úgy gondoljuk, hogy egy ilyen kis település, mint Tabód esetében korántsem valószínű, hogy több Hübner-család is megfordult egyazon időszakban, ezért fenti okfejtés alapján a tabódi családot is családfánkba soroljuk. Leszármazottaikra vonatkozóan a későbbiekben bővebb információval szolgálunk.



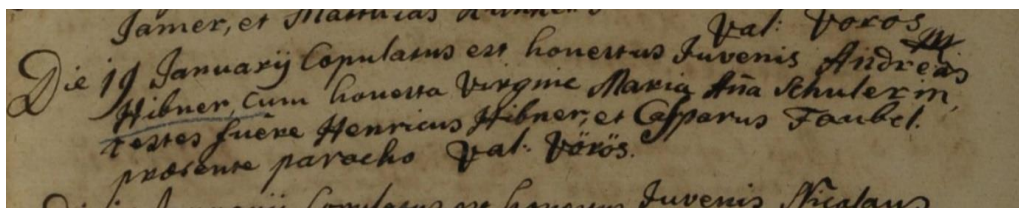
12–13. Johann Hübner születési és esketési bejegyzése

Az ötödik, kakasdi családkönyvre vonatkozó észrevételünk szerint az 1173-as sorszámú Andreas beazonosítása⁴⁹ sajnos nem lehetséges anyakönyvi adatok segítségével, hiszen az 1740-es években a Kakasdon vezetett keresztelési anyakönyvben nem találunk Andreas Hübner nevű gyermeket. Ugyanakkor Andreas Hübner házassági bejegyzésében a tanú személye – Heinrich Hübner – arra utal, hogy rokonságban állhatott az alslebeni származású családdal. A választ Ferdinand Hengl lélekösszeírásokat közlő kötete adja meg, ahol Andreas a tanulmány első blokkjában említett Johann Hübner és Anna Eva Debes gyermekeként került feltüntetésre, tehát a

⁴⁸ A www.familysearch.org oldalon Tolna megyében egyetlen Josef Waltert találtunk a kérdéses időszakban, aki 1778-ban született Hőgyészen.

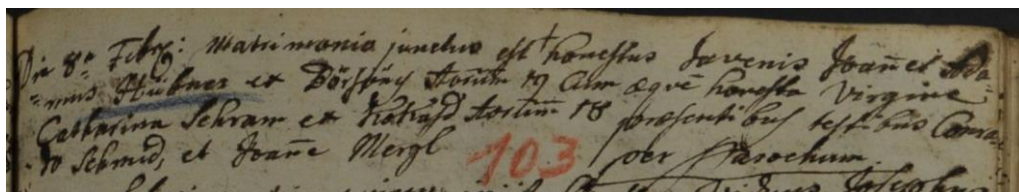
⁴⁹ Fritz 2001 (I.), 159.

családkönyvben 1172-es sorszámon jegyzett házaspár gyermeként azonosítható.⁵⁰



14. Andreas Hübner esketési bejegyzése

A hatodik, talán legkomplexebb vizsgálathoz, azaz a 3512-es sorszámú szerdahelyi család, Johann Hübner és Margaretha Ortmann⁵¹ identifikálásához egy évszázaddal korábbra szükséges visszatekintenünk. A fentiekben ismertettük a feltételezhetően alslebeni származású, 3507-es sorszámú ladományi Peter Hübner⁵², akinek 1757-ben született Johann Peter nevű fia 1779. január 9-én kötött házasságot Marianna Vornwalddal. A házaspár „eltűnik” Ladományból, nem találjuk a későbbiekben sem gyermeküket, sem halálzásukat a mater településen, Kakasdon vezetett anyakönyvben. Újabb mobilitásnak lehetünk tanúi, a házaspár az akkor még önálló, azonban 1928-ban Bonyháddhoz csatolt Börzsönyben⁵³ bukkan fel, melynek anyakönyvezése Bonyhádon történt.⁵⁴ A fent említett bonyhádi online családkönyv az érintett házaspárt is feltünteti. A rokon kapcsolat fenntartására nem csupán az utal, hogy Peter és Marianna fia, Johann Adam Kakasdról választott feleséget, s ott



15. Johann Adam Hübner esketési bejegyzése

⁵⁰ Hengl 1990, 159.; Vö.: PEL. III. 052. 2., 181.p.

⁵¹ Fritz 2001 (II.), 446.

⁵² Fritz 2001 (II.), 445.

⁵³ Ördög – Végh 1981, 348.

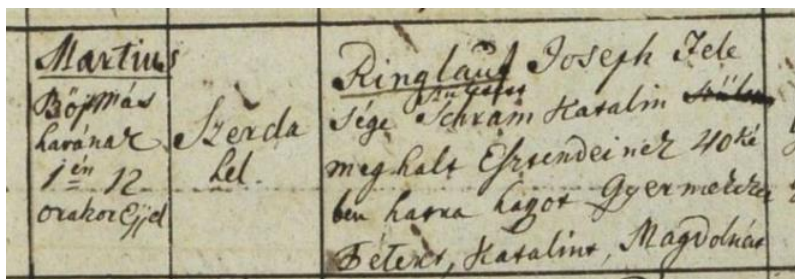
⁵⁴ <https://www.online->

[ofb.de/famreport.php?ofb=bonyhad&ID=I10131&nachname=H%C3%BCbner&modus=&lang=de](https://www.online-ofb.de/famreport.php?ofb=bonyhad&ID=I10131&nachname=H%C3%BCbner&modus=&lang=de) (letöltve: 2021.01.01.)

is kötött házasságot Katharina Schrammal,⁵⁵ hanem az is, hogy gyermekei keresztszüleinek másodunokatestvérét, a ladományi Peter Hübner és feleségét Katharina Mergl kérte fel.

Az online bonyhádi családkönyv nem köti össze a családokat, azaz nem azonosítja be Katharina Schramm férjét, az 1781-ben született Adammal, azonban az anyakönyvi adatok alapján úgy véljük, hogy az említett személyek azonosak. Adam Hübner igen korán, 1812-ben hunyt el, három gyermekük, Katharina (1804. december 10.), Maria Anna (1807. szeptember 27.) és Peter (1810. május 13.) érték meg a felnőttkort. Katharina Schramm⁵⁶ 1812-ben újraházasodott és a szerdahelyi Josef Ringlauf felesége lett. Leányai még az ő életében házasodtak meg, Katharina a kakasdi Adam Geszweinhez, Maria Anna a bonyhádi Josef Panholzerhez ment nőül. Az online családkönyv itt is új, önálló személyi adatlapokat hoz létre és nem köti össze őket a Hübner-Schramm házaspárral – mivel a szülők neve a házasságkötésnél nem szerepel, és a számított életkorban is akad eltérés – azonban véleményünk szerint esetükben a keresztszülő és a házassági tanú személyének egyezése a családi kapcsolatot igazolja.

Katharina Schramm 1833. március 1-jén hunyt el, hátrahagyott (élő, meg nem házasodott) gyerekei a bejegyzésben olvashatók, egyaránt szerdahelyi lakosként, beleértve az első házastársától született Peter Hübner is.⁵⁷



**16.
Katharina
Schramm
halálozási
bejegyzése**

Az online családkönyvben ugyancsak két Peter Hübner nevű személyt találunk 1810 körüli születéssel. Egy 1812 körül született cikói származású Peter jelenik meg Magdalena Mehn férjeként, az 1836. február 1-jei házasságkötésnél⁵⁸ Peter szülei sajnálatos módon nem kerültek feltüntetésre, ráadásul ebben az

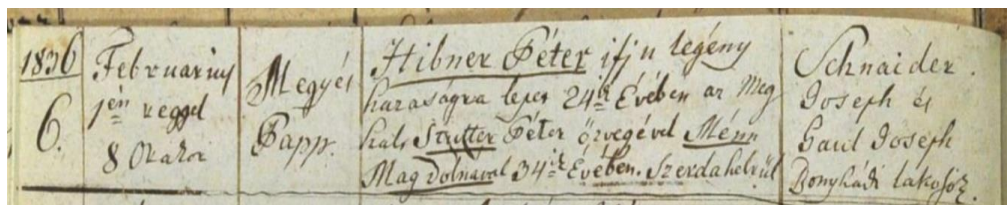
⁵⁵ PEL. III. 052. 3., 108.p.

⁵⁶ <https://www.online-ofb.de/famreport.php?ofb=bonyhad&ID=I3624&nachname=Schramm&lang=de> (letöltve: 2021.01.01.)

⁵⁷ PEL. III. 018. def. 1833–1840., 4.p.

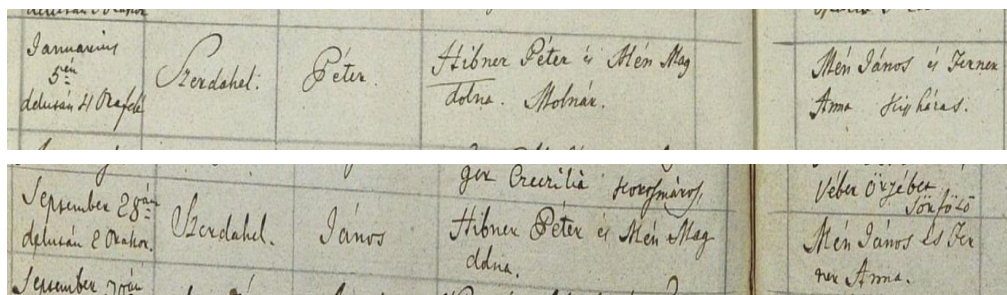
⁵⁸ PEL. III. 018. cop.1833–1849., 14.p.

esetben a házassági tanúk személye sem jelent fogódzót számunkra. Cikói



17. Peter Hübner esketési bejegyzése

származásra való utalást az anyakönyvekben nem olvastunk és nem is találtunk az 1812 körül született Peter Hübner esetében, azonban a szerdahelyi lakóhely és Peter foglalkozása (molnár volt, akárcsak édesapja Adam Hübner, illetve mostohaapja Josef Ringlauf), azt igazolja, hogy a személy azonos az 1810-ben



18–19. Peter és Johann Hübner keresztelési bejegyzése

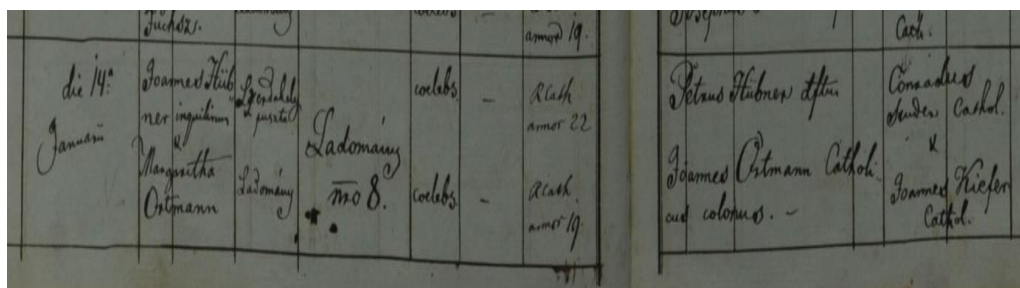
született, fent is említett Peterrel. Peter Hübner sajnálatos módon ugyancsak korán, 30 éves korában hunyt el, Magdalena Mehtől két fia született: 1837. január 5-én Peter és 1839. szeptember 28-án Johann.⁵⁹ Tehát a kakasdi családkönyv 3512-es sorszámú,⁶⁰ azonosításra váró szerdahelyi eredetű családjának esetén kijelenthető, hogy az 1861-ben Margaretha Ortmannal házasságot kötő⁶¹ Johann Hübner számított születési éve (1839) egyezik Peter Hübner és Magdalena Mehn másodszülött gyermekének születési évével, ráadásul az ekkor elhunyt apa keresztnéve mellett a férj tanújának vezetékneve (Stuter) is azonos Magdalena Mehn első férjének családnévvel. Mindezek alapján arra a következtetésre jutottunk, hogy a szerdahelyi származású Johann

⁵⁹ PEL. III. 018. bapt.1833–1840., 37. p.; PEL. III. 018. bapt.1833–1840., 63. p.

⁶⁰ Fritz 2001 (II.), 446.

⁶¹ PEL. III. 052. 4., 25.p.

visszatért gyökereihez Ladományba, ahonnan felmenői négy generációval korábban elköltöztek.

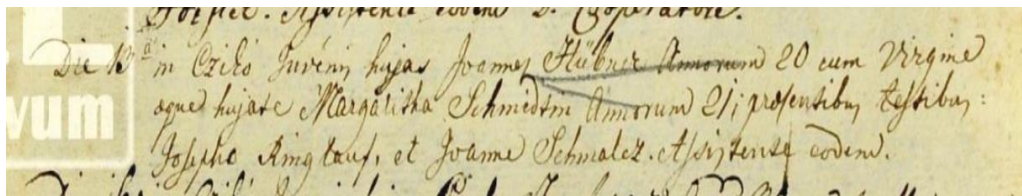


20. A Ladományba visszatérő Johann Hübner esketési bejegyzése

Hetedik megjegyzésként úgyszintén módosítási javaslattal szeretnénk élni a fennemlített cikói családkönyvet illetően. A korábban ismertetett, Adam Hübner gyerekeinél keresztszülőként felbukkanó Peter Hübner-Katharina Mergl házaspár csak az 1820-as évek végéig, illetve az 1830-as évek elejéig maradt Ladományban. Cikóra költöztek, ahol 1833. február 2-án keresztelték Johann nevű gyermeküket. A cikói Hübner-kutatást nehezíti a „családfakutatók Murphy törvénye”⁶², azaz jelen esetben az a fenomén, hogy a településen előfordult a Hüber név is, így a Hübner család neve gyakran idomult ehhez a forrásokban. Cikó családkönyve csak Marianne nevű gyermekük leszármazását követi, kinek számított születési évét 1819-re teszik a szerzők. Peter Hübnernek és Katharina Merglnek 1817 december 13-án jött világra egy Maria Anna nevű leánya, így meglehetősen biztonsággal állíthatjuk, hogy ugyanazon személyről van szó. Az anyakönyveket vizsgálva azonban megállapíthatjuk, hogy nemcsak Marianne (Maria Anna) nevű gyermekük alapított családot Cikón, hanem az 1811-ben Ladományban született Johann is, s itt a családkönyv állításait korrigálnunk kell. Az olvasóban felvetődhet, miért gondoljuk azt, hogy az 1811-ben született Johann megérte a felnőttkort, hiszen 22 évvel a születése után szülei ugyancsak Johann nevű gyermeket kereszteltettek Cikón. Családfakutatói tapasztalatunk azonban azt mutatja, hogy a 18. és a 19. században többször is előfordult, hogy a később született gyermek egy még élő testvérével azonos keresztnévet kapott. Ez különösen

⁶² „ha egy nem túl gyakori név után kutatsz egy adott településen, akkor biztosan találsz ugyanott és ugyanabban az időszakban egy másik családnevet is, amely hasonlóan hangzik, holott különböző családok nevei, még az eredete is más, de a hasonlóság miatt még az anyakönyvben is néhol összekeverik őket.” Pencz 2019, 24.

igaz a Johann névnél, melyet azzal magyarázunk, hogy több Johann nevű szent tisztelete volt ismert a római katolikus falusi lakosság körében is (*Nepomuki Sz. János* [május 16.], *Keresztelő Sz. János* [június 24.], *Sz. János evangélista* [december 27.] hogy csak a legfontosabbakat említsük), s a különböző védőszenthez kötődő azonos keresztnévek önálló névként élhettek a lakosság szemléletében. Egy cikói illetőségű 20 éves Johann Hübner 1831-ben köt házasságot Margaretha Schmidt-tel, a bejegyzés szűkszavú: a házastársak nevének és életkorának kívül csak a tanúk nevét tartalmazza. Johann házassági



21. Johann Hübner és Margaretha Schmidt házassági bejegyzése

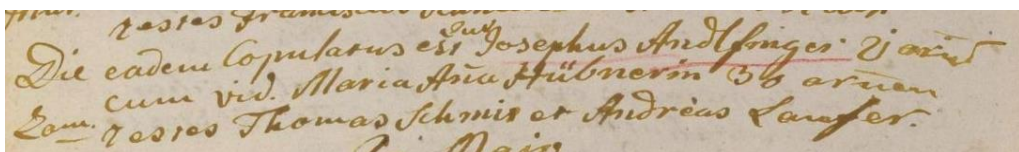
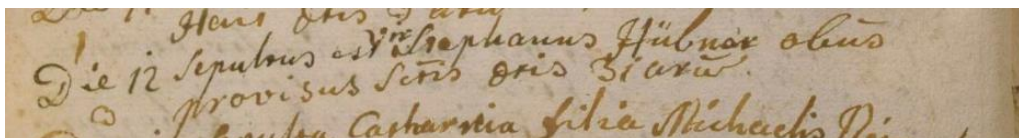
tanúja az a korábban már említett Josef Ringlauf, aki Peter Hübner keresztyerekeinek mostohaapja lett, mert Peter másodunokatestvére özvegy feleségét, Katharina Schrammot vette feleségül. A kakasdi keresztelési anyakönyveket vizsgálva megállapíthatjuk, hogy a keresztszülőség nem volt egyoldalú, nemcsak Adam Hübner és Katharina Schramm, voltak Peter gyermekeinek keresztszülei, hanem az első férj halála után Katharina Schramm és második férje Josef Ringlauf is. Mindezek alapján úgy véljük, hogy Johann Hübner családhoz rendelése téves a cikói családkönyvben és mellékletünkben az általunk helyesnek vélt leszármazást közöljük.

Nyolcadik meglátásként kutatásaink során sikerült tisztáznunk az említett kakasdi családkönyvből eltűnő, de a zombai családkönyvben⁶³ származási hely nélkül feltűnő Hübner család kérdését is. Az 1747. november 14-én, Georg Hübner és Maria Elisabeth Preßburger gyermeként Belacon született Christoph Hübner 1773. február 1-jén házasodott össze Anna Maria Kaperel. A kakasdi anyakönyv tanúsága szerint két gyermekük született, Anna Maria (1775. augusztus 03. – 1775. szeptember 22.) és Peter (1776. október 05.).⁶⁴ Alig három évvel később már a zombai anyakönyv számol be

⁶³ Josef Antlfinger: "Sumpa in der Schwäbischen Türkei (Zomba/Tolna Megye)" Bearbeitungszeitraum: Taufen 1732-1903, Heiraten 1743-1903 und Sterbefälle 1743-1903. 2011. Elérhető online: <https://www.akdff.de/wp/ortssippenbuch-neu/> (utolsó elérés: 2021.02.18.)

⁶⁴ Fritz 2001 (1.), 159. 1168 és 1169. sz.

Christoph elhunytáról és az édesanya, Anna Maria újra házasodásáról Joseph Andelfingerrel, akivel ezután négy közös gyermekük született. Éppen ezért Anna Maria (illetve egyes forrásokban Marianna) halálózásakor, valamint Peter fia esketésekor egyaránt zombaiként kerültek említésre. Jelen tudomásunk szerint Peter három gyermeke⁶⁵ közül csak Jakob, és az Anton Pillerrel házasságot kötő Anna Maria érte meg a felnőttkort.



22–23. Christof Hübner halálózási és Anna Maria Kaper második házassági bejegyzése

A zombainál jóval nehezebbnek bizonyul a szomszédos murgai Hübner-ág azonosítása.⁶⁶ Mivel Christoph Hübner 1779-ben elhunyt és sem a kakasdi, sem a zombai anyakönyv nem számol be további gyermeke születéséről, ezért az ezidáig családfához nem kapcsolt, Murgára házasodó Johann Hübner Zombához csatolását elvethetjük. Johann Hübner 1808. február 16-án házasodott össze a murgai Anna Pock-kal. Johann származási helyét az anyakönyvben nem tüntették fel, de életkorát igen, ezért születésének időpontját 1783-ban feltételezhetjük. Megpróbálkozunk a számunkra elérhető és egyelőre házastárshoz nem csatolt, születési időintervallumban megfelelő Johann Hübnernek feltérképezésével. A személyt eredetileg az 1783. július 24-én, Ladományban született Johann Hübnerként⁶⁷ identifikáltuk, azonban ezen Johann Hübner esketési anyakönyvét Cikón felleltük, valamint nem találtunk sem Kakasdon, sem Belacon, sem Ladományban releváns személyt, ezért a murgai leszármazottak ezen ághoz való csatolását is kizárhatjuk. Úgyszintén megpróbáltuk a murgai leszármazottakat a Bonyháddal szomszédos, börzsönyi Peter Hübner és Vornwalt Marianna gyermekeként 1786. május 27-én

⁶⁵ Itt érdemes hangsúlyozni, hogy Peter Hübner Zombán született gyermekei keresztszüleinek belaci édesapjához hasonlóan a Hirth család tagjait kérte fel.

⁶⁶ A település német lakosságáról lásd: Balogh 2000, 11–26.

⁶⁷ Fritz 2001 (II.), 3509.sz.

született⁶⁸ Johannhoz kapcsolni, azonban e lehetőség meglehetősen hipotetikus, hiszen 1802-ben a házaspár mindkét tagja elhunyt, a gyermekek további sorsáról – a fent részletesen bemutatott Adam kivételével – pedig nincs tudomásunk, mindannyian eltűnnek az anyakönyvekből.

Jelen tudomásunk szerint a korábban már említett, frissen kiépülő Tabódra⁶⁹ költöző belaci Johann Hübner és a tabódi özv. Anna Margaretha Marlach⁷⁰ Johann nevű, 1785. október 26-án Tabódon született, és Tevelen anyakönyvezett gyermeke azonosítható a legnagyobb eséllyel – noha nem teljes bizonyossággal – a murgai Johann Hübnerként.⁷¹



24. Johann Hübner keresztelési bejegyzése

A házaspárnak egyébként bizonyítottan még két gyermeke született, a Tevelen anyakönyvezett 1787. február 26-án világra jött Anna Maria, és az 1790. szeptember 6-án született, Bonyhádon anyakönyvezett Georg,⁷² aki ahogy korábban is említettük, özv. Franziska Walter házastársa lett és Tabódon élt. Ahogy korábban is jeleztük, a feleség első házastársával való esketési anyakönyve nem áll rendelkezésünkre, azonban a gyermekek születési anyakönyvei alapján nagy eséllyel állíthatjuk, hogy vezetékneve Schmid(t) volt, és Joseph Waltertől hat gyermeke, Georg Hübnerrel pedig két gyermeke született. Noha a murgai Johann és a tabódi Georg Hübner házassági tanúként feltűnő Bauer/Bayer/Brauer család tagjai a hasonló névalak okán szorosabbra

⁶⁸ A családkönyv rekordjában tévesen szerdahelyiként említik, pedig borszönyi születésű. Ld.: <http://www.genpluswin-database.de/nofb/ofb/bony/index.php?id=zeig1&ia=7515> (utolsó elérés: 2021.02.18.)

⁶⁹ Johann Weidlein hívja fel a figyelmet arra, hogy Tabód Tolna megyei viszonylatban igen kései településnek tekinthető, hiszen a hajdani pusztá benépesülése csak az 1780-as évek közepén kezdődött meg, ugyanis területén 1783-ban mindössze egy kocsmá állt. Weidlein 1937, 42.

⁷⁰ Fritz 2001 (I.), 159. 1171. sz.

⁷¹ A tabódi anyakönyvi kutatásokat nehezíti, hogy a bejegyzések döntő többsége a kisdorogi anyakönyvben található, azonban Kisdorog csupán 1793-ban önállósult Teveltől, ezért az ezt megelőző években a bejegyzések főként ott keresendők. Azonban nagy számban találhatunk tabódi lakosokat a zombai, illetve a bonyhádi anyakönyvben is, ezért Tabód mint filia anyakönyvezését meglehetősen plasztikusnak tekinthetjük.

⁷² A családkönyvben való hibás családhoz kötésre már a fentiekben utaltunk.

fűzhetnék a személyek közötti köteléket, kutatásunk jelenleg állása szerint nem tudunk konkrét rokoni kapcsolatot felmutatni közöttük. A murgai Johann Hübner esketési tanú között szereplő Miller család tagjai a tabódi gyermekek keresztszüleiként feltűnő Bea családdal is szoros kapcsolatban álltak, mégsem jelenthető ki Johann egyértelmű tabódi származása, ugyanis mind feltételezett testvére, Anna Maria, mind feltételezett szülei (Johann Hübner és Anna Margaretha Marlach) eltűnnek a tabódi, teveli, bonyhádi és zombai forrásokból, ezért akár leányukkal való közös elköltözésük is feltételezhető. Így tehát a murgai ág őse, Johann tabódi kötődése pusztán erős posztulációnak tekinthető,⁷³ bizonyítása az összes környező település római katolikus anyakönyvének átvizsgálása után lenne lehetséges, azonban erre kéziratunk lezárásáig nem volt lehetőségünk.

Handwritten Latin church record from 1725. The text is written in cursive and includes names like 'Joanne Hübner' and 'Anna Maria'. It appears to be a marriage or baptism record.

Handwritten Latin church record from 1792. The text is written in cursive and includes names like 'Joanne Krefz & Gabriele Klein' and 'Georgius Hiemer'. It appears to be a marriage record.

25–26. Johann Hübner murgai (zombai) és Georg Hübner tabódi (kisdorogi) esketési bejegyzése

Tanulmányunkban egy, a társadalmi pozíciója okán a megszokottnál területileg élénkebben mobilis, mégis egy őshöz visszavezethető Schwäbische Türkei-beli, a Völgységben élt magyarországi német család leszármazását mutattuk be. Ahogy a családkönyvek adataira reflektáló eredményeink is bizonyítják, bizonyos családok nagyfokú térbeli mobilitásának nem volt természetes hozadéka a rokonsági hálóból való kiszakadás. Egyes generációk évtizedek elteltével gyakran visszaköltöztek egy-egy településre, vagy

⁷³ A család pontos lakóhelyének meghatározásában az állami források sincsenek segítségünkre, hiszen az adóösszeírásokban ezen időszakban már nem találhatunk neveket, pusztán település szerinti kimutatásokat, az iparosok név szerinti összeírásában pedig nem leltük fel a családtagokat. Vö.: TMÖL.Ö.179–185. illetve: TMÖL.Ö. 72–73,

választottak rokonságuk köréből házastársat, amellyel nem könnyítették meg a leszármazásuk fonalát felgöngyölíteni kívánó utódok dolgát.

Végezetül arra bízgatjuk a kedves olvasót, amennyiben érintett a Hübner-család leszármazásában, illetve bármilyen kiegészítési, korrekciós javaslata van a feltüntetett személyekkel kapcsolatban, azt bátran jelezze felénk.

Elérhetőségeink: amentkovacs@gmail.com, amrein.ilona@freemail.hu

Levéltári források

Pécsi Egyházmegyei Levéltár⁷⁴

PEL. III. 018. Bonyhád

PEL. III. 018. bapt.1833–1840. *Kereszteltek anyakönyve 1833–1840. IV.*

PEL. III. 018. cop.1833–1849. *Esketettek anyak. 1833–1849. IV.*

PEL. III. 018. def. 1833–1840. *Halottak anyak. 1833–1840.*

PEL. III. 022. Cikó

PEL. III. 022. *Copulati No. 3. 1790 [–1840]*

PEL. III. 042. Grábóc

PEL. III. 042. 1. *Grábóc. kereszteltek I. 1770–1822. Házasultak I. 1770–1870. Halottak I. 1770–1835.*

PEL. III. 052. Kakasd

PEL. III. 052. 1. *Liber I. Baptisatorum in se complectens I., Matriculam Baptisatorum ab Anno 1724 die 29a Junii, usque annum 1758um diem 13am Novembris. II., Matriculam Copulatorum ab Anno 1724. die 25a Julii, usque annum 1762um diem 23am Novembris.*

PEL. III. 052. 2. *Liber II.us: Baptisatorum in se complectitur Io, Matriculam Baptisatorum ab Anno 1759 die 4a Februarii, usque annum 1790um 23am Julii. Iio, Matriculam Copulatorum ab Anno 1763 11a Januarii usque Annum 1799um, IIIio, itidem Matriculam Baptisatorum ab Anno 1790mo die 6a Augusti usque annum 1798um diem 19am Februarii.*

PEL. III. 052. 3. *Liber hic in se comp citur: I o, Matriculam Baptisatorum ab anno 1798 die 20 a Februarii, usque annum 1815um diem 13 am Septembr. II o, Matriculam Copulatorum B nno 1800 die 13 a Januarii, usque annum*

⁷⁴ Munkánk során a dokumentumok e-archívumi jelzeteit és eredeti oldalszámait közöltük.

1810um diem 26 Octobris. III io, Matriculam Mortuorum ab anno 1806o 2 a Januarii usuque annum 1840 um ultimam Decembris.

PEL. III. 052. 4. Liber hic continet: I o, Matriculam Mortuorum ab anno 1841o usuque Annorum 1859um inclusive tum II o, Matriculam Copulatorum ab Anno 1841o usuque Annu 1873.

PEL. III. 052. def. Liber I mus, Mortuorum, in quo omnes Defuncti ab anno 1724 die 10a Junii reperiuntur usuque ultimam diem anni 1805ti, ea cum animadversione, quod ultimi sex Defuncti initio huius Libri inscripti inveniuntur.

PEL. III. 058. Kisdorog

PEL. III.058. A kidorogi rk. plébánia „Eskettek anyakönyve” 1793. nov. 12. – 1855. nov. 19. I. kötet.

PEL. III. 138. Tevel

PEL: III. 138. cím nélkül [keresztelések: 1767–1814.]

PEL. III. 149. Zomba

PEL. III. 149. Zomba II. Halottak anyakönyve. 1773–1812. (június) II. Eskettek - anyakönyve 1772–1814. (július)

Magyar Nemzeti Levéltár Tolna Megyei Levéltára

TMÖL. Ö.72–293. összeírások (adóók, nemtelenek, vagyonösszeírások)

Kiadott források

GÖZSY Zoltán (szerk.)

2012 *Conscriptio ecclesiarum et parochiarum comitatus Baranyiensis et comitatus Tolnensis Anno 1733.* Pécs. (Seria Historiae Dioecesis Quinqueecclesiensis IX.)

2016 *Visitatio Parochiarum Dioecesis Quinqueecclesiensis 1753–1757.* Pécs (Historiae Dioecesis Quinqueecclesiensis XIV.)

HENGL, Ferdinand

1990 Die deutschen Familien im Komitat Tolna - Tolnau, Ungarn in den kirchlichen Seelenlisten 1767–1768. Eine Quellenpublikation. III. Karlsruhe.

Szakirodalom

BALOGH Margit

2000 *Murga.* Murga.

BRÜSZTLE, Josephus

2001 *Recensio universi cleri Dioecesis Quinque-Ecclesiensis [...].* I–IV. Pécs.

FRITZ, Johann

1979 *Kakasd. Geschichte und Brauchtum einer deutschen Gemeinde in der Schwäbischen Türkei*. Langenau.

2001 *Ortssippenbuch Kakasd Komitat Tolnau/Ungarn 1724–1898*. Langenau.

KLOS, Josef – REDER, Andreas

1998 *Ortssippenbuch Cikó/Ungarn in der Schwäbischen Türkei 1730–1998*. Griesheim

MÉREY Klára, T.

2000 Tolna városának betelepülése a XVIII. században. In: Dobos Gyula (szerk.): *Tolna Megyei Levéltári Füzetek 9. Rendhagyó válogatás egy életműből*. 343–364. Szekszárd.

ÖRDÖG Ferenc – VÉGH József

1981 *Tolna megye földrajzi nevei*. Budapest.

PENCZ Kornél

2019 Egy morvaországi német család Mőcsényben (Tolna megye) KOLB Groß Ullersdorfból. *AKuFF Bote*, XV, 38, 18–35.

WEIDLEIN János

1937 *A Tolna megyei német telepítések*. Pécs. /Tolna vármegye múltjából 3./

A képmellékletek forrásai:

1. kép: <https://www.google.com/maps/place/Alsleben,+97633+Trappstadt,+Németország/>

2. kép: PEL. III. 052. 1., 211.p.

3. kép: PEL. III. 052. 1., 181.p.

4. kép: <https://mapire.eu/hu/map/firstsurvey-hungary/> (letöltve: 2020.12.29.)

5. kép: https://www.youtube.com/watch?v=zxmS6_IYu9E (letöltve: 2020. 12.29)

6. kép: Tolna vármegye térképe [TMOL XV 3 T. 216]

7. kép: PEL. III. 052. 1., 48.p.

8. kép: PEL. III. 052. 1., 220.p.

9. kép: PEL. III. 052. 1., 219.p.

10. kép: PEL. III. 052. 2., 22.p.

11. kép: PEL. III. 052. def., 98.p.

12. kép: PEL. III. 052. 2., 18.p.

13. kép: PEL. III. 052. 2., 213.p.

14. kép: PEL. III. 052. 2., 181.p.

15. kép: PEL. III. 052. 3., 108.p.

16. kép: PEL. III. 018. def. 1833–1840., 4.p.

17. kép: PEL. III. 018. cop.1833–1849., 14.p.

18. kép: PEL. III. 018. bapt.1833–1840., 37. p.

19. kép: PEL. III. 018. bapt.1833–1840., 63. p.

20. kép: PEL. III. 052. 4., 25.p.

21. kép: PEL. III. 022. matr_cop.1790–1840., 115. p.

22. kép: PEL. III. 149. matr_cd. 1773–1812, 11.p.

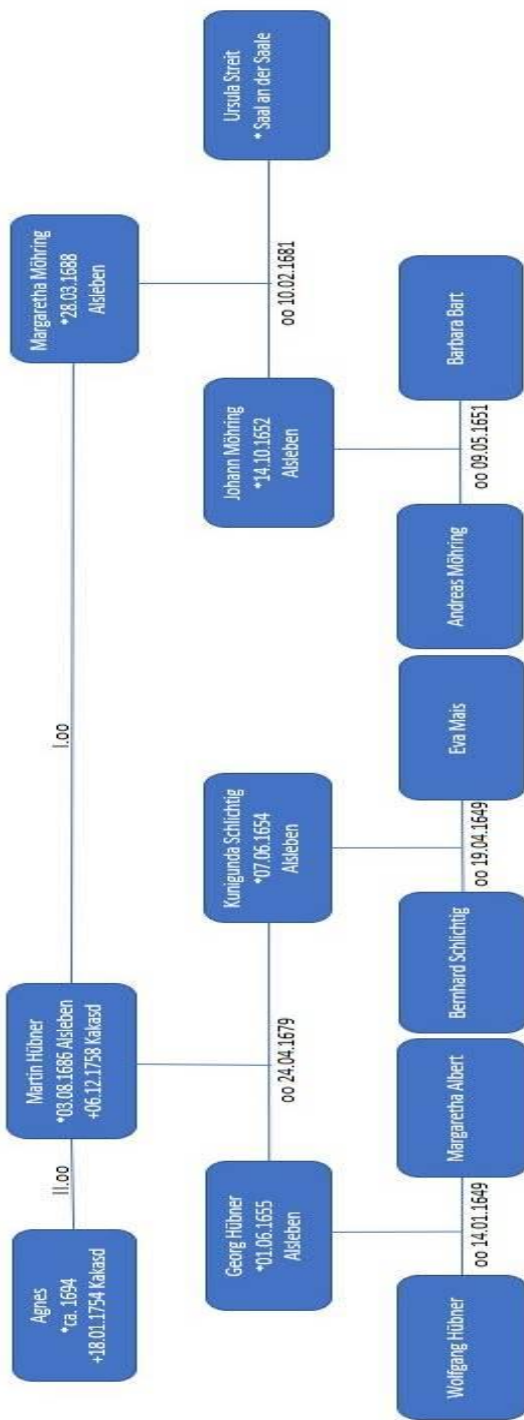
23. kép: PEL. III. 149. matr_cd. 1772–1814, 12.p.

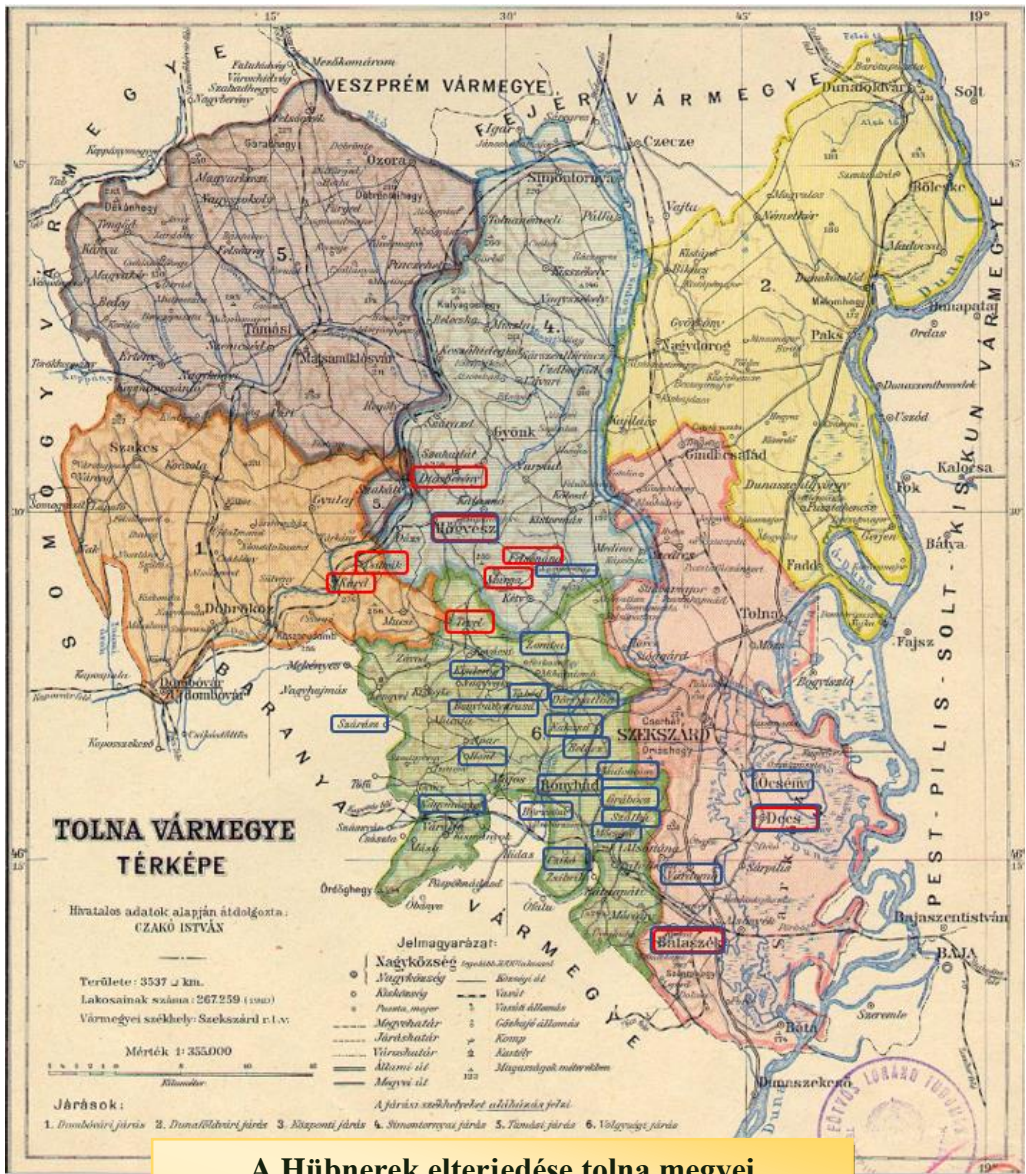
24. kép: PEL. III. 138. matr_bapt.1767–1814., 218. p.

25. kép: PEL. III. 149. matr_cd. 1772–1814, 69.p.

26. kép: PEL. III. 058. matr_cd. 1793–1855. 12.p.

**A vélelmezett közös ős, Martin Hübner és
Margaretha Möhring felmenői Alslebenben**





A Hübner család elterjedése tolna megyei településeken

Kék keret: beláci ág
Piros keret: murgai ág

A Martin Hübner és Johann Hübner leszármazottait tartalmazó táblázatot mellékletként az újság német változata végén találja!

Peller Gábor:

Pendert őseim története

Pendert őseimnél is az a helyzet, mint az 40.számban ismertetett **Lunz** őseimnél, sajnos nem tudom honnan származnak, mégis jelentősek számomra, mert ők anyai nagyanyám ősei apai ágon.

Anyai nagyanyámmal **Pendert Évával** (1925–1997) kezdem, nem az egész életéről lesz szó mert vannak személyes információk, amik érintenek másokat, csak amíg **Pilissvörösvarra** nem költözött, elég mozgalmas élete volt, személyesen érintették a kor tragikus eseményei, mint sok más magyarországi németet.

Nagyanyám 1925. december 13-án született **Pendert György** (1878–1932) kovács és **Engert Katalin** (1881–1961) lányaként **Pilisszentivánon**. Apja korán meghalt 7 éves korában, nagyobb testvérei már férjhez mentek ekkor, ő és az 1922-ben született **István** bátyja éltek az anyjukkal, akinek segítenie kellett a különböző háztartási és földeken végzett munkákban.

Elég jó tanuló volt, első osztályos korában a szép olvasása miatt 5 pengő jutalmat kapott, amiből egy pár cipőt tudtak venni neki, Azonban a 6 elemi elvégzése után nem tanulhatott tovább, mert szükség volt rá a családi gazdaságban. Énekesnő szeretett volna lenni, szép hangja volt, fiatalon a helyi kórusban énekelt Szentivánon. A bátyja tüdőbeteg lett, az orvosi kezelése költségeire el kellett adni a családi földek egy részét. Amikor 15 éves lett, elment dolgozni Budapestre a Bosch gyárba, ehhez némi hazugság is kellett, idősebbnek vallotta magát, hogy felvegyék. Később vőlegénye is lett, egy elég jómódú budapesti családból származó Viktor keresztnévű fiú, aki a háború végén nyugatra távozott, nagyanyámat is elvitte volna, de ő nem akarta magára hagyni az anyját és maradt.

Az igazán kegyetlen megpróbáltatások 1944. fekete karácsonyán vették kezdetüket, 1944. december 25-én elfoglalta Pilisszentivánt a szovjet hadsereg, nagyanyámat is meg akarták erőszakolni a szovjet katonák, de bátyja megakadályozta, ezután a bátyját akarták kivégezni, de megmentette őt Anna nevű testvérének férje, Balogh János, aki szlovák származású volt és így tudott beszélni a katonákkal, és lebeszélte őket erről. Nagyanyám ezután napokig a kecskék közt rejtőzött el az ólban, hogy elkerülje a további kísérleteket.

Egy újabb kegyetlen eseményre az életéből néhány éve akadtam rá az interneten Budapest Főváros Levéltára iratai közt, a levéltárban kikértem a bírósági iratokat és lefénymásoltam.

Ehhez ismertetnem kell némi történelmet. A szovjetek által megszállt magyar területen létrejött az Ideiglenes Nemzeti Kormány. Az általuk kiadott, népbíróságokról szóló 81/1945 rendeletben népellenes bűnösnek nevezte a Volksbund tagjait, a tagságért 2-5 év börtönbüntetést írt elő. Azt is tudni kell hogy a rendőrség a kommunista párt kezébe került amikor felállt az ideiglenes kormány és az ő kezükben is maradt a többpártrendszer 1948-as felszámolásáig. Kegyetlen elnyomó szervezet volt az elejétől fogva, rendszeresen visszaélt a hatalmával, és sokszor alkalmazott fizikai erőszakot az általa kívánt vallomások elérésére a vádlottak és tanúk ellen. Igazából nem tudom az előzményeket, hogy miért pont nagyanyámat tartóztatták le, és mivel már nem élt akkor, amikor megtaláltam az iratokat, megkérdezni nem tudtam, azt láttam a levéltári keresőben, hogy minimum 21 szentiváni németet tartóztattak le 1945-ben rajta kívül, talán valaki feljelentette őket. Az eredményt az elején leírom, a Népbíróság felmentette a kikényszerített vallomások miatt.

A lemásolt iratok közül az első az Állanrendőrség Budapesti Főkapitányságán 1945. július 3-án felvett jegyzőkönyv, ifjabb **Schuck Márton** bányász, született 1908-ban és **Schuck Ferenc** bányász, született 1914-ben. pilisszentiváni tanúk azt vallották, hogy nagyanyám Volksbund tag volt és Volksbund jelvényt is hordott. Nagyanyám azt vallotta, a gyár kötelezte, hogy lépjen be a Volksbundba, tagdíjat nem fizetett, de lehet, hogy levonták a fizetéséből. Pilisszentivánon járt táncolni az egyesületbe. Tagadta, hogy Volksbund jelvényt hordott.

A rendőrség 1945. július 10-én átküldte az iratokat a Népügyészségnek. Nagyanyám július 10-én fogházba került, előzetes letartóztatásba. A Népügyészség 1945. július 25-én vádat emelt ellene a Budapesti Népbíróságon.

1945. augusztus 30-án a Bosch gyár Üzemi Bizottsága küldött egy igazolást, hogy nagyanyám nem politizált a gyárban. 1945. szeptember 3-án volt a népbírósági tárgyalás. Nagyanyám azt vallotta, hogy nem volt Volksbund tag, vallomását kényszer hatása alatt tette, meztelenre vetkőztetéssel fenyegették meg a rendőrök.

Hermann Anna 19 éves, háztartásbeli, pilisszentiváni tanú azt vallotta, nagyanyám nem volt Volksbund tag, nem járt gyűlésekre,

Popré Mária 21 éves, gyári munkásnő, pilisszentiváni tanú azt vallotta, nagyanyám nem volt Volksbund tag, nem hordta a jelvényüket,

Metzger Anna 19 éves, gyári munkásnő, pilisszentiváni tanú azt vallotta, nagyanyám nem volt Volksbund tag, a gyár jelvényét hordta, nem a Volksbund jelvényt.

Ezután a bíró felolvasta Schuck Márton és Ferenc vallomását, nagyanyám elmondta, hogy Schuck Mártont előtte verték meg a rendőrök, hogy ellene vallomást tegyen.

A bíróság ezek után megállapította az ítéletében, hogy a nagyanyám és Schuck Márton vallomása kényszer hatására jött létre és ugyanez lehet a helyzet Schuck Ferenc esetében is, ezért a bíróságon megjelent tanúk vallomását vette figyelembe, így felmentette a nagyanyámat a vád alól, és szabadlábra helyezte. A Népügyész felebezett az ítélet ellen.

A Népbírók Országos Tanácsa 1946.július.5-én jóváhagyta az elsőfokú ítéletet.

A háború után hiperinfláció volt 1946. augusztus 1-ig, a forint bevezetéséig, a pénz teljesen értéktelen volt, az emberek cserekereskedelmet folytattak a szükséges áruk beszerzésére, nagyanyám is sokszor elutazott az Alföldre vonaton árut szerezni, gyufát vitt le mert az könnyű volt, cserében sót kapott általában, illetve egyszer egy kismalacot, amit zsákban vitt és alkohollal itatott le, nehogy röfögése elárulja a rendőröknek. Elég nehéz körülmények közt utazott a vonaton, rengeteg ember volt a kocsikban, sokszor csak a folyóson vagy a vonat tetején tudott utazni.

A háború után bűncselekménynek számított bizonyos mennyiség feletti élelem tartása, például 5 kiló liszt lehetett egy háztartásban, be kellett szolgáltatni a határ feletti élelmet az államnak. Rendszereztek voltak a házkutatások, ahol rejtegetett élelmet keresett a rendőrség, nagyanyámék és más falubeliek úgy védekeztek, hogy vermetek ástak, ahova elrejtették az élelmet, ha megjelent a rendőrség élelem után kutatni a faluban.

Feketevágást is végeztek Szentivánon, amikor nagyapám már a férje volt, bűncselekménynek számított disznót vágni állami engedély nélkül, 3-6 hónap börtön járt érte. Ezért titokban vágták a disznót, nehogy bárki észrevegye és feljelentse őket a rendőrségen.

Egy érdekes történet is kapcsolódik ehhez a korhoz, annak idején személyesen hallottam a 90-es években nagyanyám bátyjától Pender Istvántól, amikor nagyanyámnál volt látogatni, csak már annyira pontosan nem emlékszem rá, tehát 1945-ben engedélyt kapott a svéd nagykövetségtől, hogy kivándoroljon Svédországba, mint svéd származású, csak aztán nagyanyám és egyik testvére elégette a papírt, mert nem akarták, hogy magára hagyja az anyjukat. A svédek az alapján adtak engedélyt, hogy a Pendertek őse egy svéd katonaszökevény volt, aki Zsámbékon telepedett le, őszintén szólva nem hiszem, hogy ez egy valós történet lenne, de már nem tudom megkérdezni nagyanyám bátyját erről, honnan származik ez a történet, mert már nem él.

Nagyapám és nagyanyám, 1948. november 13-án kötött házasságot Pilisszentivánon. A következők voltak az állami anyakönyvben:

Tagscherer József napszámos, született 1925. április 25., lakóhely **Pilisvörösvár**, apa **Tagscherer József**, anyja **Scheller Katalin**.

Pendert Éva, született 1925. december 13., lakóhely **Pilisszentiván**, apa néhai **Pendert György**, anyja **Engert Katalin**

Tanúk: **Peller Mátyás** Pilisvörösvár, **Dr. Dicsu Csaba**, Bp.IX., Teréz krt. 39.

A házasságkötés után Pilisszentivánon laktak a dédszüleim házában, 1952-ben a dédapám Tagscherer József (1885–1952) hívta át őket Pilisvörösvárra a házába, mert a felesége magára hagyta és a lányához költözött, de még abban az évben meghalt dédapám.

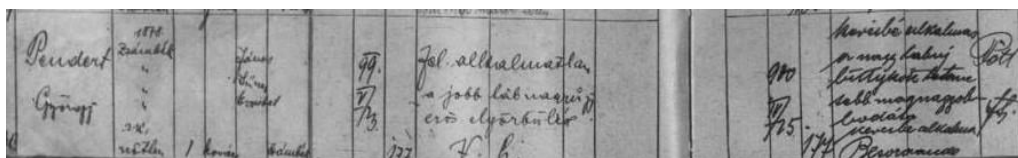
Egy kicsit túllépve az általam szabott keretet, még egy jellemző esemény a szocializmus évtizedeiből, amikor 1963-ban meghalt Scheller Katalin (1890–1963) dédanyám, nagyszüleim a Tagscherer örökség részeként a ház fele és háztelek fele mellett két földet is örököltek, az egyiken kukoricát termeltek, a másikon szőlő volt és gyümölcsfák: cseresznye, szilva, őszibarack, mandula. Ezeket a földeket a 1970-es évek elején Pilisvörösvár akkori tanácselnöke, akit szintén Pellernek hívtak, nyomott áron, jóval értékük alatt kisajátította mások földjeivel együtt, hogy üdülőövezetet alakítson ki Pilisvörösvár határában katonatiszteknek, gondolom így akart jópontot szerezni az akkori pártvezetésnél. Amíg megvoltak a földek, nagyszüleim bort is készítettek a szőlőből, volt egy borospince a háztelken, két hordó volt benne, az egyikbe jó minőségű vörösbor került, a préselés után megmaradt szőlőhéjakhoz vizet és cukrot adtak, ebből lett a csinger nevű gyenge minőségű bor, ez került a másik hordóba. Ekkoriban minden évben fináncok jöttek a nagyszüleimhez, farúdat dugtak a hordókba, így nézték meg hogy mennyi bor van a hordóban, meg volt szabva, hogy mennyi bort fogyaszthat valaki saját fogyasztásra, és egy adott mennyiség felett már adózni kellett. Ezenkívül házilag pálinkát és likórt is főztek, a saját szilvából, körtéből, almából.

Nagyanyám máig ható öröksége nálam a vörös haja, amit apjától örökölt, a szüleimnek és három nagyszülőmnek sötét haja volt, nekem a nagyanyai genetikai hatásnak köszönhetően sötétszőke hajam lett.

Pendert György dédapám 1878. június 1-én született **Pendert János** (1846–1878) telkesgazda és **Luncz Erzsébet** (1851–1899) fiaként **Zsámbékon** a 299-es házszám alatt, ugyanazon a napon keresztelték meg. Az apja ekkor már három hónapja halott volt. Az ükanyám Luncz Erzsébet további életéről már írtam a 40.számban, dédapám, mint gyerek vele élt a következő férjével együtt.

Engert Katalin dédanyám 1881. október 26-án született, **Engert Márton** (1851–1933) zsellér és **Fetter Anna** (1854–1941) lányaként **Szentivánon** a 27.szám alatt, és október.27-én keresztelték meg.

Az Osztrák-Magyar Monarchiában 1867. óta létezett az általános hadkötelezettség, a férfiakat 21 éves korukban sorozhatták be, ennek köszönhetően néhány információt a dédapámról. A katonaillesítési lajstromokban a következő információkat találtam róla. Először 1899. május 23-án akarták besorozni, a következőket írták róla: Pendert György, Pendert János és Luncz Erzsébet fia, született 1878-ban, lakóhelye Zsámbék, foglalkozása kovács, 177 centiméter magas, katonai szolgálatra alkalmatlan a jobb lába nagyujján lévő bűtyök miatt, 1900. április 25-én felülvizsgálták, és katonai szolgálatra kevésbé alkalmas lett, nem sorozták be, de bekerült a póttartalékosok közé, nekik 10 hetes kiképzésük volt és 12 évig voltak tartalékos állományban.



Sokat gondolkoztam azon, hogy kerülhetett dédapám Zsámbékról Szentivánra, arra jutottam, hogy a házasságánál megjelölt kovácssegéd foglalkozás lehetett az ok, ott talált egy olyan kovácsmestert Zsámbék környékén, akinek segédre volt szüksége.

A dédapám házasságát két helyen is megnéztem, a polgári anyakönyv volt a részletesebb, a Pest Megyei Levéltárban néztem meg személyesen. Az egyházi házasságot elektronikusan, a Székesfehérvári Egyházmegye Levéltárában, miután előfizettem egy évre.

Az egyháziban a következő található:

1903. 02. 11., Pendert György kovács, származási helye Zsámbék, 24 éves nőtlen,

Engert Katalin, Pilisszentiván, 28.házszám, 21 éves, hajadon.

Sponsi		Sponsi	
Élettársak és testvérek	Az egybekelt neve és sorsa	Származásuk és lakásuk helye és ház sorsuk	Házváltásuk
Annus et dies Copulationis	Nomen et conditio sponsi et sponsae	Locus originis et domicili Nomen domus conjugum	Religio
1903 febr. 11.	Pendert György Kovács Engert Katalin	Zsámbék Pilisszentiván 28. sz.	Róm. Kisk.
			24. nőtlen 20. hajadon 21. hajadon

A polgáriban a következő található:

1903. 02. 11., Pendert György kovácssegéd, lakik Pilisszentiván, született Zsámbék, 1878. 06. 01., apa néhai Pendert János kisbirtokos Zsámbék, anya néhai Pendert Jánosné Luncz Erzsébet.

Engert Katalin kisbirtokos segítő családtag, lakóhely Pilisszentiván, született 1881. 10. 26., apa Engert Márton kisbirtokos Pilisszentiván, anya Engert Mártonné Fetter Anna háztartásbeli.

A házassággal kapcsolatos az első családi emlékem, fénykép készült róluk az esküvő alkalmából, ennek beszkenelt másolatát megkaptam egyik rokonomtól:



A házasságuk után nem sok idővel kötöttek egy adásvételi szerződést. Az irat Budapest Főváros Levéltárában található Deszkáss Gusztáv közjegyző iratai közt. A szerződést 1903. április 19-én kötötték meg a pilisszentiváni **Haber János** földműves és felesége Eschler Anna voltak az eladók, a vevők Pendent György és **Engert Katalin** földműves, a tanúk pedig a pilisszentiváni **Haber Márton** földműves, **Roth Mór** óbudai cipésmester, a Karlsberg dülőben vettek egy földet 200 koronáért. Az irat azért fontos, mert rajta van a dédszüleim aláírása.

Nem igazán tudok sokat dédszüleim életéről, ezért berakom a gyerekeik születésekor és halálakor az egyházi anyakönyvbe beírt információkat, 13 gyerekük született, ebből 5 élte meg a felnőttkort. Az egyházmegyei levéltárban 1919-ig tudtam megnézni a születési anyakönyvet, a 100 éves törvényi korlátozás miatt, így 7 év kimarad, nagyanyám volt az utolsó gyerek 1925-ben.

1. születés: 1903. 10. 26 **Teréz**, szülők: Pendent György zsellér, Engert Katalin, Pilisszentiván 28. szám

2. születés: 1905. 11. 01. **Márton**, szülők: Pendent György zsellér, Engert Katalin, Pilisszentiván 28. szám

1. halál: 1905. 12. 15. **Márton**, szülők: Pendent György bányász, Engert Katalin, Pilisszentiván 28. szám

3. születés: 1907. 04. 29. **Katalin**. szülők: Pendent György bányász, Engert Katalin, Pilisszentiván 47. szám

2. halál: 1907. 05. 11. **Katalin**, szülők: Pendent György és Engert Katalin, Pilisszentiván 29. szám

4. születés: 1908. 05. 22. **Mihály**. szülők: Pendent György bányász, Engert Katalin. Pilisszentiván 46. szám

3. halál: 1908. 11. 15. **Mihály**, szülők: Pendent György és Engert Katalin, Pilisszentiván 44. szám

5. születés: 1910. 05. 15. **Anna**, szülők: Pendent György bányász, Engert Katalin. Pilisszentiván 46. szám

6. születés: 1911.09.27. **György**, szülők: Pendent György zsellér, Engert Katalin, Pilisszentiván 26. szám

4. halál: 1911. 09. 27. **György**, szülők: Pendent György és Engert Katalin, Pilisszentiván 26. szám

7. születés: 1913.01.10. **György**, szülők: Pendent György kovács és Engert Katalin

5. halál: 1913. 10. 28. **György**, szülők: Pendent György és Engert Katalin, Pilisszentiván.104. szám

8. születés: 1914. 11. 03. **Károly**, szülők: Pendent György kovács, Engert Katalin, Pilisszentiván 104. szám

6. halál: 1915. 01. 04. **Károly**, szülők: Pendent György és Engert Katalin, Pilisszentiván 104. szám

9. születés: 1916. 01. 06. **Erzsébet**, szülők: Pendent György kovács, Engert Katalin, Pilisszentiván 104. szám

10. születés: 1917. 10. 12. **Katalin**, szülők: Pendent György kovács, Engert Katalin, Pilisszentiván 104. szám

Az adatokból a következőre tudok gondolni, eleinte a dédanyám szüleinél élt és földet művelt a dédapám, majd a pilisszentiváni szénbányánál

dolgozhatott (1898 óta folyt a nagyüzemi termelés a belga tulajdonú szénbányában), ekkor bérleményből bérleménybe költözött, aztán 1913-ban vett magának egy házat és önálló kovács lett.

Az élete végén elég jómódban élt a család, dédapám még vadászni is eljárt, ennek lett az eredménye a halála, az utolsó vadászon felkergette egy fára egy vadkan, amely sokáig ott maradt a fa alatt, ekkor úgy megfázott dédapám, hogy tüdőbeteg lett, az orvosi kezelésére el kellett adni a földek egy részét és a kovácsműhely felszerelését is. Erről találtam is egy apróhirdetést a Friss Újság 1932. február 19-ei számában, ahol jó karban levő kovácsszerszámot azonnali eladásra kínáltak Pendert névre Pilisszentiván. Fő út 104. szám alatt.

A dédapám 1932. március. 10-én délelőtt 9 órakor halt meg, az állami anyakönyv bejegyzése szerint: Pendert György kovácsmester, Pilisszentiván, 53 éves, feleség Engert Katalin, a néhai Pendert János és a néhai Luncz Erzsébet fia, halál oka tüdőbaj.

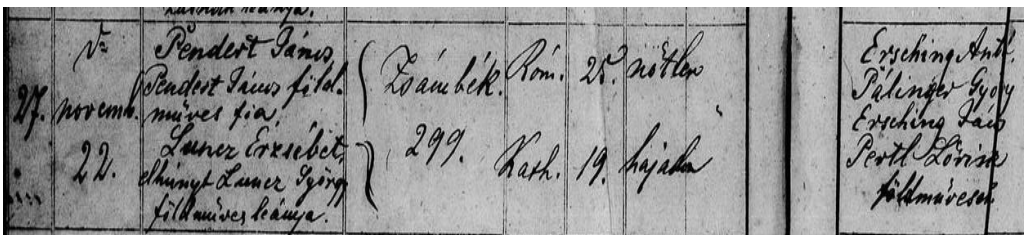
A dédanyám 1961. március 7-én halt meg. Az állami anyakönyvben ezt írták: Pendert Györgyné Engert Katalin özvegy, Pilisszentiván, Szabadság utca 55, született: 1881. október 2., apa: néhai Engert Márton, anya: néhai Fettet Anna, férj: néhai Pendert György, házasság: 1903, Pilisvörösvár, halál oka: tüdőgyulladás.

Pendert János (1846–1878) ükapám 1846. február 6-án született **Zsámbékon Johann Pendert** (1817–1892) telkesgazda és **Anna Bader** (1818–1894) fiaként.

Luncz Erzsébet 1851-ben született **Georg Luncz** (1818–1859) és **Rosalia Kimmel** (1823–1900) lányaként **Zsámbékon**.

Pendert János is szerepel a katonaállítási lajstromban: 1869. szeptember 25-én volt sorozáson, 64 és fél hüvelyk – 168 centiméter – volt a magassága, mivel púpos volt, alkalmatlannak nyilvánították végleg a katonai szolgálatra.

Pendert György és Luncz Erzsébet 1871. november 22-én kötött házasságot Zsámbékon, ahol ez szerepel: Pendert János, Pendert János földműves fia, 25 éves, nőtlen, Luncz Erzsébet, elhunyt Luncz György földműves lánya, 19 éves, hajadon, lakóhelyük: Zsámbék 299. szám.



A házasságból született gyerekek:

- * 1873. 04. 05. **Teréz**
- * 1874. 09. 18. **János**
- * 1875. 08. 30. **János**
- * 1878. 06. 01. **György**

Pendert János telkesgazda 1878. március 17-én halt meg, ekkor Zsámbékon, a 299-es szám alatt lakott, halála oka a tüdőbaj volt. Zsámbékon temették el, 1878. március 18-án.

Luncz Erzsébet további életéről írtam a 40.számban. 1899. május 2-án hajnali 2 órakor halt meg Zsámbékon, a 328-as szám alatt, tüdőbajban.

Johann Pendert 1817. május 30-án született **Zsámbékon Jakob Pendert** (1786–1843) colonus (telkesgazda) és **Barbara Kahn** (1776–1839) fiaként.

Anna Bader 1818. február 19-én született **Telkiben (Budajenő mellett) Georg Bader** (1794–1843) colonus és **Barbara Knapp** (1794–1823) lányaként.

Telki egy németek lakta település volt, a bécsi skót bencés rend birtoka.

Johann Pendert bérnyomása 1829. május 24-én történt Zsámbékon, a bérnyomója **Johann Fricker** volt, a Clemens bérnyomót kapta.

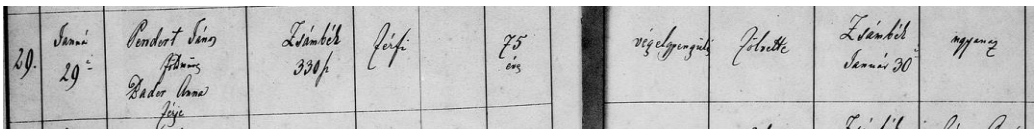
Johann Pendert és Anna Bader 1840. november 24-én házasodott össze **Budajenőn**, a házassági anyakönyv szerint Johann Pendert colonus Zsámbékról származott, Anna Bader pedig Telkiről.

A házasságból Zsámbékon született gyerekeik:

- * 1842. **Johann**
- * 1846. 02. 06. **Johann**
- * 1848. 08. 28. **Franziska**
- * 1849. **Franz**
- * 1853. 12. 11. **Adam**

- * 1854. 10. 17. **Theresia**
- * 1857. 04. 23. **Anna**
- * 1858. 07. 29. **Anna**
- * 1860. 10. 18. **Michael**

Johann Pendert földműves 1892. január 29-én halt meg Zsámbékon, a 330-as szám alatt. 1882. január 30-án temették el, Zsámbékon.



Anna Bader Johann Pendert özvegye, születési helye Telki, 1894. december 3-án halt meg Zsámbékon, a 330-as szám alatt, vízkórban. 1894. december 4-én temették el, Zsámbékon.

Jakob Pendert 1786. július 4-én született **Zsámbékon, Johann Pendert** (1753–1799) és **Julianna Kellmayer** (1760–1822) fiaként.

Barbara Kahn 1776. október 18-án született **Zsámbékon, Leonard Kahn** (1750–1803) és **Magdalena Till** (1754–1840) lányaként.

Fennmaradt Barbara Kahn bérnői anyakönyve: 1784. május. 31-én **Perbálon** bérnői, a Theresia bérnői nevet kapta, a bérnői anyja **Theresia Engler** volt.

Jakob Pendert bérnői anyakönyve is megmaradt, őt 1793. február 12-én bérnői **Zsámbékon**, a Jakob bérnői nevet kapta, **Franz Ebner** volt a bérnői apja.

Barbara Kahn 1794. február 26-án házasságba kötődött össze **Christoph Zirkelbach** (1772–1808) **Zsámbékon**. A házasságból Zsámbékon született gyerekek:

- * 1796. 04. 29. **Anna Maria**
- * 1797. 11. 29. **Barbara**
- * 1800. 04. 03. **Anna Maria**
- * 1802. 10. 28. **Anna**
- * 1804. 01. 25. **Paul**
- * 1807. 09. 12. **Joseph**

Christoph Zirkelbach 1808. március 11-én halt meg, Zsámbékon.

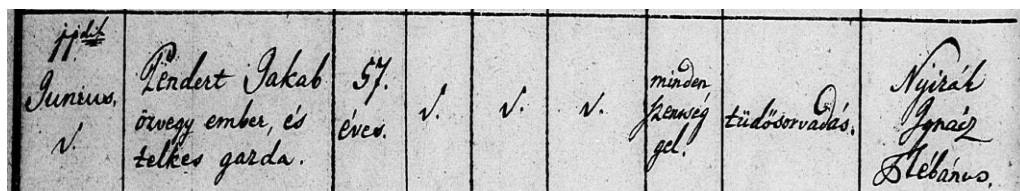
Jakob Pendert nőtlen, 22 éves és Barbara Kahn özvegy, 32 éves 1808. május 17-én házasságba kötődött össze Zsámbékon, a házassági tanúk **Johann Engler** és **Franz Ebner** voltak, az Ebner család elég komoly szerepet játszott a Pendertek életében.

Jakob Pendert és Barbara Kahn Zsámbékon született gyerekei:

- | | |
|----------------------------------|----------------------------------|
| * 1809. 03. 16. Anna | * 1817. 05. 30. Johann |
| * 1811. 06. 25. Magdalena | * 1820. 01. 30. Katharina |
| * 1813. 11. 02. Elisabeth | * 1823. 08. 12. Jakob |

Barbara Kahn 1839. augusztus 19-én halt meg, Zsámbékon.

Jakob Pendert özvegy telkes gazda 1843. június 11-én halt meg, Zsámbékon, tüdőbajban



Johann Pendert 1753. szeptember 27-én született **Zsámbékon** **Andreas Pendert** (1730–1778) és **Fides Schumpp** (1730–1772) fiaként. **Johann Kayser** és **Eva** voltak a keresztszülei.

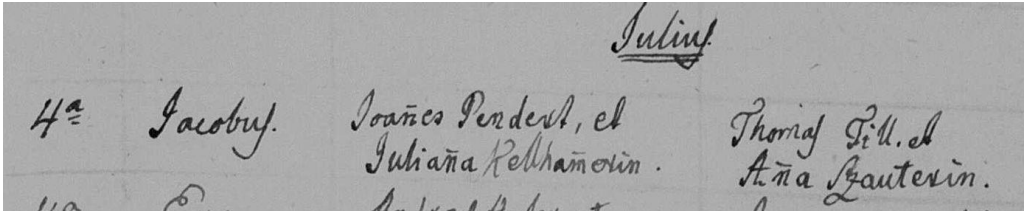
Julianna Kellmayer 1760. február 13-én született **Budakeszin** **Sebastian Kellmayer** (1711–1767) és **Anna Maria Resch** (? –1769) lányaként.

Johann Pendert és Juliann Kellmayer 1780. február 7-én Budakeszin házasodtak össze

A házasságból Zsámbékon született gyerekeik:

* 1781. 06. 10. **Thomas**
 * 1782. 08. 09. **Anna**
 * 1784. 05. 26. **Barbara**
 * 1786. 07. 04. **Jakob**

* 1788. 08. 21. **Johann**
 * 1793. 04. 01. **Theresia**
 * 1795. 07. 25. **Lorenz**



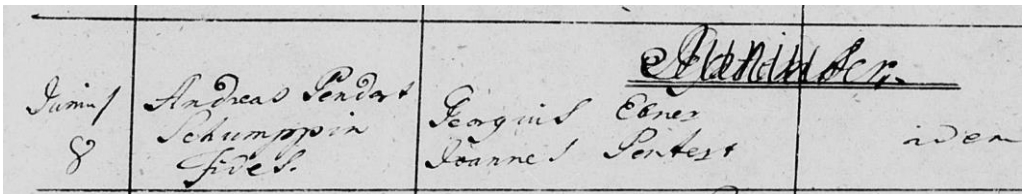
Johann Pendert 1799. október 18-én halt meg Zsámbékon, 45 évesen.

Julianna Kellmayer 1822. július 4-én halt meg Zsámbékon, gutaütésben.

Most elérkeztem az első ismert zsámbéki Pendert ősömhöz, először leírom az ismert adatokat, aztán hogy mit lehet tudni a Zsámbékon élt különböző Pendertekről.

Andreas Pendert 1751-es házasságával jelenik meg **Zsámbékon**, sajnos, sem a 1745-ös Conscriptio Animarumban, sem a 1747-es Canonica Visitationban nem szerepelt, ahol összeírták a Zsámbékon élt katolikus családokat, köztük a Penderteket. A születési, házassági és halotti anyakönyvekben és a későbbi lélekösszeírásokban is különböző formákban írták le a nevét, erről is írok majd.

Andreas Pendert és Fides Schumpp 1751. június 8-án házasodtak össze, Zsámbékon, a tanúk **Georg Ebner** és **Johann Pendert** voltak a nevét Pendertnek írta a pap. Johann Pendert a testvére lehetett. Elég furának hangozhat ma a Fides női keresztnév, ami latinul hitet jelent, egy keresztény vértanú volt a névadó a legenda szerint, akit Hadrianus római császár parancsára végeztek ki.



Közlöm a gyerekei születését annak megfelelően, hogy milyen alakban írta Andreas Pendert családnevét a pap a születési anyakönyvbe:

- * 1752. 04. 17. **Eva**, itt **Gindert**
- * 1753. 09. 21. **Johann**, itt **Pendert**
- * 1755. 04. 06. **Maria**, itt **Pindert**
- * 1757. 01. 08. **Sebastian**, itt **Pintert**
- * 1758. 03. 03. **Anna Maria**, itt **Pindert**
- * 1760. 03. 28. **Katharina**, itt **Pindert**
- * 1761. 03. 22. **Anna Maria**, itt **Pintert**
- * 1763. 10. 13. **Katharina**, itt **Pinter**
- * 1766. 01. 30. **Anna Maria**, itt **Gindert** és érdekes módon **Victoria** lett Fides Schumppból
- * 1768. 04. 30. **Jakob**, itt **Bintert**
- * 1770. 11. 07. **Georg**, itt **Pendert** és megint **Victoria** van

A 1757-ben született **Sebastian** neve szintén érdekes, mert volt egy **Sebastian Pendert** Zsámbékon 1740 óta, ő is Andreas Pendert testvére lehetett.

Az óbudai uradalomban 1767-ben összeírták a házaspárokat, itt szerepel Andreas Pendert 37 éves és felesége Victoria 39 éves, itt is Viktóriának nevezték Fidest, az életkorokat összecserélték mert Fidesről tudom, hogy 1730. október. 5-én született.

A 1769-es egyházi lélekösszeírásban is szerepel Andreas Pendert, itt Pintert és 38 éves, a felesége Victoria szintén 38 éves, a gyerekeik: Eva 16 éves, Johann 15 éves, Anna Maria 8 éves, Katharina 5 éves. Jakob másfél éves. 1770-ben is készült egy egyházi lélekösszeírás, itt Andreas Pendert neve Bindert, 42 éves, a felesége Victoria 40 éves, a gyerekeik: Eva 18 éves, Johann 17 éves, Anna Maria 10 éves, Katharina 6 éves, Jakob 3 éves.

Fides Schumpp 1772. február. 28-án halt meg, Zsámbékon, 43 évesen, a férje nevét Andreas Pendertnek írták.

Andreas Pendert özvegy, a szövegben Pindert, 46 éves, 1775. május 25-én vette feleségül az 50 éves **Elisabeth Marhoffert**, **Michael Till** özvegyét (Michael Till és Elisabeth Marhoffer is ősöm volt egy másik ágon).

Andreas Pendert 1778. március 13-án halt meg, Zsámbékon, 48 évesen, itt Bendert néven írták be.

Elisabetha Marhoffer 1779. július 10-én halt meg Zsámbékon, mint Andreas Pendert özvegye, itt a Pendert névalakot írták be.

Azért írtam le ezt a sok névalakot, mert ezek miatt nem lehet biztosra venni Andreas Pendert származását, a 1760-as évekig három különböző Pendert csoport ért Zsámbékon, egy frank, ők eredetileg is Pendertek voltak, egy sváb, ők Bindertek voltak eredetileg és egy ismeretlen eredetű csoport, ők is Pendertek voltak.

Elsőként a frankokkal kezdem, Görög János írt az AKuFF Hírmondó 27. számában a *Wörth am Main* városából származó **Johann Thomas Pendertről** (Wörthben még **Bendert** volt), aki családjával 1724-ben vándorolt ki Zsámbékra. Ő 1739. április 24-én a pestis áldozata lett, a felesége, **Magdalena** 1739. május 18-án halt meg, pestisben. Nem lehet tudni, hogy voltak e fiúgyerekei. Zsámbék anyakönyvében egy gyereke születését sem lehet megtalálni.

A svábok származását Martin Jelli Schambek könyvéből lehet tudni, 1744 és 1747 közt érkeztek Zsámbékra, **Andreas Bindert (Pendert) Bonndorf**ból, **Joseph Bindert** és felesége **Katharina Stucki Wittligkoffen-Bettmaringen**ből, **Johann Bindert** és **Barbara Hug** szintén onnan. Joseph Bindert 1744-ben a megyei adóösszeírásban, mint új bevándorló szerepel, aki adómentes éveit tölti. Werner Hacker könyve szerint 1744. november 16-án vándorolt ki Joseph Bindert Bettmaringenből. Andreas Pinter 1744. június 6-án halt meg Zsámbékon, 40 évesen

Joseph Bindert és felesége Katharina Stucki szerepel gyerekeikkel együtt a 1745-ös egyházi lélekösszeírásban, itt Pendert néven már, Joseph Pendert 40 éves, a felesége Katharina szintén 40 éves. A gyerekeik: **Joseph** 19, **Georg** 16, **Demetrius** 15, **Johann** 6 éves, **Anna Maria** 14 éves, **Magdalena** 13 éves, **Katharina** 3 éves. Joseph Pendert és családja már nincs benne benne a 1747-es egyházi lélekösszeírásban, talán máshova költöztek addig,

Johann Pintert és Barbara Hug szintén szerepel a 1747-es egyházi lélekösszeírásban Pintert néven, Johann Pintert 35 éves, Barbara 37 éves, a fiuk **Johann** másfél éves. A zsámbéki születési anyakönyvben szintén Pinter néven szerepel, **Maria** lányuk 1747. július 12-én, **Agatha** 1750. február 3-án született. Johann Pinter 1751. december.29-én 36 éves korában halt meg. Sajnos sem Bonndorf, sem Bettmaringen anyakönyvében nem találtam 1728 és 1732 közt egy Andreas Bindert nevű gyerek születését sem.

A harmadik csoport eredete ismeretlen, talán ők is frankok voltak, Thomas Pendert rokonai. Elsőként **Sebastian Pendert**, neki és **Eva** nevű feleségének 1740. július 13-án született **Anna Maria** nevű lánya, a második felesége **Gertrud Telcher** volt, 6 gyerekük született Zsámbékon, szerepeltek a 1745-ös és a 1747-es lélekösszeírásban, ez alapján Sebastian Pendert 1713-ban született, egész sokáig élt, 1800. 01. 28-án halt meg Zsámbékon.

A következő **Bernhard Pendert**, neki Pendert alakban írták a nevét, 1742. november 10-én jelent meg **Valentín** fia születésekor, **Maria Anna** volt a felesége, 1745. szeptember 6-án született **Juliana** lánya. Szerepeltek a 1745-ös lélekösszeírásban, itt Bernhard Pendert 35 éves, Maria Anna 37 éves, két fiúk van: **Franz** 5 éves, **Valentín** 2 éves. Bernhard Pendert 1746. október 8-án halt meg, Zsámbékon, ekkor 34 éves.

Az utolsó Pendert, **Paul Pendert** volt, ő szerepelt a a 1745-ös lélekösszeírásban, itt 58 éves, a felesége **Katharina** 48 éves, a gyerekeik **Johann** 17 éves, **Antonius** 13 éves, **Maria** 12 éves, **Katharina** 9 éves, **Adelgunda** 5 éves. Most jön az érdekes rész, a szomszédjuk **Georg Ebner** volt, Andreas Pendert későbbi házassági tanúja. A 1747-es lélekösszeírásban is szerepelt a család, itt Paul Pendert 60 éves, a felesége Katharina 52 éves, a gyerekeik: **Johann** 17 éves, **Maria** 14 éves, **Anna Katharina** 11 éves, itt is a szomszédjuk Georg Ebner. Paul Pendert 1749.04.11-én halt meg Zsámbékon 60 évesen, érdekes módon Paul Pinter nevet írtak a halotti anyakönyvbe,

Én személy szerint azt tartom a legvalószínűbbnek, főleg Georg Ebner szerepe alapján, hogy Andreas Pendert Paul Pendert fia lehetett, Sebastian és Bernhard Pendert is Paul Pendert fia lehetett. Ezenkívül azt, hogy Wörth am Mainból jöttek, mint Thomas Pendert rokonai 1740-ben. Meg kellene nézni a település anyakönyvét, hogy született-e ott Paul Pendertnek Andreas nevű fia, de sajnos csak személyesen lehet megnézni a würzburgi érseki levéltárban, nincs online előfizetésre lehetőség.

Kiegészítések korábbi cikkeimhez

A 35.számban írtam **Ursula Mörlin** ősről, nem az ott leírt **Wald** településről, hanem az **Ostrach** szomszédságában fekvő **Königseggwald** településről származott.

A 36.számban írtam **Simon Fischer** és **Katharina Fischer** 1683.szeptember.16-án **Friedbergben** kötött házasságáról, azóta sikerült megnéznem az anyakönyvet, ott szerepel **Katharina Fischer** származási helye, a Fekete-erdő, ezzel persze nem kerültem sokkal közelebb a származási helyéhez, mivel elég nagy területről van szó és a Fischer sem túl ritka név.

A 37.számban írtam **Johann Fauslerről**, azóta sikerült megtalálnom **Sankt Blasien** anyakönyvében **Schlageten** anyakönyvi adatait és így Johann Fausler születését, 1704. december 8-án született Schlagetenben **Kaspar Fausler** és **Barbara Mayer** fiaként. A család 1700-ban jelent meg a településen, előtte nem éltek ott Fauslerek. Kaspar Fausler és Barbara Mayer ott született gyerekei:

* 1700. 02. 19. **Kaspar**
* 1701. 03. 27. **Johann**
* 1702. 11. 05. **Martin**

* 1704. 12. 08. **Johann**
* 1706. 02. 24. **Anna**
* 1707. 11. 06. **Joseph**

Forrásaim:

- Pilisszentiván anyakönyv
- Zsámbék anyakönyv
- Veszprémi Főegyházmegyei Levéltár E-kutatás VFL I.1.8 Visitaciones canonicae – 1747-es
- Székesfehérvári Püspöki és Székeskáptalani Levéltár: Lélekösszeírások: Zsámbék 1745, 1769, 1770
- Székesfehérvári Püspöki és Székeskáptalani Levéltár: E-Kutatás: SzfvPL-I.6.B vol.1-5 bérmáltak
- Budapest Főváros Levéltára: Budapesti Népügyészség iratai HU BFL-XXV.2.b-4072-1945
- Budapest Főváros Levéltára: Deszkáss Gusztáv közjegyző iratai HU BFL-VII.161.a-1903-0042
- Pest Megyei Levéltár: XXXIII.1 polgári anyakönyvek: házassági anyakönyvek: Pilisvörösvár. II. kötet
- Adatbázisok Online: Katonaállítási lajstromok gyűjteménye: MNL Pest Megyei Levéltára: Bia körzet: 1-es és 23-as kötet
- P Martin Anton Jelli: Schambek-Zsámbék. 1996. I.kötet 120.oldal
- Hans Gallina: Ortsfamilienbuch Schambeck / Zsámbék, 2006
- Friss Újság, 1932.február.19. 10-es oldal
- AKuFF Hírmondó.27.szám, 2013. április. 20. Dr.Görög János bemutatkozása



SZERVEZZEN ÖN IS TALÁLKOZÓT!

Felhívjuk tagjainkat, barátainkat, hogy amennyiben lakó- vagy származási helyükön segítséget tudnak nyújtani egyesületi találkozó megszervezésében, jelentkezzenek.

Feltétel, hogy 50-70 személy részére elegendő hely, valamint az étkezési lehetőség biztosított legyen.

Jelentkezni az egyesületi találkozókön személyesen, vagy írásban (e-mailen) dr. Pencz Kornél elnöknél lehet.

Szeretnénk, ha találkozóinkat hosszabb időre előre meg tudnánk tervezni, hogy a tagjaink az egyéb programjaikat ennek megfelelően tudják alakítani.

Káposzta Lajos:

Egy pap kalandos élete

Mit tudunk az egykori soltvadkerti papokról? Valószínűleg csak néhány pozitív tettet, mint például a templomépítést, hogy vigaszt adtak a háborúban harcolóknak és az otthon maradtoknak vagy éppen, hogy szenvedtek a kommunista rezsim alatt. Esetleg a családi legendák megőriztek néhány történetet, vagy a fiókból néha előkerülnek keresztelési vagy konfirmációs okiratok, melyeken szerepel az akkor pap aláírása.

Néhány egykori lelkész a soltvadkerti temetőben lelt végső nyugalomra. Az egyik legrégebbi sírkő az 1855-ben meghalt evangélikus papra, **Franz Napoleon Spannagel**re emlékeztet minket. Már 160 év telt el azóta, ez a kor már eltűnt a kollektív emlékezetből. A krónikákból azonban sokmindent megtudhatunk: pl. az ő szolgálati ideje alatt, 1837-ben szentelték fel a mai evangélikus templomot. Neki köszönhetjük a magyar nyelven megfogalmazott verset, mely a templom bejárata felett olvasható és erre az eseményre emlékeztet. Ez akkoriban ritkaságszámba ment: az akkori Vadkert községben a protestánsok alig beszéltek magyarul, ugyanis német vagy szlovák anyanyelvűek voltak.

Ki gondolta volna, hogy a 47 éves korában bekövetkezett halála éppen szolgálati okokra vezethető vissza? Az akkoriban tomboló kolerajárvány őt sem kímélte: a halottak temetése az egyes házaknál történt, így ő és a katolikus kollégája is megfertőződött. Néhány nap különséggel estek áldozatul a járványnak. Akárcsk híveik száza.

Mit tudunk Spannagel lelkészről e adatokon kívül kideríteni? Többet, mint amit gondolnánk! Ehhez csak nyugdíjas papokra van szükségünk, akik az aktív szabadidejükben kutatnak és az eredményeiket egymással megosztják. A soltvadkerti protestáns temetőben a Spannagel-sírkőnél két 80 közeli idős úr, Káposzta Lajos (Soltvadkert) és Detre János (Aszód) emlékeztek meg a régmúlt időkről.

Utóbbi nem üres aktatáskával érkezett a kollégájához: érdekes információkat hozott az egykori pap életéről, aki Aszódon is nyomot hagyott. Ott kötött ugyanis házasságot. Ottani történészek kikutatták az életrajzát, ami protestáns szempontból különösen érdekes.

Franz Spannagel az akkori Észak-Magyarországon, a Szepességben, Szepesszombaton (németül: Georgenberg, szlovákul: Spišská Sobota) született: az akkori település három nyelvű volt, mint a Magyar Királyság számos más települése. Németül, szlovákul, magyarul és ezenkívül a kor hivatalos nyelvén,

latinul beszélt. Melyik nyelvet beszélte legjobban? – ezt nehéz megítélni. A tanulmányai befejezését követően magyartanárként dolgozott a Pozsonyi Líceumban (németül: Preßburg, szlovákul: Bratislava). Ezt követően került lelkészként a háromnyelvű evangélikus egyházközségbe (Solt)Vadkertre.

De – mint ahogy azt Detre János kikutatta – az idevezető út különösen bonyolult volt. A későbbi pap apja (Jonas Spannagel) korán meghalt, majd az anyja (Lányi Zsuzsanna) katolizált és azt akarták, hogy ő is katolikus legyen. Ez a vallási viták korában valós eljárás volt, az egyes felekezeteknek az volt a céljuk, hogy minél több hívőt vonzzanak magukhoz. Vagy: kényszerítsenek! Ez különösen igaz volt a gazdag családok tehetséges gyerekeire.

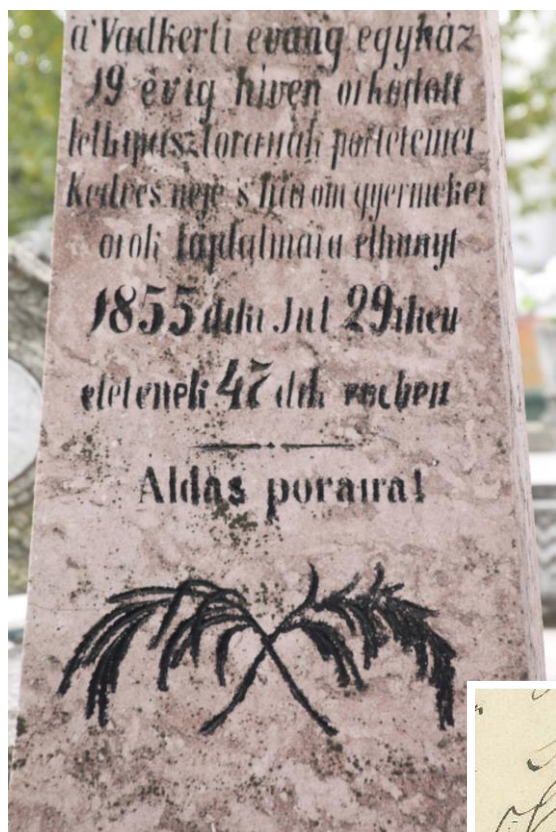
A fiatal Franzot a rokonok közvetítésével egy nagybácsihoz küldték, aki a bácskai német **Bulkesz** községben (ma: Bački Maglič, Szerbia) szolgált papként. De a gyermek ottani lutheránus nevelése nem tarthatott sokáig: a Szepesség római katolikus püspöke, **Johannes Pyrker** fenyegetésére 1819. december 30-án a fiút erőszakkal elvették az evangélikus paptól. Ettől kezdve Kalocsán, a piarista iskolában kellett tanulnia szigorú katolikus felügyelet alatt. De sikerült megszöknie és az evangélikus nemesember, **Podmaniczky János** báró pártfogása alatt az apja hitében nőhetett fel.

Mit tudunk róla Aszódon? Mint ahogy arról Detre János lelkész beszámolt, az anyakönyvekből az derül ki, hogy egy ottani iparosember lányát, **Blasy Karolinát** vette feleségül 1838-ban az evangélikus templomban. A vőlegénynél ez szerepel: „Franc Napoleon Spanagel (!), Verbi Divini Minister“ (tehát Isten szavának szolgálója), lakóhelye „Vad Kert“. El tudjuk képzelni, hogy a fiatalok ilyen nagy távolságból hogyan ismerkedtek meg egymással? A rendelkezésre álló adatok alapján valószínűsíthetjük, hogy a menyasszony testvérét **Blázy Lajost** 1837-ben **Kiskőrösre** (8 km-re Soltvadkerttől) helyezték evangélikus papként. És az új pap beiktatásakor találkozhattak Kiskőrösön. Szerelem első látásra? – ki tudja ezt ennyi idő után megmondani?

Az aszódi házasságkötésről viszonylag sokat tudunk. A vőlegény tanúja barátja **Andreas Weber** lelkész volt, ezzel szemben a menyasszonynak két tanúja volt: a falu lelkészének felesége és lánya, **Barbara Mikulas** és **Julianna Mikulas**. Hogy miért volt szükség két személyre, Detre János néprajzi okokkal magyarázza: az akkori hagyományoknak megfelelően az esketési ceremóniát követően a pap, a menyasszony és a 2. tanúja elhagyták a templomot. Ezt követően történt meg az asszony megáldása: egy rövid szertartás keretében a pap a fiatalasszonnyal néhány gondolatot közölt a családról, gyerekekről és a békéről – a személy és a szituáció függvényében. Ezt tartották az utolsó előkészületi lépésnek az anyasághoz.

A történet folytatása ezzel szemben szomorú: az anya az első gyermeke, **Vilma** születése következtében meghalt. Az apa mély gyászában 10 évig egyedül élt – hogy a lányát ő nevelte vagy keresztszülők, nem tudjuk. Aztán feleségül vette a helyi evangélikus iskola iskolamesterének lányát, **Sulacsek Julist** 1850-ben. Tanúja a katolikus földbirtokos, **Lukács Antal** volt. Ez minden kétséget kizáróan rendkívüli gesztus volt, mely a vallási feszültségek miatt a paraszti rétegben teljesen elképzelhetetlen lett volna. Ebből a házasságból 4 gyermek született.

Ezen írással az egyháztörténet kedvelői számára szerettünk volna egy kis élményt nyújtani.



Balra:

A Spanegel-sírkő a solvadtéri protestáns temetőben



Fent: Franz Spannagel viaszos pecsétje

Lent: Spannagel aláírása



Franziska Milbich-Münzer:

A Budai-hegység telepesei **A pilisvörösvári Wippelhauser/Wiblishauser család**

Már régen történt, pontosabban mondva 19 éve, hogy felvettem a kapcsolatot egy családfakutatóval, aki a memmingeni Wiblishauserok eredetét kutatta. Tőle tudtam meg, hogy egy ág a sváb günzburgi járásban fekvő Waldstettenből származott és sok molnár volt köztük. Bár létezik egy Waldstetten családkönyv, azonban nem sikerült kapcsolatot találnom a magyarországi Josef Wiblishauserrel. Az Augsburgi Püspökség ebben az évben a Matricula online-on keresztül hozzáférhetővé tette az anyakönyveit. Ez lehetővé tette számomra, hogy az otthoni számítógépemen kutassam Waldstetten környékét.

Miért is érdekelt ez engem? Akkoriban vettem észre, hogy az 1739-es pestisjárvány pesthidegkúti áldozatai között szerepel a Wiblishauser név. És Pilisvörösváron létezett a Wippelhauser név, ami nekem nagyon ismerősen csengett, mert az édesapám testvére ebbe a családba házasodott be. Viszonylag hamar meg tudtam állapítani a pesthidegkúti anyakönyvek és Rudolf Keszler adatai alapján, hogy ugyanarról a családról van szó. A név különböző változatokban jelenik meg, mint: Ibelhauser, Viblehauser, Bilibhauser és Wibelhaußer és végül kialakult a Wippelhauser írásmód, amely – mint gyakran – eltér az eredeti névalaktól.

Így 1739-ben Pesthidegkúton a szörnyű pestisnek estek áldozatul: július 6-án Josef Wiblis Haußer, július 8-án a lánya Ursula és július 22-én a felesége Maria. Csupán az 1711-es számított születési évű Andreas és az 1714-ben Pilisvörösváron világra jött Maria Anna nevű gyermekeik maradtak életben. Andreas Viblehauser lett az összes magyarországi Wippelhauser ősapja.

Ugyanebben az időben került a kezembe Dr. Vonház István: A Szatmármegyei német telepítés c. írása. A szatmári telepések között szerepelt Josef Wiblisshauer, aki 1712-ben vándorolt Nagykárolyba és akinél az szerepelt, hogy elköltözött onnan. De hogy honnan származott, nem került feltűntetésre. Az első szatmári telepések mind Oberschwabenből (Felső Svábföldről) érkeztek, elsősorban a Biberachi és Ravensburgi járásból. Mivel volt még néhány számomra ismerős név köztük, azon a véleményen voltam, hogy egyesek a Budai-hegységbe kerültek.

Ehhez talán érdemes magyarázatot adnom, hogy Károlyi Sándor gróf szatmári telepítésével kapcsolatban súlyos problémák merültek fel. A hosszú,

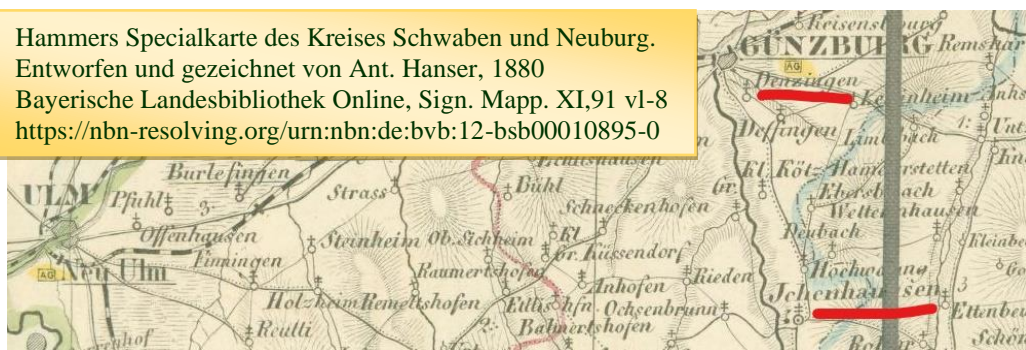
kimerítő, valószínűleg víziút 1712 nyarán, túl kevés kocsi az utazás folytatásához és a szatmári nagy szárazság ahhoz vezetett, hogy nagy volt a halálozás köztük. Sokan abban látták a túlélést, ha elmenekülnek onnan. Minden bizonnyal így került Josef Wiblishauser is Pilisvörösvárra.

A bajor-sváb Günzburg anyakönyveinek átnézése során megtaláltam származását, mégpedig Hochwangban, ami ma Ichenhausen része. Konrad Diedrich Hassler 1840-ben így ír erről a településről: „Négy órácskára Ulmtól, egyenes úton, Günzburg és Ichenhausen között, utóbbihoz viszonylag közel fekszik a szegényes falucska Hochwang, vagy Hohenwang; de egykor jelentős hely volt. E hely régi időkben burgauai kamarai birtok volt, ahol a burgau örgrófok vára állt...”

1698. november 10-én a günzburgi Szent Márton templomban vette feleségül Josef a denzingeni (ma Günzburg városrésze) Maria Domot. A feleség születését nem találtam meg ott, nincs semmi információ a tevékenységéről. Tizenegy év házasság alatt 7 gyermek született, bár az első Andreas születése nem került feljegyzésre Günzburgban. Mivel röviddel a hetedeik gyermek születése előtt halt meg és az is fiú lett, újra az Andreas névre kereszteltettek, ami abban az időben teljesen bevált szokás volt. És 1711. november 11-e után nem találunk már adatokat a családdal kapcsolatban az anyakönyvekben. Tehát nagy valószínűséggel 1712 júniusa után vándoroltak ki.

Három gyermek már Günzburgban meghalt, Johann Georg és Barbara vagy útközben, vagy Szatmárban hunyt el. Ursulával és Andreas-szal jutottak el Pilisvörösvárra, ott született Maria Anna nevű lányuk 1714-ben. Néhány évvel később a család a feltörekvő Pesthidegkútra költözött, ahol 1736 körül sokan telepedtek meg a Fekete-erdőből. És itt zárul be a kör, Josef Wiblishauser halálozási életkora nem pontos, a 70 év, mint oly gyakran, csak becslés. Hochwangban 1676-ban és 1677-ben is találunk ilyen nevű gyermekeket, a szülők különbözőek. Sajnos a dolgok jelen állása szerint nem tudom megmondani, hogy kettejük közül melyik vándorolt Magyarországra.

Hammers Specialkarte des Kreises Schwaben und Neuburg.
Entworfen und gezeichnet von Ant. Hanser, 1880
Bayerische Landesbibliothek Online, Sign. Mapp. XI,91 v1-8
<https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bvb:12-bsb00010895-0>



Josef WIBLISHAUSER és Maria DOM családja

Apa: Josef WIBLISHAUSER (*Wibelshauser*)

* 1670 halálozási életkorból számított, lakóhely: 1698 Ichenhausen-Hochwang
+ 01.07.1739 70 évesen Pesthidegkúton

{colebs de Hochenwang (Hochwang bei Ichenhausen) több Josef Wiblishauser jön szóba:

* 1676.01.13. Josef Szülők: Georg Wibelshauser + Maria Schuester uxor
(házasságkötésük 1671.05. Hochwang) Keresztszülők: Michael Geiger + Anna

* 1677.02.03 Josef Szülők: Johann Wiblishauser + Maria Keresztszülők: Johann Schikh + Ursula Eberlin }

oo 1698.11.10. St. Martin Günzburg

A család lakóhelye 1714 és 1728 között Pilisvörösvár

Anyja: Maria DOM

* 1671 halálozási életkorból számított, lakóhely: 1698 Günzburg-Denzingen
+ 1739.07. 22. 68 évesen Pesthidegkúton

Gyerekeik:

1. Andreas **WIBLISHAUSER** * 1699 számított születési év, + 1711.10. 29. 12 évesen Günzburg-Denzingenben.
2. Johann Georg **WIBLISHAUSER**(*Riblishauser*) *1703.11.11. Günzburg-Denzingen. Keresztszülők: Georg Fürst de Günzburg és Ursula Nusserin. + 1704.01.13. Günzburg-Denzingen.
3. Ursula **WIBLISHAUSER** * 1705.09.17. Günzburg-Denzingen Keresztszülők: Georg Fürst de Denzingen + Ursula Nussin. + 1739.07 pestisben Pesthidegkúton.
4. Michael **WIBLISHAUSER** * 1707.09.18. Günzburg-Denzingen Keresztszülők: Georg Fürst (First) + Ursula Nusserin. + 1707.12. 01. Günzburg-Denzingen.
5. Johann Georg **WIBLISHAUSER** * 1710.03.20. Günzburg-Denzingen Keresztszülők: Georg Fürst de Denzingen + Ursula Nusserin de Günzburg.
6. Barbara **WIBLISHAUSER** *1710.03.20. Günzburg-Denzingen Keresztszülők: Georg Fürst de Denzingen + Ursula Nusserin de Denzingen.
7. Andreas **WIBLISHAUSER**(*Übelhauser*) *1711.11.12. Günzburg-Denzingen Keresztszülők: Georg Fürst (Fyrst) + Ursula Nusserin de Günzburg Házasság: oo 1734.01.26. Pilisvörösvár. Katharina **MERK** *1715.09.24. Pilisvörösvár + 1787.06.02. Pilisvörösvár.
8. Maria Anna **WIBLISHAUSER** * 1714.07. 21. Pilisvörösvár Keresztanya: Eva Schlotter.

Balla Péterné Cserepi Anikó:

Ott Sebő

Ott Sebő 1932. december 15-én Soroksáron született, és 2020. október 26-án életének 87. évében hosszantartó betegségben hunyt el.

Édesanyja Tomana Teréz taksonyi lányként a Soroksári Textilgyárban szövőnőként dolgozott, itt ismerkedett meg férjével Ott Györggyel.

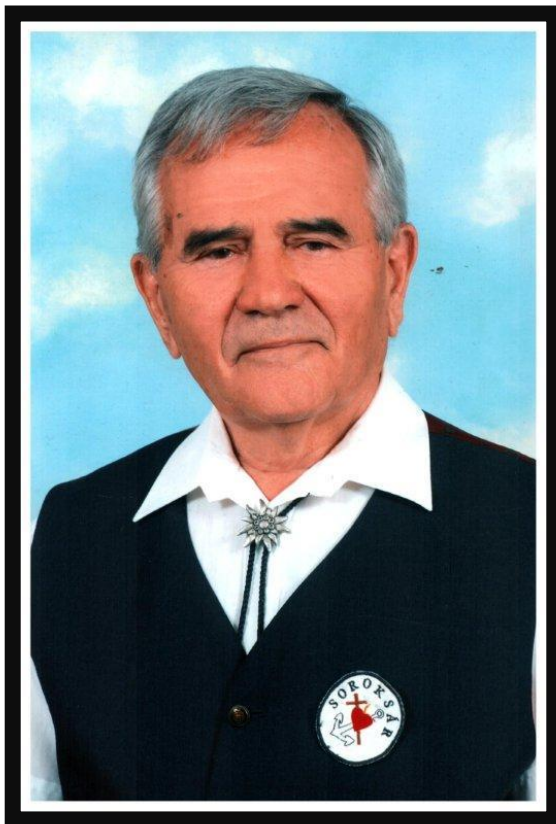
Sebő Soroksáron kezdte meg tanulmányait, azonban a történelem vihara az ő családjukat sem kímélte. Édesapja orosz fogságba került, elvitték „Málenkij robotra”, és csak évek múlva tért haza.

Sebőt édesanyjával és a hat évvel fiatalabb öccsével, Gyurival 1946-ban kitelepítették Németországba, Stuttgart és Ulm közötti kis faluba, Kuchenba, egy 2400 lelkes kisközségbe.

Itt kellett hagyniuk minden vagyoniukat, az újonnan felépült, és berendezett házukat. Pici padlásszobában kaptak helyet a „befogadó” családnál. Élték megpróbáltatásokkal teli életüket. Édesanyja elhatározta, hogy visszatérnek Magyarországra. Hazaszöktek, útjuk veszélyektől sem volt mentes. Ott Györgyné fiatal lány kora óta naplót vezetett, életrajzi könyvét a Soroksári Grassalkovich Kör 1999-ben jelentette meg.

Sebő hazatérésük után leérettségizett, elvégezte a textil technikumot, textil technikusként dolgozott.

Lokálpatrióta volt, alapító tagja volt a helytörténettel foglalkozó Soroksári Grassalkovich Körnek, a Soroksári Német Nemzetiségi Vegyes kórusnak, a Soroksári Svábok Független Egyesületének.



2016. december 5-én a Fővárosi Német Önkormányzattól „Budapest Németségéért” díjat vehette át.

Szívesen foglalkozott a családkutatással, Ott családfáját a betelepítés kezdetéig tudta visszavezetni. Az AKuFF-nak 2002-től 2017-ig tagja.

Szerény, szolgálatkész ember volt, a hozzá fordulóknak a legjobb tudása szerint segített.

Nem nősült meg, édesanyjával élt. A nagyobb családot öccsének családja jelentette, fizikailag is közel laktak egymáshoz, családi házuk az utcán egymással szemben állt.

Édesanyja halála után egyedül maradt, de nem magányosan. Betegségében öccse és sógornője gondozta, ők kísérték el utolsó útjára. Római katolikus szertartás szerint a pesterzsébeti temetőben helyezték szülei mellé örök nyugalomra.



Kérjük kedves kutatótársainkat, illetve mindazokat, akik lapunkat olvassák, küldjék el szakmai cikkeiket a Szerkesztőségbe, hogy mindig legyen anyagunk! Csak elektronikus formában (doc, docx) megküldött cikkeket tudunk megjelentetni, kapacitáshiány miatt nem áll módunkban kézzel vagy írógéppel megírt cikkeket feldolgozni. Munkánkat megkönnyítik, ha írásaikat németül és magyarul is eljuttatják az alábbi címre:

kornelpencz@gmx.net

Nagy segítség, ha az írás már be van formázva az alábbi, új beállítások szerint:

Lapméret: 16,5 cm x 23,5 cm; behúzás, térköz: 0

Margók:

felső: 1,5 cm, alsó: 2 cm,

belső 1,5 cm, külső 1,5 cm

Betű: Times New Roman 12-es méret, a cím 16-os

Fényképeket, ábrákat külön fájlban, a tartalom megjelölésével küldjék.

Köszönjük!

Ifj. Országh László:

Búcsúzás Tóthné Czimmer Ágitól (1955-2020)



2019 szeptemberében az ötvenedik általános iskolai találkozóra jöttél haza a gyermekkorod helyszínére, Fegyvernekre. Szerencsémre a hazautazásod előtt meglátogattál minket is. Egy kávé mellett aztán nagy szenvedéllyel próbáltunk mindent átbeszélni abban a rövid időben, amit a vonatod indulásáig be kellett osztanunk. Nem csoda, hiszen már két éve nem láttuk egymást. Most is, mint oly sokszor a fegyverneki svábok, a családjunk, így a C(z)immerek kutatása került szóba.

Akkor találkoztunk utoljára.

2020 június elején váratlanul ért a hír: Czimmer Ági elment.

Súlyos betegségedből kifolyólag komoly műtéteken estél át, amelyek nem csoda, hogy lelkileg is megviseltek. Pedig mennyire vártad, hogy a nyugdíjas éveid alatt nagy lendülettel folytathasd a megkezdett utat: az anyaggyűjtést, végül a családfád és a családtörténeted végleges megírását.

Igen, a családfá. Ez hozott bennünket – addig egymásnak ismeretlen rokonokat – össze pár évvel ezelőtt. Pontosabban családfánk egy közös ősenek patinás német nyelven írt, gót betűs síremléke. Ő volt Dominik Zimmer (1806-1861), aki bácskai betelepülőként érkezett családjával együtt Fegyvernekre 1846-ban. 2011-ben találtam rá a régi temetőből megmaradt, de már felszámolásra ítélt sírkövek között. A fotója hamar felkerült az internetre. Te pontosan tudtad, mekkora kincsről van szó, így nem csoda, hogy rövid időn belül találkoztunk.

Neked köszönhetően ismertem meg a Kanadába elszármazott Zimmer Feri bácsit is, aki az amerikai és magyar családtagok közötti összekötő kapocs volt. Soha nem felejttem el azt, amikor először érkeztetek meg velem a

fegyverneki „Öregházunk”-hoz. Az a délután megerősített abban, hogy a család- és helytörténeti hagyatékot ezen a helyen kell átmenteni az utókor számára.

Több évet felölelő kutatásaid befejezetlenül is felbecsülhetetlen értékkel bírnak. Az anyakönyvekből feltárt családi kapcsolatokat és az általad létrehozott precíz adatbázisokat magam is nagy csodálattal néztem. 2014-ben csatlakoztál az AKuFF-hoz és nagy lelkesedéssel vettél részt a találkozókön, amelyekről nekem is beszámoltál. Ezt a lendületet betegségged törte meg.

Búcsúzom tőled a Hírmondó hasábjain is. Méltóképpen megőrzöm a tőled kapott dokumentumokat, családi fotókat. Ezeknek az értékeknek mindig helyük lesz az „Öregház”-ban. Jó lenne, ha láthatnád!



A fegyverneki „Öregház” –
a szerző fényképe

Tagsági hírek / Mitgliedschaftsnachrichten

Kilépett vagy elhunyt tagjaink / Ausgetretene oder verstorbene Mitglieder:

204 Gyimesi Imre

kilépett / ausgetreten

Új tagjaink/ Neue Mitglieder:

221	Simon Márta	8600 Siófok, Koch Róbert u. 9/A fszt. 2.	simon.m@indamail.hu
222	Bartos Zsuzsanna Ilona	1222 Budapest, Komáromi út 15/c	zsuzsanna.bartos78@gmail.com
223	Tegze Sándor Béla	1171 Budapest, Gömbvirág u. 30.	stegze@gmail.com
224	Sárvári László	6900 Makó, Liget u. 61/B.	sarvalac@gmail.com
225	Rochi Ernő	7800 Siklós, Táncsics Mihály u. 25.	sarrum75@gmail.com
226	Bíróné Stiebel Alice	2131 Göd, Vasvári Pál u. 13.	s.alice@vipmail.hu

Seit 10 Jahren Mitglied / 10 éve tagunk

157 Peller Gábor

10 Jahre

Danke!

Kitüntetett tagjaink / Unsere ausgezeichneten Mitglieder

Szauer Ágnes / Agnes Szauer

Szauer Ágnes A Mo-i Németek Országos Önkormányzata (LdU) 25. Országos Gáláján, 2021. január 9-én az LdU legmagasabb kitüntetésében az Arany Dísztüben részesült. Szauer Ágnes a Tolna megyei Németkérről származik, ahol 2020. szeptember 12-én felejthetetlen találkozót szervezett az AKuFF-nak, melynek 2019 óta tagja. „15 éven át oktató leendő német nemzetiségi óvodapedagógusokat a Soproni Főiskolán, a nemzetiségi óvóképzésben új módszereket honosított meg. A váci Apor Vilmos Főiskolán a pedagógusképzésben töltött be oktatói szerepet, melyet jelenleg az Eötvös Loránd Tudományegyetemen falai közt is folytat, a magyarországi német óvodapedagógusokat és alsó tagozatos nevelőket képző programban. Közel 15 éven át a Nemzeti és Etnikai Kisebbségek Hivatalának főosztályvezetője volt.“ Agnes Szauer wurde am 9. Januar 2021 an der 25. Festgala der Landesselbstverwaltung der Ungarndeutschen die höchste Auszeichnung der LdU, der Ehrennadel in Gold verliehen. Frau Szauer stammt aus Kier/Németkér, Kom. Tolnau, wo sie am 12. September 2020 ein unvergessliches Treffen für den AKuFF organisierte, sie ist seit 2019 Mitglied. „Sie unterrichtete 15 Jahre lang sie werdende deutsche Nationalitätenkindergärtnerinnen an der Hochschule von Ödenburg, leitete neue Methoden in der Nationalitätenkindergartenpädagogik ein. An der Apor-Vilmos-Hochschule in Waitzen bildete sie angehende Deutschlehrerinnen und -lehrer aus. Auch zurzeit nimmt sie an der Ausbildung ungarndeutscher Kindergarten- und Grundschulpädagogen an der Eötvös-Loránd-Universität teil. Etwa 15 Jahre verbrachte sie als Hauptabteilungsleiterin des Amtes für Nationale und Ethnische Minderheiten.“ (Idézett szöveg forrása /Quelle des zitierten Textes: www.ldu.hu)



Dr. Fiedler Ernő / Dr. Ernst Fiedler

2006. óta tagunk, nyugalmazott közjegyző, 2021. június 18-án Magyar Arany Érdemkereszt polgári tagozata kitüntetést vette át az igazságügyi minisztertől több évtizedes közjegyzői pályafutása során végzett kiemelkedő színvonalú munkája elismeréseként. Seit 2006 unser Mitglied, als Notar i. R. konnte als Anerkennung für seine viele Jahrzehnte lang hervorragende Arbeit während ihrer beruflichen Laufbahn, das Goldene Ehrenkreuz von der Ministerin für Justiz übernehmen.

Dr. Petz Gábor / Dr. Gabriel Petz

Alapító tagunkat az Országos Vízügyi Főigazgatóság főigazgatója, kiemelkedő és példamutató szakmai munkája elismeréséül, mint az Alsó-Duna-völgyi Vízügyi Igazgatóság igazgatási és jogi osztályának vezetőjét szakterületi éremben részesítette. Unserem Gründungsmitglied wurde als Anerkennung seiner hervorragenden und beispielhaften Arbeit als Leiter der Verwaltungs- und Rechtsabteilung der Direktion für Gewässerrwirtschaft im Unteren Donautal vom Landeshauptdirektor der Landesdirektion die Fachgebietsmedaille überreicht.



A Magyarországi Németek Családfakutató Egyesülete (Arbeitskreis ungarndeutscher Familienforscher – AKuFF)

ALAPSZABÁLYA

A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) és az egyesülési jogról, a közhasznú jogállásról, valamint a civil szervezetek működéséről és támogatásáról szóló 2011. évi CLXXV. törvény (Ectv.) rendelkezéseinek megfelelően a tagok az alábbi tartalommal fogadják el a Magyarországi Németek Családfakutató Egyesülete alapszabályát:

1. §

Az egyesület adatai

- (1) Az egyesület neve: **Magyarországi Németek Családfakutató Egyesülete**
- (2) Az egyesület rövidített elnevezése: AKuFF
- (3) Az egyesület idegen nyelvű elnevezése: Arbeitskreis ungarndeutscher Familienforscher.
- (4) Az egyesület székhelye: 6500 Baja, Petőfi u. 56.
- (5) Az egyesület tagjainak nevét és lakóhelyét tartalmazó tagnévsor az alapszabály 1. számú mellékletét képezi.
- (6) Az egyesület honlapjának címe: www.akuff.org
- (7) Az egyesület hivatalos nyelve a magyar és a német.
- (8) Az egyesület pecsétje: az egyesület címerét és nevét feltüntető körpecsét.
- (9) Az egyesület testvéregyesülete a németországi Arbeitskreis donauschwäbischer Familienforscher (AKdFF).

- (10) Az egyesület alapító elnöke dr. Pencz Kornél.

2. § Az egyesület célja, tevékenysége

- (1) Az egyesület célja a magyarországi németek eredetének felderítése, hagyományainak megőrzése és identitástudatának megszilárdítása érdekében a genealógiával foglalkozó kutatók egy szervezetbe tömörítése, tevékenységük támogatása, összehangolása, az ehhez szükséges tudományos háttér biztosítása és az elért eredmények közkinccsé tétele. Az egyesület további célja a magyarországi németiség fennmaradt kultúrájának megismerése, ápolása és terjesztése
- (2) Az egyesület tevékenysége
- (3) Az egyesület cél szerinti tevékenységi köre különösen:
- a) az ősokról fellelhető adatok összegyűjtése,
 - b) az adatok kiértékelése, rendszerezése,
 - c) az adatok feldolgozása, publikálása,
 - d) az egyesület tagjai számára az adatok és segédanyagok ingyenes hozzáférhetővé tétele,
 - e) együttműködés más, hasonló tevékenységet folytató szervezetekkel, egyházakkal, oktatási és művelődési intézményekkel,
 - f) a magyarországi németek által lakott településeken szervezett találkozók tartása, ott a helyi németek és a település kultúrájának, kulturális emlékeinek megismerése a helyi németiség képviselői segítségével.
- (4) Az egyesület az alábbi közhasznú tevékenységeket folytatja:
- a) tudományos tevékenység, kutatás,
 - b) ismeretterjesztés,
 - c) kulturális tevékenység,
 - d) kulturális örökség megóvása,
 - e) a magyarországi nemzeti és etnikai kisebbségekkel, valamint a határon túli magyarsággal kapcsolatos tevékenység.
- (5) Az egyesület nem zárja ki, hogy a tagjain kívül más is részesülhessen a közhasznú szolgáltatásaiból. Ennek érdekében az egyesület
- a) rendszeresen megjelenő sajtóterméket ad ki, melyet az azt elfogadó, a nyilvánosság számára nyitott intézményeknek ingyenesen a rendelkezésére bocsát,
 - b) honlapot tart fent

- c) nyilvános egyesületi találkozót tart, melyek időpontját és helyszínét a nyilvánosság felé meghirdeti,
 - d) nem rendszeres vállalkozási tevékenységként könyvkiadást folytat.
- (6) Az egyesület vállalkozási tevékenységet csak közhasznú céljainak megvalósítása érdekében, azokat nem veszélyeztetve végez.

3. §

Az egyesület működésére vonatkozó általános szabályok

Az egyesület közvetlen politikai tevékenységet nem folytat, szervezete pártoktól független és azoknak anyagi támogatást nem nyújt.

4. §

Tagdíj

Az egyesület tagjai vagyoni hozzájárulásként tagdíjat fizetnek. A tagdíjat minden év június 30. napjáig kell egy összegben, az egyesület házipénztárába vagy az egyesület bankszámlájára történő átutalás útján megfizetni.

Az újonnan belépő tag a tagsági jogviszonya keletkezésének évében a tagdíj időarányosan számított összegét a tagsági jogviszony létesítésétől számított 8 napon belül, ezt követően legkésőbb minden év december 15. napjáig köteles az egyesület házipénztárába vagy az egyesület bankszámlájára történő átutalás útján teljesíteni.

5. §

A tagság

Az egyesület tagja lehet az a természetes személy, aki az egyesület célkitűzésével egyetért, továbbá alapszabályban foglalt rendelkezéseket elfogadja.

6. §.

A tagsági jogviszony keletkezése

- (1) A tagság a belépési nyilatkozat elfogadásával keletkezik.
- (2) A belépési nyilatkozatot az elnökséghez kell írásban benyújtani.
- (3) Az elnökség a kérelem beérkezésétől számított 30 napon belül, egyszerű szótöbbséggel, nyílt szavazással határoz a tagfelvételtől. Határozatát annak meghozatalát követő 8 napon belül írásba foglaltan,

- igazolts módon kell megküldeni a tagfelvételt kérelmező számára.
- (4) A tagfelvételi kérelem elutasítása esetén jogorvoslatnak helye nincs.

7. §.

A tagsági jogviszony megszűnése

- (1) A tagsági jogviszony megszűnik:
- a tag kilépésével.
 - a tag halálával.
 - a tag kizárásával.
- (2) A tagsági jogviszonyát a tag az egyesület elnökségéhez címzett írásbeli nyilatkozatával bármikor, indokolás nélkül megszüntetheti. A tagsági jogviszony a nyilatkozatának az elnökséghez történő megérkezése napján szűnik meg.
- (3) Azt a tagot, aki két egymást követő évi tagdíjtorozását póthatáridő tüzését és a kizárásra történő figyelmeztetést tartalmazó írásbeli felszólítás ellenére sem egyenlíti ki, az elnökség határozatával kizárhatja.
- (4) Az elnökség nyílt szavazással, egyszerű szótöbbséggel kizárhatja az egyesület tagjai közül azt a tagot, aki jelen alapszabály rendelkezéseit vagy a taggyűlés határozatát súlyosan vagy ismételten sértő magatartást tanúsít.
- (5) A kizárási eljárást bármely tag vagy egyesületi szerv kezdeményezésére az elnökség folytatja le. A kizárási eljárásban a tagot az elnökség ülésére igazolható módon meg kell hívni, azzal a figyelmeztetéssel, hogy a szabályszerű meghívása ellenére történő távolmaradása az ülés megtartását és a határozathozatalt nem akadályozza. Az ülésen biztosítani kell számára a védekezési lehetőséget. Az ülésen a tag képviselővel is képviseltetheti magát. A tag kizárását kimondó határozatot írásba kell foglalni és indokolással kell ellátni; az indokolásnak tartalmaznia kell a kizárási alapjául szolgáló tényeket és bizonyítékokat, továbbá a jogorvoslati lehetőségről való tájékoztatást. Az elnökség a kizárásról szóló határozatot a tagkizárási eljárás megindulásától számított 30 napon belül meghozza és 8 napon belül igazolható módon közli az érintett taggal.
- (6) A kizárt tag a kizárást kimondó elsőfokú elnökségi határozat ellen, a kézbesítéstől számított 15 napon belül az egyesület taggyűléséhez fellebbezéssel élhet. A fellebbezés beérkezését követően az elnökségnek haladéktalanul, de legkésőbb 30 napon belüli időpontra össze kell

hívnia a rendkívüli taggyűlést. A taggyűlés nyílt szavazással, egyszerű szótöbbséggel dönt. A taggyűlés határozatát annak meghozatalakor szóban kihirdeti és 8 napon belül írásban, igazolható módon is közli az érintett taggal.

8. §. A tagok jogai

- (1) Az egyesület tagja jogosult:
 - a) az egyesület tevékenységében részt venni,
 - b/ az egyesület szolgáltatásait igénybe venni,
 - c) a taggyűlésen részt venni, szavazati jogát gyakorolni, a taggyűlés rendjének megfelelően felszólalni, kérdéseket feltenni, javaslatokat és észrevételeket tenni,
 - d) az egyesület irataiba betekintetni,
 - e) arra, hogy az egyesület tisztségviselőjévé válasszák, amennyiben vele szemben jogszabályban meghatározott kizáró ok nem áll fenn.
- (2) A tag a taggyűlésen a szavazati jogát csak személyesen gyakorolhatja.
- (3) A taggyűlésen valamennyi szavazásra jogosult tag egyenlő szavazattal rendelkezik.

9. §. A tagok kötelezettségei

Az egyesület tagja:

- a) nem veszélyeztetheti az egyesület céljának megvalósítását és az egyesület tevékenységét;
- b) köteles a tagdíjat annak esedékességéig megfizetni;
- c) köteles az egyesület alapszabályának, a döntéshozó szervek határozatainak reá vonatkozó előírásait, rendelkezéseit betartani;
- d) köteles a lakcímét annak megváltozását követő 8 napon belül az elnökséghez bejelenteni.

10.§ Az egyesület szervei

Az egyesület szervei:

- a) Taggyűlés
- b) Elnökség

11. § A Taggyűlés

- (1) A taggyűlés az egyesület döntéshozó szerve.
- (2) A taggyűlés hatáskörébe tartozik:
 - a) az alapszabály módosítása;
 - b) az egyesület megszűnésének, egyesülésének és szétválásának elhatározása;
 - c) a vezető tisztségviselő megválasztása, visszahívása;
 - d) az éves költségvetés elfogadása, a tagdíj megállapítása;
 - e) az éves beszámoló – ezen belül az ügyvezető szervnek az egyesület vagyoni helyzetéről szóló jelentésének – elfogadása;
 - f) a vezető tisztségviselő feletti munkáltatói jogok gyakorlása, ha a vezető tisztségviselő az egyesülettel munkaviszonyban áll;
 - g) az olyan szerződés megkötésének jóváhagyása, amelyet az egyesület saját tagjával, vezető tisztségviselőjével vagy ezek hozzátartozójával köt;
 - h) a jelenlegi és korábbi egyesületi tagok és a vezető tisztségviselők elleni kártérítési igények érvényesítéséről való döntés;
 - i) döntés mindazon kérdésben, amelyet jogszabály vagy alapszabály a hatáskörébe utal.
- (3) A taggyűlés évente legalább egy alkalommal ülésezik.
- (4) A taggyűlést az elnökség legalább 15 nappal az ülés időpontja előtt kiküldött meghívóval, elsődlegesen az egyesület székhelyére, másodlagosan az egyesület más településen tartott szakmai találkozójának helyszínére hívja össze írásban, igazolható módon. Írásbeli igazolható módon történő kézbesítésnek minősül az ajánlott vagy tértivevényes küldeményként, továbbá a tagnak az elektronikus levelezési címére történő kézbesítés azzal, hogy a kézbesítés visszaigazolásra kerüljön.
- (5) Ha a taggyűlést nem szabályszerűen hívták össze, az ülést akkor lehet megtartani, ha az ülésen a részvételre jogosultak legalább háromnegyede jelen van, és egyhangúlag hozzájárul az ülés megtartásához.
- (6) A taggyűlési meghívó tartalmazza az egyesület nevét, székhelyét, a taggyűlés helyét, idejét és a javasolt napirendi pontokat. A napirendi pontokat a meghívóban legalább olyan részletezettséggel kell rögzíteni, hogy a szavazásra jogosult tagok álláspontjukat kialakíthassák. A

meghívónak tartalmaznia kell továbbá a taggyűlés határozatképtelensége esetére a megismételt taggyűlés helyszínét és időpontját, és az arra történő felhívást, hogy a megismételt taggyűlés az eredeti napirendi pontok tekintetében a megjelentek számára tekintet nélkül határozatképes lesz, ha azt az eredeti időpontot legalább három és legfeljebb tizenöt nappal követő időpontra hívják össze.

(7) A taggyűlési meghívót az egyesület székhelyén és honlapján nyilvánosságra kell hozni.

(8) A taggyűlési meghívó kézbesítésétől vagy közzétételétől számított 3 napon belül a tagok és az egyesület szervei az elnökségtől a napirend kiegészítését kérhetik, a kiegészítés indokolásával. A napirend kiegészítésének tárgyában az elnökség 2 napon belül dönt. Az elnökség a napirend kiegészítését elutasíthatja vagy a kérelemnek helyt adhat. Döntését, továbbá elfogadás esetén a kiegészített napirendi pontokat minden esetben annak meghozatalától számított legkésőbb 2 napon belül igazolható módon közli a tagokkal.

(9) Ha az elnökség a napirend kiegészítése iránti kérelemről nem dönt, vagy a kérelmet elutasítja, úgy a taggyűlés a napirend elfogadásáról szóló határozat meghozatalát megelőzően külön dönt a napirend kiegészítésének tárgyában, azzal, hogy a szabályszerűen nem közölt napirenden szereplő kérdésben csak akkor hozható határozat, ha a részvételre jogosultak legalább háromnegyede jelen van és a napirenden nem szereplő kérdés megtárgyalásához egyhangúlag hozzájárul.

(10) Az elnökség köteles a taggyűlést haladéktalanul összehívni a szükséges intézkedések megtétele céljából, ha

a) az egyesület vagyona az esedékes tartozásokat nem fedezi;

b) az egyesület előreláthatólag nem lesz képes a tartozásokat esedékességkor teljesíteni; vagy

c) az egyesület céljainak elérése veszélybe került.

Ezekben az esetekben az összehívott taggyűlésen a tagok kötelesek az összehívásra okot adó körülmény megszüntetése érdekében intézkedést tenni vagy az egyesület megszüntetéséről dönteni.

(11) A taggyűlés határozatképes, ha azon a leadható szavazatok több mint felét képviselő szavazásra jogosult részt vesz. A határozatképességet minden határozathozatalnál vizsgálni kell.

(12) A taggyűlés megnyitását követően elsődlegesen meg kell állapítani a határozatképességet, vagyis az aktuális taglétszámhoz képest a megjelent és szavazásra jogosult tagok számát. A taggyűlés a napirendi pontok tárgyalását megelőzően egyszerű szótöbbséggel, nyílt szavazással megválasztja a levezető elnök személyét, továbbá a

jegyzőkönyvvezető és két jegyzőkönyv hitelesítő személyét, valamint szükség esetén a két fős szavazatszámláló bizottságot.

- (13) A taggyűlésen megjelent tagokról jelenléti ívet kell készíteni, amelyen fel kell tüntetni a tag, nevét és lakóhelyét. A jelenléti ívet a taggyűlés levezető elnöke és a jegyzőkönyvvezető aláírásával hitelesíti.
- (14) A taggyűlésről jegyzőkönyvet kell készíteni, amely tartalmazza
- az egyesület nevét és székhelyét;
 - a taggyűlés helyét és idejét;
 - a taggyűlés levezető elnökének, a jegyzőkönyvvezetőnek, a jegyzőkönyv hitelesítőjének a nevét;
 - a taggyűlésen lezajlott fontosabb eseményeket, az elhangzott indítványokat;
 - a határozati javaslatokat, a leadott szavazatok és ellenszavazatok, valamint a szavazástól tartózkodók számát.
- (15) A jegyzőkönyvet a jegyzőkönyvvezető és a taggyűlés levezető elnöke írja alá, és két erre megválasztott, jelen lévő tag hitelesíti.
- (16) A tagok határozatukat a határozatképesség megállapításánál figyelembe vett szavazatok többségével hozzák meg. A határozat meghozatalakor nem szavazhat az,
- akit a határozat kötelezettség vagy felelősség alól mentesít vagy a jogi személy terhére másfajta előnyben részesít;
 - akivel a határozat szerint szerződést kell kötni;
 - aki ellen a határozat alapján pert kell indítani;
 - akinek olyan hozzátartozója érdekelt a döntésben, aki az egyesületnek nem tagja;
 - aki a döntésben érdekelt más szervezettel többségi befolyáson alapuló kapcsolatban áll; vagy
 - aki egyébként személyesen érdekelt a döntésben.
- (17) A taggyűlés határozatát – az alapszabály vagy törvény eltérő rendelkezése hiányában – egyszerű szótöbbséggel, nyílt szavazással hozza. Az egyesület alapszabályának módosításához, az egyesület egyesüléséhez és szétválásához a taggyűlés háromnegyedes szótöbbséggel hozott határozata szükséges. Az egyesület céljának módosításához és az egyesület megszűnéséről szóló taggyűlési döntéshez a szavazati joggal rendelkező tagok háromnegyedes szótöbbséggel hozott határozata szükséges.
- (18) A taggyűlési határozatokat a levezető elnök a taggyűlésen

szóban kihirdeti és az érintett tag(okk)al a határozat meghozatalát követő 8 napon belül írásban, igazolható módon is közli a határozatnak az egyesület honlapján történő közzétételével egyidejűleg.

12.§ Elnökség

- (1) Az elnökség az egyesület három elnökségi tagból álló ügyvezető szerve, amely dönt mindazon kérdésekben, amelyet jogszabály vagy alapszabály nem utal a taggyűlés kizárólagos hatáskörébe.
- (2) Az elnökség tagjait a taggyűlés választja 5 év határozott időtartamra.
- (3) Az elnökség tagjai:
 - a) az elnök,
 - b) a titkár és
 - c) a kincstárnok(tiszttségviselők).
- (4) Megszűnik a vezető tiszttségviselői megbízatás:
 - a) a megbízás időtartamának lejártával,
 - b) visszahívással,
 - c.) lemondással;
 - d) a vezető tiszttségviselő halálával,
 - e) a vezető tiszttségviselő cselekvőképességének a tevékenysége ellátásához szükséges körben történő korlátozásával,
 - f) a vezető tiszttségviselővel szembeni kizáró vagy összeférhetlenségi ok bekövetkeztével.
- (5) A vezető tiszttségviselő megbízatásáról az egyesülethez címzett, az egyesület másik vezető tiszttségviselőjéhez intézett nyilatkozattal bármikor lemondhat. Ha a jogi személy működőképessége ezt megkívánja, a lemondás az új vezető tiszttségviselő kijelölésével vagy megválasztásával, ennek hiányában legkésőbb a bejelentéstől számított hatvanadik napon válik hatályossá.
- (6) Vezető tiszttségviselő az a nagykorú személy lehet, akinek cselekvőképességét a tevékenysége ellátásához szükséges körben nem korlátozták.
- (7) A vezető tiszttségviselő ügyvezetési feladatait személyesen köteles ellátni.
- (8) Nem lehet vezető tiszttségviselő
 - a) az, akit bűncselekmény elkövetése miatt jogerősen szabadságvesztés büntetésre ítélték, amíg a büntetett

előlélethez fűződő hátrányos következmények alól nem mentesült,

b) aki közügyektől eltiltó ítélet hatálya alatt áll (Btk. 61.§ (2) bek. i) pont)

c) akit e foglalkozástól jogerősen eltiltottak.

Akit valamely foglalkozástól jogerős bírói ítélettel eltiltottak, az eltiltás hatálya alatt az ítéletben megjelölt tevékenységet folytató jogi személy vezető tisztségviselője nem lehet. Az eltiltást kimondó határozatban megszabott időtartamig nem lehet vezető tisztségviselő az, akit eltiltottak a vezető tisztségviselői tevékenységtől.

(9) Az egyesület vezető tisztségviselői:

a) Az egyesület elnöke: Dr. Pencz Kornél (anyja születési neve: Deáki Magdolna, lakhely: 6500 Baja, Petőfi u. 56.);

b) az egyesület titkára: Ziegler Ágota (lakhely: 2084 Pilisszentiván Ságvári u. 32);

c) az egyesület kincstárnoka Knollné Bakonyi Andrea (lakhely: 6345 Nemesnádudvar, Damjanich u. 37.)

(10) Az egyesület törvényes képviselőjét az elnök látja el. A képviselői jog gyakorlásának terjedelme: általános. A képviselői jog gyakorlásának módja: önálló.

(11) Az egyesületet az elnök akadályoztatása esetén az általa megbízott elnökségi tag képviseli.

(12) Bankszámla feletti rendelkezésre az elnök és az egyik tisztségviselő együttesen jogosult.

(13) Az elnökség hatáskörébe tartozik:

a) az egyesület napi ügyeinek vitele, a hatáskörébe tartozó ügyekben a döntések meghozatala;

b) a beszámoló elkészítése és azoknak a taggyűlés elé terjesztése;

c) az éves költségvetés elkészítése és annak a taggyűlés elé terjesztése;

d) az egyesületi vagyon kezelése, a vagyon felhasználására és befektetésére vonatkozó, a taggyűlés hatáskörébe nem tartozó döntések meghozatala és végrehajtása;

e) a taggyűlés összehívása, a tagság és az egyesület szerveinek értesítése;

f) az elnökség által összehívott taggyűlés napirendi pontjainak meghatározása;

g) részvétel a taggyűlésen és válaszadás az egyesülettel kapcsolatos kérdésekre;

- h) a tagság nyilvántartása;
 - i) az egyesület határozatainak, szervezeti okiratainak és egyéb könyveinek vezetése;
 - j) az egyesület működésével kapcsolatos iratok megőrzése;
 - k) az egyesületet érintő megszűnési ok fennállásának mindenkori vizsgálata és annak bekövetkezte esetén az e törvényben előírt intézkedések megtétele; és
 - l) a tag felvételéről való döntés.
 - m) döntés mindazon kérdésben, amelyet jogszabály vagy alapszabály a hatáskörébe utal
- (14) Az elnökség üléseit szükség szerint, de évente legalább egy alkalommal tartja. Az elnökségi ülést az elnök legalább 15 nappal az ülés időpontja előtt kiküldött meghívóval, elsődlegesen az egyesület székhelyére hívja össze írásban, igazolható módon. Írásbeli igazolható módon történő kézbesítésnek minősül: pl. ajánlott vagy tértivevényes küldeményként, továbbá a tagnak az elektronikus levelezési címére történő kézbesítés azzal, hogy a kézbesítés visszaigazolásra kerüljön.
- (15) Az elnökségi ülésre szóló meghívó tartalmazza az egyesület nevét, székhelyét, az elnökségi ülés helyét, idejét és a javasolt napirendi pontokat. A napirendi pontokat a meghívóban legalább olyan részletezettséggel kell rögzíteni, hogy az elnökségi tagok álláspontjukat kialakíthassák.
- (16) Az elnökség határozatát egyszerű szótöbbséggel, nyílt szavazással hozza. Az elnökség határozatképes, ha ülésén a szavazati jogában nem korlátozott elnökségi tagok több mint a fele jelen van. Két elnökségi tag jelenléte esetén kizárólag egyhangúlag hozható határozat.
- (17) A határozat meghozatalakor nem szavazhat az,
- a) akit a határozat kötelezettség vagy felelősség alól mentesít vagy a jogi személy terhére másfajta előnyben részesít;
 - b) akivel a határozat szerint szerződést kell kötni;
 - c) aki ellen a határozat alapján pert kell indítani;
 - d) akinek olyan hozzátartozója érdekelt a döntésben, aki az egyesületnek nem tagja;
 - e) aki a döntésben érdekelt más szervezettel többségi befolyáson alapuló kapcsolatban áll; vagy
 - f) aki egyébként személyesen érdekelt a döntésben.
- (18) Az elnökség határozatait az elnökségi ülésen szóban kihirdeti és az érintett tag(ok)kal a határozat meghozatalát követő 8 napon belül írásban, igazolható módon is közli a határozatoknak az egyesület honlapján történő közzétételével egyidejűleg.

- (19) A titkár vezeti a taggyűlés és az elnökségi ülés jegyzőkönyveit, a határozatok tárait, gondoskodik az egyesület adminisztrációjáról.
- (20) A kincstárnok gondoskodik az éves költségvetés tervezetének elkészítéséről, az egyesület pénzügyi dokumentumainak őrzéséről gondoskodik, nyilvántartja a tagdíjbefizetéseket.

13. § A felügyelőbizottság⁷⁵

- (1) A taggyűlés az egyesület tagjai közül az elnökség megválasztásával egy időben három tagú felügyelőbizottságot választ. Indokolt esetben felügyelőbizottsági tagnak 1 fő szervezeten kívüli személy is megválasztható.
- (2) A felügyelőbizottság megbízatása a megválasztásával kezdődik és 5 évre szól, tagjai újraválaszthatók és a taggyűlés határozatával visszahívhatók.
- (3) A felügyelőbizottság tagjai a megválasztásuk előtt nyilatkoznak, hogy a megbízatást vállalják, megfelelnek a törvényi feltételeknek és megválasztásukkal kapcsolatban kizáró ok nincs. A felügyelőbizottságnak nem lehet tagja az, aki az egyesület elnökségének tagja, alkalmazottja, vagy gazdasági, adminisztrációs ügyintézője, valamint mindezen személyek hozzátartozója.
- (4) A felügyelőbizottság tagja az a nagykorú személy lehet, akinek cselekvőképességét a tevékenysége ellátásához szükséges körben nem korlátozták.
- (5) Nem lehet a felügyelőbizottság tagja az, akit bűncselekmény elkövetése miatt jogerősen szabadságvesztés büntetésre ítélték, amíg a büntetett előlélethez fűződő hátrányos következmények alól nem mentesült.
- (6) Nem lehet a felügyelőbizottság tagja az, akit felügyelőbizottsági foglalkozástól jogerősen eltiltottak. Akit valamely foglalkozástól jogerős bírói ítélettel eltiltottak, és az eltiltást kimondó ítéletben megjelölt tevékenység az egyesület alapszabálya szerinti tevékenység, az eltiltás hatálya alatt nem lehet a felügyelőbizottság tagja.
- Az eltiltást kimondó határozatban megszabott időtartamig nem lehet

⁷⁵ Beiktatta a 8/2020 (XII. 15.) taggyűlési határozat, egyben az addigi 13. § számozása 14. §-ra módosult

felügyelőbizottság tagja az, akit eltiltottak a vezető tisztségviselői tevékenységtől.

- (7) Nem lehet a felügyelőbizottság tagja, akit a bíróság büntetőeljárás eredményeképpen jogerős ítéletével eltiltott a közügyek gyakorlásától.
- (8) A felügyelőbizottság évente legalább egyszer ülésezik, határozatait egyszerű szótöbbséggel hozza.
- (9) A felügyelőbizottság feladatai:
 - a. megállapítja ügyrendjét, megválasztja elnökét
 - b. ellenőrzi az egyesület működését, gazdálkodását
 - c. ellenőrzi a taggyűlés és az elnökség határozatai végrehajtását.
- (10) A felügyelőbizottság a feladatai ellátása érdekében
 - a. tájékoztatást, felvilágosítást kérhet az egyesület vezető tisztségviselőitől, munkavállalóitól, önkénteseitől az egyesület működését, gazdálkodását érintő bármely ügyben;
 - b. betekinthez az egyesület könyveibe, irataiba;
 - c. tanácskozási joggal részt vehet az elnökség ülésein
 - d. kezdeményezi a taggyűlés, vagy az elnökség rendkívüli ülésének összehívását, ha a szervezet érdekeit súlyosan sértő, vagy működését veszélyeztető jogszabálysértést, vagy mulasztást észlel, továbbá, ha a vezető tisztségviselők felelősségét megalapozó tény merül fel, ami az intézkedésre jogosult testület döntését teszi szükségessé. Ennek elmaradása esetén az ügyészséghez tesz bejelentést.
- (11) ⁷⁶Az egyesület felügyelőbizottságának tagjai:
 - a. Dr. Fiedler Ernő
 - b. Pallai-Wéber Beáta
 - c. Szalayné Guth Enikő

14.§.

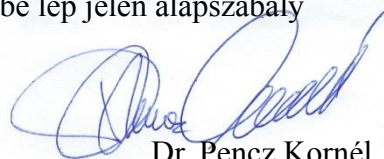
Záró rendelkezések

- (1) Az alapszabályban nem szabályozott kérdésekre a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) és az egyesülési jogról, a közhasznú jogállásról, valamint a civil szervezetek működéséről és támogatásáról szóló 2011. évi CLXXV. törvény (Ectv.) rendelkezései az irányadóak.

⁷⁶ Beiktatta a 9/2020 (XII. 15.) taggyűlési határozat

- (2) Az egyesületet a Bács-Kiskun Megyei Bíróság 2000. december 5-én, 1949 számon nyilvántartásba vette.
- (3) A szervezet alapszabályát az egyesület 2000. november 4. napján Baján megtartott alakuló taggyűlésén fogadta el.
- (4) Jelen új alapszabályt, az eredeti cél és tevékenység megtartásával a taggyűlés Németkéren, 2020. szeptember 12-én fogadta el.
- (5) Jelen alapszabály elfogadásával és annak bírósági bejegyzésével az alakuló taggyűlésen elfogadott alapszabály annak minden módosításával hatályát veszti, annak helyébe lép jelen alapszabály

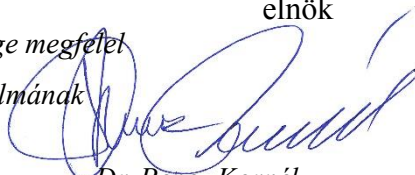
Kelt: Baja, 2020. év. december 15. napján



Dr. Pencz Kornél
elnök

A létesítő okirat egységes szerkezetbe foglalt szövege megfelel

a létesítőokirat-módosítások alapján hatályos tartalmának



Dr. Pencz Kornél
elnök

Kelt: Baja, 2020. év. december 15. napján

A fenti Alapszabályt az AKuFF Taggyűlése a 2020.szeptember 12-i, Németkéren fogadta el, megválasztva az új Elnökséget.

A Kecskeméti Törvényszék az AKuFF-ot hiánypótlásra szólította fel, így került sor – a pandémiára is tekintettel – online módon a 2020. december 15. napján lezért taggyűlésre, melyem a felügyelőbizottság szabályai lettek elfogadva és a tagjai megválasztva. A Kecskeméti Törvényszék a 2021. március 22. napján kelt és ugyanakkor jogerős Pk.60.138/2000/36. számú, mellékelten közölt végzésével nyilvántartásba vette a változásokat.

Jelen újságban csak az Alapszabály magyar nyelvű változatát közöljük, a német nyelvű szöveg még nem készült el, az a magyarral együtt a honlapunkon lesz olvasható.



A Kecskeméti Törvényszék a Dr. Pencz Kornél elnök (6500 Baja, Petőfi S. u. 56.) által képviselt Magyarországi Németek Családfakutató Egyesülete (6500 Baja, Petőfi S. u. 56.) kérelmezőnek változás bírósági nyilvántartásba vétele iránti kérelme ügyében polgári nemperes eljárásban meghozta a következő

v é g z é s t :

A Kecskeméti Törvényszék elrendeli az egyesület adataiban bekövetkezett változások nyilvántartásba vételét az alábbiak szerint:

Létesítő okirat kelte: 2020. december 15.

Képviselő neve:

Dr. Pencz Kornél elnök, anyja neve: Deáki Magdolna

Képviselési jog gyakorlásának terjedelme: általános

Képviselési jog gyakorlásának részletei: Bankszámla feletti rendelkezési jog titkárral vagy kincstárnokkal együttes

Megbízás időtartama: 5 év

Megbízás megszűnésének időpontja: 2025.09.11.

Új képviselő neve, anyja neve, lakóhelye és képviselési jogosultsága:

Ziegler Ágota titkár, anyja neve: Mirk Róza, 2084 Pilisszentiván, Ságvári u. 32.

Képviselési jog gyakorlásának módja: együttes

Képviselési jog gyakorlásának terjedelme: különös

Képviselési jog gyakorlásának részletei: Bankszámla feletti rendelkezési jog elnökkel együttes

Megbízás időtartama: 5 év

Megbízás megszűnésének időpontja: 2025.09.11.

Knollné Bakonyi Andrea kincstárnok, anyja neve: Merényi Erzsébet, 6345 Nemesnádudvar, Damjanich u. 37.

Képviselési jog gyakorlásának módja: együttes

Képviselési jog gyakorlásának terjedelme: különös

Képviselési jog gyakorlásának részletei: Bankszámla feletti rendelkezési jog elnökkel együttes

Megbízás időtartama: 5 év

Megbízás megszűnésének időpontja: 2025.09.11.

bírósági nyilvántartásba vételét,

továbbá ezzel egyidejűleg elrendeli az egyesület korábbi létesítő okirat keltének törlését.

Felhívja a nyilvántartás kezelőjét, hogy a 03-02-0001949. szám alatt nyilvántartott civil szervezet nyilvántartásban a változásokat vezesse át.

A végzés ellen fellebbezésnek nincs helye.

A végzés vagy az annak meghozatala alapjául szolgáló eljárás, illetve a kérelemhez mellékelte iratok jogszabályba ütközése miatt az ügyész, valamint az, akire a végzés rendelkezést tartalmaz – a rendelkezés őt érintő részére vonatkozóan – pert indíthat a szervezet ellen, a végzés hatályon kívül helyezése iránt, a szervezet székhelye szerint illetékes törvényszék előtt.

A per megindításának a végzés országos névjegyzékben történt közzétételétől számított hatvan napon belül van helye. A határidő elmulasztása jogvesztéssel jár.

A keresetlevélben, illetve az eljárás során a felperesnek meg kell jelölnie, hogy miért tartja a bíróság eljárását jogszabálysértőnek. Ha a keresetet az úrlap vagy kérelem mellékleteinek jogszabálysértő volta alapítja, csak olyan jogszabálysértésre hivatkozhat, amelyet az eljárásban a bíróságnak észlelnie kellett volna. Az ügyészt a perindítás joga akkor illeti meg, ha keresetét – a jogszabályba ütközés okának megjelölése mellett – közérdek sérelmére alapítja, és e közérdek sérelmének fennállását valószínűsíti.

I n d o k o l á s

A törvényszék a kérelmező 2021. november 5. napján benyújtott ÁNYK nyomtatvány alapján kérte az egyesület adataiban bekövetkezett változások nyilvántartásba vételét.

A bíróság a becsatolt okiratokat – a hiánypótlást követően - alakilag és tartalmilag a jogszabályoknak megfelelőnek találta, ezért a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) 3. könyvének I-II. része, a civil szervezetek működéséről és támogatásáról szóló 2011. évi CLXXV. törvény (Ectv.) 13. § (1) bekezdése, 15. § (4) bekezdése, továbbá a Cnytv. 37. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó Cnytv. 30. § (1) bekezdése alapján rendelkező rész szerint határozott.

A végzés ellen a Cnytv. 46/A. § (1) bekezdés alapján fellebbezésnek nincs helye. A végzés elleni perindításra vonatkozó tájékoztatás a Cnytv. 46/A. – 46/B. §-on alapul. A perindítás határideje az országos névjegyzékben (www.birosag.hu / Civil szervezetek / Civil szervezetek névjegyzéke) történt közzétételétől számított hatvan nap.

Tájékoztatja a bíróság a kérelmezőt, hogy a kérelmek a szervezet saját cégkapuján keresztül is benyújthatók, melyhez külön regisztráció szükséges. A bíróság erre irányuló kérelem esetén a szervezet elektronikus kapcsolattartási címét a Cnytv. 91.§ (1) bekezdés h) pontja alapján nyilvántartásba veszi.

A gazdálkodó szervezetek számára 2018. január 1-jétől a Cégkapu használata kötelező, és az E-ügyintézési törvény szerinti hivatalos elérhetőség kötelező nyilvántartási adat.

Kecskemét, 2021. március 22.

dr. Ferenczi Krisztina
bíróági titkár

ALAPÍTÓ OKIRAT

Paul-Flach-Preis

Az AKuFF elnöksége

kibővülve az egyesület még élő alapító tagjaival

az egyesület megalapításának **20.** évfordulója alkalmából,

- tisztelettel és kegyelettel adózva a nagy magyarországi német jogász, levéltáros, helytörténész és családkutató, Dr. Paul Flach (1907-1991) életműve előtt,
- értékelve mindazt a fáradozást, amit a hazai némettség származásának felderítése és dokumentálása érdekében egyes kutatók évtizedes munkával, magas szellemi tevékenységgel, időbeli és anyagi áldozathozattal tettek, s ezáltal
 - a magyarországi némettség történetének feldolgozásához értékes, nagy előmozdulást jelentő adalékokkal működtek közre, továbbá
 - a tevékenységük eredményével a némettség öntudatának erősítéséhez hozzájárultak, valamint
 - megkönnyítették számtalan olyan műkedvelő vagy hivatásos családfakutató munkáját, akik ezeket az anyagokat felhasználták,
- abban a reményben, hogy a díjazott további munkájához, valamint más kutatók tevékenységéhez ösztönzőleg hat,

megalapítja a Paul-Flach-Preis (PFP) elnevezésű díjat.

1. §

A díj egy komolyabb anyagi értéket képviselő kitüntetésből és egy oklevélből áll.

2. §

A díjat az AKuFF mindenkori elnöksége az alapító tagokkal kibővített ülésén egyszerű többséggel ítéli oda az arra érdemes személynek.

3. §

(1) A PFP-t legfeljebb évente egy alkalommal lehet odaítélni, ettől eltérni csak a kibővített elnökség kétharmados többségének szavazatával lehet.

(2) A díj első alkalommal történő odaítélésekor a díjat legfeljebb három személy kaphatja meg.

4. § A díjazható személy

A díjat az a személy – állampolgárságától és AKuFF-tagságtól függetlenül – kaphatja meg aki

- több évtizedes munkával vagy
- az átlagosnál nagyobb publikációs tevékenységgel
- a magyarországi németiség
- eredetéről, leszármazásáról és helytörténetéről
- döntő részben a genealógia történelmi segédtudományának felhasználásával
- számottevő kutató tevékenységet folytatott
- és e tevékenységét publikálta.

5.§ Fogalommeghatározás

(1) A magyarországi németiség alatt az ún. Donauschwaben népcsoport értendő, így az 1920 óta nem Magyarországhoz tartozó azon területek népessége is, amelyek Buda oszmán-török uralom alóli felszabadulását követően telepedtek meg a történelmi Magyarország területén, továbbá a nyugat-magyarországi, részben Burgenlandban élő német népcsoport.

(2) Publikáció alatt a kutatási eredmények mások számára hozzáférhetővé tételét kell érteni, akár papíralapon (folyóirat, könyv), akár digitális formában (pl. internetes adatbázis, elektronikus formátumban megjelent tanulmányok).

6.§ Döntés a díjazásról

(1) A díj odaítélésére bármely AKuFF-tag tehet írásban javaslatot, melyben elő kell adni és meg kell indokolni a díjazandó személy szakmai munkásságának azon részét, amely a díj adományozására őt érdemessé tesz.

(2) A kibővített elnökség az írásbeli javaslat benyújtásától számított 60 napon belül dönt a díj adományozásáról. A javaslat elutasítása esetén jogorvoslatnak nincs helye.

(3) Amennyiben a díjazásra javasolt személy a kibővített elnökség tagja, úgy a díjazásról az ő tudomása nélkül kell dönten.

7. § A díj átadása

(1) A díj átadása a díjazott vagy tartós akadályozottsága esetén az általa megbízott személy részére az egyesület taggyűlésén vagy szakmai találkozóján a meghívott egyesületi tagok jelenlétében az elnök által történik.

(2) Az elnök akadályoztatása esetén a kincstárnok, amennyiben ő is akadályozva van, a titkár adja át a díjat.

(3) A díj átadására meghívót kap az Országos Német Önkormányzat elnöke, illetve, amennyiben a díjazott a díjazás alapjául szolgáló tevékenységét nagyjából részben valamely szervezet keretében végezte, úgy annak a szervezetnek a vezetője.

8. § A kitüntetés leírása:

A kitüntetés a három fő genealógiai esemény jelképeivel szimbolizálja a történelem e segédtudományát: a születés nyolcágú, ezüst csillagán a halálra utaló fekete, kiszélesedő szárú latin kereszt nyugszik, amelynek szárait a házasság két egymásba fűződő jegygyűrűje fonja át. A csillag alatt két vörös szalagon arany betűkkel a P • FLACH • P és az AKuFF felirat olvasható.

9.§ Az oklevél leírása:

Feketével és vörössel keretezett kék alapon középen a „Der erweiterte Vorstand vom

Arbeitskreis ungarndeutscher Familienforscher e. V.” szöveg alatt Paul Flach elmosódó körvonalú képe, mely a legismertebb művében, a Waschkut c. könyvben szerepel. Heraldikai jobboldalt az AKuFF címere, bal oldalt a kitüntetés színes grafikája látható. Az oklevél szövege: „Im Namen der Mitgliedschaft des AKuFF wird Herrn/Frau X.Y. (a kitüntetett neve) für seine hervorragende Tätigkeit auf dem Gebiet der Genealogie der Deutschen in Ungarn der Paul-Flach-Preis verliehen.” A szöveg 20 pont méretű, fekete, félkövér Book Antiqua betűtípussal, a kitüntetett neve és a díj megnevezése 60 pont méretű, fekete Coelnische Current Fraktur (CCF) betűtípussal van írva, kivéve a szöveg első betűjét, a kitüntetett, valamint a díj nevének kezdőbetűit, melyek (jelen alapítóokiratban is használt) sötétpiros CCF betűk. Alul heraldikai jobboldalt a dátum, baloldalt az „Obmann vom AKuFF) szöveg van, mely utóbbi fölött az elnök aláírja az oklevelet.

**A kitüntetés tervezője dr. Petz Gábor, az AKuFF alapító tagja,
korábbi titkára.**

Baja, 2020. november 7.

1. sz. melléklet

A Paul-Flach-Preis grafikai ábrázolása



Dr. Paul Flach életéről és munkásságáról az AKuFF-Bote 8. számában (2007. március 24.) olvashatnak, mely megtalálható az egyesület honlapján.

A fordításokat magyarról németre és németről magyarra készítették:

*Knollné Bakonyi Andrea, Pencz-Amrein Ilona, Pencz Kornél
Német nyelvi lektor: Gisela Klocker és Angelika Kohling*
